

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΑ

4^ο

Πανελλήνιο
Διεπιστημονικό
Συνέδριο

για τη Διαταραχή Ελλειμματικής
Προσοχής – Υπερκινητικότητας

Από το Παιδί στον Ενήλικα

23-24 Οκτωβρίου 2021

ΤΕΛΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
& ΒΙΒΛΙΟ ΠΕΡΙΛΗΨΕΩΝ

✉ congress@adhd.gr
<https://congress.adhd.gr>

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΜΕΛΕΤΗΣ ΔΕΠΥ
HELLENIC SOCIETY FOR THE STUDY OF ADHD
adhd.gr

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΜΕΛΕΤΗΣ ΔΕΠΥ**
HELLENIC SOCIETY FOR THE STUDY OF ADHD
adhd.gr

Μαιάνδρου 23, 115 28 Αθήνα
Τ. 210 7211845, 210 7243161 F. 210 7215082
E. info@adhd.gr, adhd.gr@gmail.com

ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών
— ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 —
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ
ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΠΑΙΔΟΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ενωση Ψυχιάτρων Παιδιών και Εφήβων
HELLENIC
SOCIETY
OF CHILD
& ADOLESCENT
PSYCHIATRY

ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

**ΜΟΝΑΔΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ &
ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΙΚΗΣ ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗΣ**
Α΄ ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
www.dbpeds.gr

**ΜΟΝΑΔΑ ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ
ΠΡΟΣΟΧΗΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗΣ**

Γενικό Νοσοκομείο Παιδών Αθηνών
Παναγιώτη και Αглаίας Κυριακού

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ
ΠΑΙΔΙΩΝ & ΕΦΗΒΩΝ
ΜΕ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

Hellenic Society of
Developmental
Pediatricians
HSDP 2020

Ελληνική Εταιρεία
Αναπτυξιακών
Παιδιάτρων
ΕΕΑΠ 2020

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Πρόεδρος: Κόρπα Τ.
Αντιπρόεδρος: Περβανίδου Π.
Γραμματέας: Αγγελάκης Ε.

Αγουρόπουλος Α.
Αντωνιάδου Ι.
Γκέκη Σ.
Δάλλα Χ.
Θωμαΐδου Λ.
Κανακά Χ.
Κανάρη Κ.
Καραγιάννη Σ.
Κλημεντοπούλου Α.
Κουμούλα Α.
Κούτρας Σ.

Κώτσης Κ.
Μελαδάκης Π.
Μέλλος Ε.
Μπακοπούλου Φ.
Μπάρλου Ε.
Νταφούλης Β.
Ντινόπουλος Α.
Παπαευαγγέλου Β.
Παπανικολάου Α.
Παπαχρήστου Β.
Πεχλιβανίδης Α.

Σκαλούμπακας Χ.
Σφελινιώτη Σ.
Στριγγάρης Α.
Τσαλαμανιός Ε.
Τερνιώτης Χ.
Φαρμακοπούλου Ι.
Χατζηπαντελής Ι.
Χριστιανόπουλος Κ.
Χρούσος Γ.

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Πρόεδρος: Κόρπα Τ.
Αντιπρόεδρος: Περβανίδου Π.
Γραμματέας: Κανάρη Κ.
Ταμίας : Σκουλάξενου Μ.

Αγγέλη Ε.
Ανεσιάδου Σ.
Γιγουρτάκη Μ.
Δημητσάντου Α.
Δήμου Σ.
Ελευθεριάδη Α.
Κάτσουνας Μ.

Κοτρώνη Χ.
Κόρπας Καμαριανός Ν.
Λεωνίδου Π.
Μαζαράκης Ν.
Μακρής Γ.
Μπαστάκη Δ.
Μπούφαλη Ε.

Ντελίκου Α.
Πετρόπουλος Α.-Κ.
Τρανού Α.
Σερεμετίδου Ν.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

Αγαπητοί Συνάδελφοι και Φίλοι,

Με ιδιαίτερη χαρά η Ελληνική Εταιρεία Μελέτης ΔΕΠΥ (ΕΕΜ ΔΕΠΥ) σας υποδέχεται στο **4ο Πανελλήνιο Διεπιστημονικό Συνέδριο για τη Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής - Υπερκινητικότητας "Από το Παιδί στον Ενήλικα"**, που πραγματοποιείται στις **23 και 24 Οκτωβρίου 2021, διαδικτυακά** σε συνθήκες πανδημίας του κορονοϊού Covid-19.

Κύριος στόχος του Συνεδρίου είναι η ανάπτυξη του διεπιστημονικού διαλόγου για τη βαθύτερη κατανόηση και διαχείριση των διαχρονικών συμπτωμάτων της ΔΕΠΥ στην εκπαίδευση, στην υγεία και στην ποιότητα ζωής, ιδίως στα πλαίσια της συνύπαρξης με άλλες νευροαναπτυξιακές, συναισθηματικές και συμπεριφορικές διαταραχές στο περιβάλλον που διαμορφώνουν οι σύγχρονες οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες.

Η **Επιστημονική Επιτροπή** του Συνεδρίου έχει επικεντρωθεί στη σύνθεση ενός πολύπλευρου προγράμματος, ώστε οι συμμετέχοντες, όχι μόνο να εμπλουτίσουν τις επαγγελματικές τους γνώσεις και δεξιότητες, αλλά και να κινητοποιήσουν το ενδιαφέρον τους για μελλοντική έρευνα.

Περιλαμβάνονται παρουσιάσεις σε σύγχρονα δεδομένα έρευνας και καθημερινής πρακτικής σε πολλαπλούς τομείς όπως νευροβιολογίας, ψυχομετρίας, θεραπειών και διαχείρισης των ελλειμμάτων, εκπαίδευσης και ειδικής αγωγής, υποστήριξης των ατόμων κάθε ηλικίας με ΔΕΠΥ και των οικογενειών τους, καθώς και σε θέματα κοινωνικής επικαιρότητας.

Το 4ο Πανελλήνιο Διεπιστημονικό Συνέδριο για τη Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής - Υπερκινητικότητας "Από το Παιδί στον Ενήλικα", συνεχίζοντας την παράδοση της αρχικής θεσμοθέτησής του, πραγματοποιείται τον Οκτώβριο 2021, στα πλαίσια της Παγκόσμιας Ενημέρωσης για τη ΔΕΠΥ (ADHD Awareness Month) παράλληλα με άλλες ειδικές εκδηλώσεις παγκοσμίως.

Σας προσκαλούμε να συνεισφέρετε στο διάλογο και στον εμπλουτισμό του επιστημονικού προγράμματος και να συμμετάσχετε ενεργά στις εργασίες του Συνεδρίου!

Με εγκάρδιους χαιρετισμούς,

Εκ μέρους της Οργανωτικής και Επιστημονικής Επιτροπής

Τέρψη Κόρπα

Δρ Ψυχίατρος Παιδιού και Εφήβου

Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΕΜ ΔΕΠΥ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

ΣΑΒΒΑΤΟ 23 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2021

9.00-9.30

ΕΝΑΡΞΗ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

– Τ. Κόρπα

Δρ Ψυχίατρος Παιδιού Και Εφήβου, Πρόεδρος Δ. Σ. Ελληνικής Εταιρείας Μελέτης ΔΕΠΥ

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ

– Ζωή (Ζέττα) Μακρή

Υφυπουργός Παιδείας

– Γεώργιος Πατούλης

Περιφερειάρχης Αττικής, Πρόεδρος Ιατρικού Συλλόγου Αθηνών

– Χριστίνα Κανακά

Καθηγήτρια Παιδιατρικής Ενδοκρινολογίας Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ

– Ιωάννα Γιαννοπούλου

Αν. Καθηγήτρια Παιδοψυχιατρικής, Αντιπρόεδρος Παιδοψυχιατρικής Εταιρείας Ελλάδας – Ένωσης Ψυχιάτρων Παιδιών και Εφήβων

– Γεώργιος Χρούσος

Ομότιμος Καθηγητής Παιδιατρικής ΕΚΠΑ, Πρόεδρος Ινστιτούτου Βιολογίας και Ιατρικής του Στρες, Διευθυντής Ερευνητικού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου Υγείας Μητέρας, Παιδιού και Ιατρικής Ακριβείας

– Χριστίνα Γεωργιάδου

Πρόεδρος Πανελληνίου Σωματείου Ατόμων με ΔΕΠΥ ADHD Hellas

9.30-10.00

ΔΙΑΛΕΞΗ “Συναισθηματικές και Συμπεριφορικές Αντιδράσεις Παιδιών και Εφήβων με ΔΕΠΥ κατά την Πρώτη Φάση της Πανδημίας Covid-19” Τ. Κόρπα

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ: Π. Περβανίδου, Ε. Αγγελάκης

10.00 -10.30

ΔΙΑΛΕΞΗ “Επικαιροποιημένες Κατευθυντήριες Οδηγίες για τη Διαχείριση της ΔΕΠΥ στην Αναπτυξιακή και Συμπεριφορική Παιδιατρική” Π. Περβανίδου

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ: Χ. Κανακά, Τ. Κόρπα

10.30-11.30

ΣΤΡΟΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ “ΚΛΙΝΙΚΑ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗ ΡΥΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΟΣ ΣΕ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΔΕΠΥ Ή ΔΑΦ”

Διοργάνωση: Κλάδος δια Βίου Νευροαναπτυξιακών Διαταραχών Ελληνικής Ψυχιατρικής Εταιρείας

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ: Α. Πεχλιβανίδης, Α. Παπανικολάου

– “Διαταραχές στη Ρύθμιση του Συναισθήματος σε Παιδιά με ΔΕΠΥ και Παιδιά με ΔΑΦ” Α. Παπανικολάου

– “Διαταραχές στη Ρύθμιση του Συναισθήματος σε Ενήλικες με ΔΕΠΥ: Ευρήματα από Ερευνητικές Μελέτες στο Πλαίσιο της Α΄ Ψυχιατρικής Κλινικής ΕΚΠΑ” Ε. Καλαντζή

– “Διαταραχές στη Ρύθμιση του Συναισθήματος σε Ενήλικες με ΔΑΦ: Ευρήματα από Ερευνητικές Μελέτες στο Πλαίσιο της Α΄ Ψυχιατρικής Κλινικής ΕΚΠΑ” Κ. Κορομπίλη

11.30-12.15

ΔΙΑΛΕΞΗ ΠΡΟΣΚΕΚΛΗΜΕΝΟΥ ΟΜΙΛΗΤΗ (ΕΛΛΗΝΙΚΑ) “ADHD and Emotions: the What, How and When for Clinicians” Α. Στριγγάρης

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ: Τ. Κόρπα, Π. Περβανίδου

12.15-12.30

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

12.30-13.45

ΣΤΡΟΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ “ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΝΕΥΡΟΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ”

Διοργάνωση: Μονάδα Αναπτυξιακής & Συμπεριφορικής Παιδιατρικής, Α' Παιδιατρική Κλινική ΕΚΠΑ

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ: Π. Περβανίδου, Δ. Μπαστάκη

- “Ανοσοβιολογικοί Μηχανισμοί στη ΔΕΠΥ και τις Νευροαναπτυξιακές Διαταραχές” Γ. Μακρής
- “Ένσυναίσθηση, Ηθική Κρίση και Βιοδείκτες του Συστήματος Στρες, σε Παιδιά με ΔΕΠΥ” Σ. Ανεσιάδου
- “ΔΕΠΥ και Μικροβίωμα” Α.-Κ. Πετρόπουλος
- “Ευερεθιστότητα στην Προσχολική Ηλικία και ΔΕΠΥ” Μ. Μίχα

13.45-15.00

ΣΤΡΟΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ “ΔΕΠΥ ΚΑΙ ΠΑΝΔΗΜΙΑ”

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ: Ε. Τσαλαμανιός, Κ. Κώτσης

- “ΔΕΠΥ και Covid-19: Σύντομη Βιβλιογραφική Ανασκόπηση” Σ. Σφελινιώτη
- “Η ΔΕΠΥ στα Παιδιά και τους Εφήβους την Εποχή της Πανδημίας» Κ. Κώτσης
- “Περιπτώσεις Παιδιών & Εφήβων με ΔΕΠΥ την Εποχή της Πανδημίας” Α. Φιλιπποπούλου
- “Οικογένεια με ΔΕΠΥ την Εποχή της Πανδημίας” Ε. Τσαλαμανιός

15.00-15.30

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

15.30-16.00

ΠΡΟΒΟΛΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΩΝ (E-POSTERS) ΑΑ1-ΑΑ10

- ΑΑ1: “Επιπτώσεις του Στρες της Μητέρας στη Διάρκεια της Κύησης και Ανάπτυξη Συμπτωμάτων ΔΕΠΥ στο Παιδί” Α. Ελευθεριάδη, Τ. Κόρπα, Π. Περβανίδου
- ΑΑ2: “Η χρήση του Διαδικτύου και το Σύστημα Επιβράβευσης στη ΔΕΠΥ” Β. Κόρπας - Καμαριανός, Α. Ντελίκου, Μ. Κάτσουνας
- ΑΑ3: “Ανιχνεύοντας Πρώιμα τα Χαρακτηριστικά ΔΕΠΥ Μέσω της Πλατφόρμας ADHD360” Ε. Κουλούμπρης, Α. Λαζαρίδης, Α. Φαχαντίδης, Ν. Πανδριά, Δ. Σπάχος, Β. Πετρονικολού, Χ. Καραπιπέρης, Δ. Βασιλείου, Π. Μπαμίδης, Ι. Βλαχάβας
- ΑΑ4: “Μελέτη Περίπτωσης Μαθητή με ΔΕΠΥ” Ι. Μπουράκης
- ΑΑ5: “Ψυχοπαθολογία στις Μητέρες Παιδιών με ΔΕΠΥ” Μ. Κάτσουνας, Τ. Κόρπα
- ΑΑ6: “Διδακτική Μεθοδολογία, Περίληψης για Μαθητές με ΔΕΠΥ” Μ. Ηλιοπούλου, Ν. Ζάβρα
- ΑΑ7: “Ειδική Αγωγή Πολιτικές Δημόσιας Υγείας και Εκπαίδευσης Παιδιών με Αυτισμό και ΔΕΠΥ” Ε. Σταματοπούλου, Λ. Βαλάση, Δ. Τσίλιας, Σ. Βαλάση, Α. Αντωνάκου, Α. Σταματοπούλου
- ΑΑ8: “Επίδραση της Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης στην Υγεία των Παιδιών. Η Περίπτωση Δημοτικών Σχολείων της Αττικής” Σ. Κωνσταντοπούλου, Α. Σολδάτου, Π. Νικολοπούλου-Σταμάτη, Χ. Τζουμάκα-Μπακούλα, Ν. Τσίλης, Μ. Πηγάκη
- ΑΑ9: “Διδακτικό Πρόγραμμα Παρέμβασης στην Ορθογραφία” Μ. Ηλιοπούλου, Ν. Ζάβρα
- ΑΑ10: “Η Επίδραση του Θεάτρου στα Παιδιά με Διαταραχή του Φάσματος Αυτισμού (ASD)” Λ. Βαλάση, Ε. Σταματοπούλου, Δ. Τσίλιας, Σ. Βαλάση, Α. Αντωνάκου, Α. Σταματοπούλου

16.00-17.00

ΣΤΡΟΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ “ΨΥΧΟΜΕΤΡΙΑ ΚΑΙ ΔΕΠΥ”

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ: Ε. Αγγελάκης, Χ. Σκαλούμπακας

- “Η Χρήση και Ερμηνεία του Τεστ Νοημοσύνης WISC/WAIS στη Διαφοροδιάγνωση της ΔΕΠΥ” Ε. Αγγελάκης
- “Νευροψυχολογικά Ελλείμματα στη ΔΕΠΥ και τη ΔΑΦ: Διερευνώντας Γνωστικούς Φαινότυπους” Π. Παπαδοπούλου
- “Ανιχνευτικό Κριτήριο Οπτικής Αντίληψης για Παιδιά Προσχολικής και Πρώτης Σχολικής Ηλικίας Α.Κ.Ο.Α 5-7” Μ. Μουρτζιάπη, Σ. Κούτρας

17.00-18.15	<p>ΣΤΡΟΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ “ΔΕΠΥ ΚΑΙ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ” <i>Διοργάνωση: Ελληνική Εταιρεία Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης Παιδιών και Εφήβων με Προβλήματα Συμπεριφοράς</i> ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ: Κ. Κανάρη</p> <ul style="list-style-type: none"> – “Η Αντίληψη του Χρόνου στη ΔΕΠΥ: Στρατηγικές και Μέθοδοι διαχείρισης” Δ. Μαυρωνάς, Κ. Λιάσκος – “Συμπερίληψη Νηπίου με στοιχεία ΔΕΠΥ στην Προσχολική Εκπαίδευση” Χ. Φράγκου – “Μαθησιακές Δυσκολίες και ΔΕΠΥ: Η σχέση με τη Δυσλεξία” Α. Μπαστέα – “ΔΕΠΥ και συμπεριφορά στο σχολικό περιβάλλον: Μελέτη Περίπτωσης” Κ. Καφαλούκου
18.15-18.45	<p>ΔΙΑΛΕΞΗ “Νευροηθική (Neuroethics) και Νευροαναπτυξιακές Διαταραχές” Ε. Τσαλαμανιός ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ: Α. Κουμούλα</p>
18.45-19.00	<p>ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ</p>
19.00-19.30	<p>ΔΙΑΛΕΞΗ “<i>Χτίζοντας</i> Γέφυρες Συνεργασίας στη Μετάβαση Μαθητών με ΔΕΠΥ από την Πρωτοβάθμια στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Ο ρόλος του Κέντρου Διεπιστημονικής Αξιολόγησης και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (ΚΕΔΑΣΥ)” Β. Παπαχρήστου, Σ. Δήμου ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ: Κ. Κανάρη</p>
19.30-20.30	<p>ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΔΙΑΛΕΞΕΩΝ “ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΙ ΝΕΩΝ ΜΕ ΔΕΠΥ ΣΤΗΝ ΚΑΡΑΝΤΙΝΑ” ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ: Ι. Φαρμακοπούλου</p> <ul style="list-style-type: none"> – “Συμβουλευτική Φοιτητών με ΔΕΠΥ την εποχή του Covid” Ι. Φαρμακοπούλου, Μ. Θεοδωράτου – “Συμβουλευτική σε μαθητή με συννοσηρότητα ΔΕΠΥ, σ. Asperger και εθισμό στο videogaming κατά την περίοδο της καραντίνας: Πολυπαραγοντικό μοντέλο αντιμετώπισης” Μ. Θεοδωράτου, Ι. Φαρμακοπούλου – “Η Σημασία της Διαφοροποιημένης Διδασκαλίας σε Μαθητές με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες: Εκπαιδευτικός Σχεδιασμός Προγράμματος Εφήβου με Αυτισμό” Ε. Μπούφαλη – “Μαθητής με σ. Tourette και Χαρακτηριστικά ΔΕΠΥ στο WEBEX. Η Πρόκληση της Καραντίνας” Μ. Σκουλάξενου
20.30-21.30	<p>ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΔΙΑΛΕΞΕΩΝ “Ο ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗΣ, ΠΑΡΑΘΥΡΟ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ: ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΠΟΧΗ ΣΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ, ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ” <i>Διοργάνωση: ΕΝΕΡΓΥΛ ΑΙΓΑΛΕΩ</i> ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ: Α. Μυλωνάκη, Μ. Κρανίτη</p> <ul style="list-style-type: none"> – “Ο Υπολογιστής Παράθυρο Στον Κόσμο. Τα Ψηφιακά Ταξίδια από το Ειδικό Σχολείο στην Εποχή της Πανδημίας” Α. Τρανού – “Erasmus+ και Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση στην Εποχή της Πανδημίας: τα Συμπεράσματα από την Πραγματοποίηση μιας Διαδικτυακής Κινητικότητας” Α. Μυλωνάκη, Μ. Κρανίτη, Α. Τρανού – “Πώς η Τέχνη Συναντά τη Γαστρονομία Μέσα από τα Παραμύθια: μια Διδακτική Πρόταση για τη Βελτίωση των Δεξιοτήτων Παραγωγής Γραπτού Λόγου στην Αγγλική ως Ξένη Γλώσσα Μέσα από τη Χρήση Ηλεκτρονικού Υπολογιστή” Μ. Κρανίτη, Α. Μυλωνάκη – “Διάσπαση Προσοχής στο Δρόμο και στη Ζωή. Έφηβοι Χρήστες του Οδικού Δικτύου Δημιουργούν στο Διαδίκτυο” Μ. Μακρή, Α. Τρανού

ΚΥΡΙΑΚΗ 24 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2021

- 9.00-10.00** **ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΔΙΑΛΕΞΕΩΝ** “ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗ ΔΕΠΥ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ: ΠΡΟΒΛΗΜΑ Ή ΠΡΟΚΛΗΣΗ;”
ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ: Μ. Γιγουρτάκη
– “Η Σημασία του Σχεδιασμού και Εφαρμογής του Εξατομικευμένου Προγράμματος Εκπαίδευσης στην Αποτελεσματική Υποστήριξη Μαθητών με ΔΕΠΥ στη Σχολική Μονάδα” Μ. Γιγουρτάκη
– “Η συνύπαρξη Αυτισμού και ΔΕΠΥ, μια Εκπαιδευτική Πρόκληση” Μ. Σφακιανάκη
– “Μαθησιακές Δυσκολίες και ΔΕΠΥ στην Εποχή του Κορονοϊού. Μια Εμπειρική Προσέγγιση” Ι. Γκιώσης
– “Μελέτη περίπτωσης: Παρέμβαση παιδιού με ΔΕΠΥ Μέσα από το Project Πετώντας Πάνω Σ’ Ένα Μαγικό Χαλί: Ταξίδι Στις Χώρες Του Κόσμου” Χ. Πιτσικάκη
- 10.00-10.30** **ΔΙΑΛΕΞΗ** “Πανελλαδική Έρευνα για την Εκτίμηση του Επιπολασμού Διαταραχών Αυτιστικού Φάσματος στα Παιδιά στην Ελλάδα” Λ. Θωμαΐδου
ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ: Α. Ντινόπουλος
- 10.30-11.30** **ΣΤΡΟΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ** “ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΕΣ - ΨΥΧΟΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ”
ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ: Β. Νταφούλης
– “Θεραπεία στη ΔΕΠΥ. Τι συμβαίνει στην Ενήλικη Ζωή;” Κ. Χριστιανόπουλος
– “Οι Τρέχουσες Μελέτες στην Ψυχοφαρμακολογία της ΔΕΠΥ” Χ. Τερνιώτης
– “Σύγχρονες Ειδικές Παιδαγωγικές Παρεμβάσεις στη ΔΕΠΥ κατά Ηλικία. Ο Ρόλος της Συμπερίληψης στα Παιδιά με ΔΕΠΥ στο Σύγχρονο Σχολείο” Π. Σταγιόπουλος, Μ. Βαρσαμά
- 11.30-12.00** **ΔΙΑΛΕΞΗ** “Οδοντικό Τραύμα και Παιδιά με ΔΕΠΥ” Α. Αγουρόπουλος
ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ: Σ. Γκέκη
- 12.00-12.15** **ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ**
- 12.15-12.45** **ΔΙΑΛΕΞΗ** “Διάγνωση ΔΕΠΥ σε Ενήλικα: ο *Αναισθητος* του Θεόφραστου Δεν Πληροί Κριτήρια Μόνο Για ΔΕΠΥ” Α. Πεχλιβανίδης
ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ: Τ. Κόρπη
- 12.45-14.00** **ΣΤΡΟΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ** ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΠΑΙΔΙΑΤΡΩΝ
ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ: Ι. Αντωνιάδου, Π. Περβανίδου
– “Προγεννητικοί Παράγοντες Κινδύνου για ΔΕΠΥ” Π. Περβανίδου
– “Ρυθμιστικές Διαταραχές του Βρέφους και ΔΕΠΥ” Α. Κλημεντοπούλου
– “Η αναγνώριση και Διαχείριση της ΔΕΠΥ στην Προσχολική Ηλικία από τον Παιδίατρο” Ε. Παπαδημητρίου
– “Στρες και ΔΕΠΥ στα Παιδιά και τους Εφήβους” Ε. Αγγέλη
- 14.00-15.00** **ΣΤΡΟΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ** “ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΔΕΠΥ”

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ: Ε. Μπάρλου

- “Δομή, Ωρίμανση και Λειτουργία του Εγκεφάλου στη ΔΕΠΥ” Ε. Μπάρλου, Μ. Κάτσουνας
- “Συν-νοσηρότητα της ΔΕΠΥ και της Επιληψίας” Ε. Παυλίδου
- “Χαρακτηριστικά της ΔΕΠΥ στο Ποσοτικό Ηλεκτροεγκεφαλογράφημα (qEEG): Δυνατότητες Συμβολής στην Αξιολόγηση, Διάγνωση και Αντιμετώπιση” Ε. Αγγελάκης

15.00-15.30

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

15.30-16.30

ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΠΑ1-ΠΑ7 “ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΕ ΔΕΠΥ”

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ: Μ. Σκουλάξενου, Ι. Χατζηπαντελής

- ΠΑ1: “Η Ποίηση στη Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής και Υπερκινητικότητας στο μάθημα της Λογοτεχνίας για παιδιά Στ΄ τάξης Δημοτικού Σχολείου ” Ζ. Μακρονάσιου
- ΠΑ2: “Οι απόψεις των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σχετικά με την εκπαιδευτική υποστήριξη των μαθητών με ΔΕΠΥ” Η. Βασιλειάδης, Γ. Βλειώρας, Σ. Τσερμεντσελή, Α. Τσακνάκη
- ΠΑ3: “Διαφοροποιημένη Διδασκαλία Αρχαίων Ελληνικών για Μαθητές με ΔΕΠΥ” Μ. Ηλιοπούλου, Ν. Ζάβρα
- ΠΑ4: “Ανθρώπινα Δικαιώματα στην εκπαίδευση & την ειδική αγωγή” Α. Γιώτσα, Ι.-Σ. Παναγιωτακοπούλου
- ΠΑ5: “Αξιολόγηση και Αποτελεσματική Παρέμβαση Μαθητών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης με ΔΕΠΥ, υπό το Πρίσμα της Συστημικής Συμπεριφορικής-Αναλυτικής Προσέγγισης” Α. Δροσινού
- ΠΑ6: “Το Stand Up Chemistry ως Εναλλακτικός Τρόπος Διδασκαλίας των Μαθητών με ΔΕΠΥ” Ι. Γουλές
- ΠΑ7: “Ο Ρόλος του Φύλου στις Εκδηλώσεις και την Αντιμετώπιση της ΔΕΠΥ” Β. Μπελογιάννη

16.30-17.00

ΔΙΑΛΕΞΗ “ΔΕΠΥ και Διαταραχή Χρήσης Εθιστικών Ουσιών: Φαρμακευτικές Επιλογές και Κλινικά Διλήμματα” Ε. Μέλλος
ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ: Χ. Δάλλα

17.00-18.15

ΣΤΡΟΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ “ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΗ ΔΕΠΥ”

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ: Χ. Σκαλούμπακας, Π. Μελαδάκης

- “Το Νοητικό και Μαθησιακό Προφίλ Μαθητών με ΔΕΠΥ ως Παράγοντας Διαμόρφωσης των Εκπαιδευτικών Παρεμβάσεων” Χ. Σκαλούμπακας
- “Εικονική Πραγματικότητα: Προγράμματα Παρέμβασης για Παιδιά με Δυσκολίες Προσοχής με την αξιοποίηση Καινοτόμων Τεχνολογιών” Π. Δημητροπούλου, Ι. Παχίτη
- “Η κρισιμότητα της Πρωτογενούς Πρόληψης στην Πολυεπίπεδη Στήριξη Παιδιών με ΔΕΠΥ” Λ. Κουρέα
- “Οι Φιλικές Σχέσεις των Παιδιών με ΔΕΠΥ και Πώς να τις Καλλιεργήσουμε στο Σχολικό Πλαίσιο” Π. Λεωνίδου, Ν. Σερεμετίδου
- “Το Προφίλ Εκτέλεσης Έργων των Παιδιών με ΔΕΠΥ και ο Ρόλος της Σύγχρονης Εργοθεραπείας” Σ. Ζωγόγιαννη, Π. Μελαδάκης

18.15-18.30

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

18.30-19.45

ΣΤΡΟΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ “ΣΥΜΜΑΧΙΕΣ ΣΤΗ ΔΕΠΥ”

Διοργάνωση: Πανελλήνιο Σωματείο Ατόμων με ΔΕΠΥ ADHD Hellas

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ: Χ. Γεωργιάδου

- “ΔΕΠΥ: Γονεϊκότητα με Διαφορετικότητα” Μ. Κατσούρα
- “Η Δύναμη της Συνεργασίας - Κλειδί της Επιτυχίας” Κ. Αθανασίου
- “ΔΕΠΥ Ενηλίκων. Διαγνώστηκα με ΔΕΠΥ. Και Τώρα Τι;” Ν. Μιχαλοπούλου
- “ADHD HELLAS και ADHD EUROPE. 10 Χρόνια Συνεργασίας” Χ. Σαραντοπούλου

19.45-20.45

ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΠΑ8-ΠΑ13 “Η ΔΕΠΥ ΣΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ”

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ: Β. Νταφούλης

- ΠΑ8: “ΔΕΠΥ και Σωματική Άσκηση” Φ. Ρώμα
- ΠΑ9: “Δυσκολίες ύπνου σε παιδιά και εφήβους με ΔΕΠΥ” Δ. Παπαευθυμίου, Κ. Αντωνοπούλου, Α. Σταμπολτζή, Σ. Κουβαβά
- ΠΑ10: “Ο τρόπος που βιώνουν και διαχειρίζονται οι ενήλικες με ΔΕΠΥ την απόρριψη στις ρομαντικές σχέσεις” Σ. Χαντζάρα
- ΠΑ11: “ΔΕΠΥ και Τραύμα στην Παιδική Ηλικία. Υπάρχει Σύνδεση;” Φ. Γιγουρτάκη
- ΠΑ12: “Διαφορές του ADHD Coaching και της ψυχοθεραπείας” Ν. Σχετάκης
- ΠΑ13: “Επιτελικές Λειτουργίες και Προσαρμογή στην Καθημερινότητα Παιδιών Προσχολικής Ηλικίας με ΔΕΠΥ” Μ. Κάτσουνας, Τ. Κόρπα
- ΠΑ14: “(Α)παρατηρώντας τη ΔΕΠΥ: μία προσωπική αφήγηση” Α. Παναγιώτου

21.15-21.30

ΛΗΞΗ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ, ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΛΙΝΙΚΗ ΠΡΑΞΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ»

Διοικητικό Συμβούλιο Ελληνικής Εταιρείας Μελέτης ΔΕΠΥ

θα δοθούν μόρια
Συνεχιζόμενης
Ιατρικής
Εκπαίδευσης
(CME-GPD)

Η ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΚΑΤΑΓΡΑΦΕΤΑΙ ΜΕ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΤΡΟΠΟ

ΟΙ ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΘΑ ΑΠΟΣΤΑΛΟΥΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΜΕΤΑ ΤΗ ΛΗΞΗ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΤΟ E-MAIL ΕΠΤΡΑΦΗΣ

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ

Αγγελάκης Ευθύμιος, Ph.D., BCN, Νευροψυχολόγος - Ηλεκτροφυσιολόγος, Επιστημονικός Συνεργάτης Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ, ΠINA «Ο Ευαγγελισμός», Γραμματέας Δ.Σ. Ελληνικής Εταιρείας Μελέτης ΔΕΠΥ

Αγγέλη Ελένη, Παιδιάτρος - Αναπτυξιακή Παιδιάτρος MD, PhD

Αγουρόπουλος Ανδρέας, Επίκουρος Καθηγητής Παιδοδοντιατρικής ΕΚΠΑ

Αθανασίου Κωνσταντίνος, Διπλωματούχος προπονητής Γ.Γ.Α., Μέλος της Τεχνικής Επιτροπής της Ελληνικής Ομοσπονδίας Γουσού Κουνγκ Φου, συν-υπεύθυνος για την Parawushu Greece (Τομέας της Ομοσπονδίας για την Ένταξη και την Συμπερίληψη), Αντιπρόεδρος ADHD Hellas

Ανεσιάδου Σοφία, Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής M.Sc, Ph.D Ιατρική Σχολής ΕΚΠΑ, Μονάδα Αναπτυξιακής & Συμπεριφορικής Παιδιατρικής, Α΄ Παιδιατρική Κλινική ΕΚΠΑ, Νοσοκομείο Παίδων «Η Αγία Σοφία», μέλος ΕΕΜ ΔΕΠΥ

Αντωνάκου Αριάδνη, RN, MSc, Προϊσταμένη Γενικό Νοσοκομείο Νίκαιας "Άγιος Παντελεήμων"

Αντωνιάδου Ιωάννα, Παιδιάτρος - Αναπτυξιακή Παιδιάτρος MD, PhD

Αντωνοπούλου Αικατερίνη, Επίκουρη Καθηγήτρια, Τμήμα Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο.

Βαλάση Λουκία, Πτυχιούχος Πανεπιστημίου Μακεδονίας Σχολή Κοινωνικών, Ανθρωπιστικών Επιστημών και Τεχνών, Master of Special Pedagogy- Neofit Rilski Univeristy, MSc μουσικοθεραπείας, Δίπλωμα βυζαντινής Μουσικής Ακαδημαϊκός Υπότροφος.

Βαλάση Στέλλα, Πτυχιούχος ΕΚΠΑ, Δίπλωμα βυζαντινής Μουσικής, MSc Ειδικής Αγωγής, MS(c), Management Πολιτισμικών Μονάδων.

Βαρσαμά Μαρία, Δρ. Τμήματος Επιστημών της Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία του ΔΠΘ, Εκπαιδευτικός ΠΕ60, και ΠΕ60ΕΑΕ

Βασιλειάδης Ηλίας, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Βασιλείου Δ., The Second Method S.A., Θεσσαλονίκη

Βλαχάβας Ιωάννης, Εργαστήριο Ευφών Συστημάτων, Τμήμα Πληροφορικής, Σχολή Θετικών Επιστημών, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Βλειώρας Γιώργος, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Γεωργιάδου Χριστίνα, Πρόεδρος ADHD Hellas, Γραμματέας ADHD Europe

Γιγουρτάκη Μαρία, MA in special education, ΣΕΕ ΕΑΕ κλάδου ΠΕ 70, Περιφερειακό Κέντρο Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού Κρήτης, μέλος ΕΕΜ ΔΕΠΥ

Γιγουρτάκη Φιλοθέη, Ψυχολόγος – Ψυχοθεραπεύτρια, μέλος ΕΕΜ ΔΕΠΥ

Γιώτσα Άρτεμις, Καθηγήτρια Κοινωνικής Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Γκέκη Σοφία, Δρ Παιδοδοντίατρος

Γκιώσης Ιωάννης, Εκπαιδευτικός ΠΕ70 ΕΑΕ, ΕΔΠ στο Ειδικό δημοτικό Σχολείο Κωφών Βαρηκών Μοιρών Ηρακλείου Κρήτης

Γουλές Γιάννης, Δρ Χημικός- Ηθοποιός

Δάλλα Χριστίνα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Φαρμακολογίας, Ιατρική Σχολή, ΕΚΠΑ, Αντιπρόεδρος της Μεσογειακής Εταιρείας Νευροεπιστημών

Δημητροπούλου Παναγιώτα, Επίκουρη Καθηγήτρια Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας, Τμήμα Ψυχολογίας, Σχολή Κοινωνικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Κρήτης

Δήμου Σοφία, Εκπαιδευτικός ΕΑΕ Δ/θμιας (ΠΕ 02), MEd in Special Educational Needs, 1ο ΚΕΔΑΣΥ Αν. Αττικής, μέλος ΕΕΜ ΔΕΠΥ

Δροσινού Κατερίνα, Παιδαγωγικό Τμήμα Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ΕΚΠΑ

Ελευθεριάδη Άννα, Ιατρός, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ

Ζάβρα Νίκη, Φιλολόγος/Εκπαιδευτής Ενηλίκων, Επιμελήτρια/Συγγραφέας

Ζωγόγιαννη Σοφία, Εργοθεραπεύτρια, MSc

Ηλιοπούλου Μάρθα, Κέντρο Αγωγής Παιδιού & Εφήβου “Εξέλιξη”, Σπάρτη Λακωνίας, Εκδόσεις: my-book.gr

Θεοδωράτου Μαρία, Δρ Κλινική Ψυχολόγος, D.E.S.S. Εκπαιδευτικός Ε.Α.Π. & Neapolis University of Pafos

Θωμαΐδου-Ηλιοδρομίτη Λωρέττα, Καθηγήτρια Αναπτυξιακής Παιδιατρικής ΕΚΠΑ

Καλαντζή Εύα, Ψυχίατρος, Υποψ. Δρ Ιατρικής Σχολής, Α΄ Ψυχιατρική Κλινική ΕΚΠΑ

Κανακά Χριστίνα, Καθηγήτρια Παιδιατρικής Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ, Διευθύντρια Α΄ Παιδιατρικής Πανεπιστημιακής Κλινικής Νοσοκομείο Παίδων «Η Αγία Σοφία»

Κανάρη Κυριακή, Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής, MEd, PhD, Πρόεδρος Ελληνικής Εταιρείας Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης Παιδιών & Εφήβων με Προβλήματα Συμπεριφοράς, Ταμίας Δ.Σ. ΕΕΜ ΔΕΠΥ, Διευθύντρια 8ου Δημ. Σχ. Αμαρουσίου

Καραπιτέρης Χρήστος, The Second Method S.A., Θεσσαλονίκη

Κάτσουνας Ματθαίος, Ψυχολόγος MSc, Μονάδα ΔΕΠΥ Παιδοψυχιατρικού Τμήματος «Π&Α Κυριακού»

Κατσούρα Μαριαλένα, Προσωποκεντρική Σύμβουλος Ψυχικής Υγείας (MA/PCA), Συνοδός Focusing (ενηλίκων & παιδιών), Σύμβουλος ΔΕΠΥ (ADHD-CCSP) Μέλος ADHD Hellas και ΕΠΒΕ

Καφαλούκου Κωνσταντία, Δρ., Διευθύντρια σχολικής μονάδας

Κορομπίλη Καλλιόπη, Ψυχίατρος, Υποψ. Δρ Ιατρικής Σχολής, Α΄ Ψυχιατρική Κλινική ΕΚΠΑ

Κλημεντοπούλου Αλεξάνδρα, Παιδίατρος – Αναπτυξιακή Παιδίατρος MD, PhD, μέλος ΕΕΜ ΔΕΠΥ

Κόρπα Τερψιχόρη, Δρ Ψυχίατρος Παιδιού και Εφήβου Διευθύντρια ΕΣΥ Παιδοψυχιατρικού Τμήματος και Υπεύθυνη Μονάδας ΔΕΠΥ «Π&Α Κυριακού», Πρόεδρος ΕΕΜ ΔΕΠΥ

Κόρπας Καμαριανός Βύρων, Φυσικός MSc Ηλεκτρονικού Αυτοματισμού, PhDc Τμήματος Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών ΕΚΠΑ, Division By Zero P.C.

Κουβαβά Σοφία, Εκπαιδευτικός ειδικής αγωγής, υποψ. Διδάκτωρ, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο.

Κουλούμπρης Ε., Εργαστήριο Ευφών Συστημάτων, Τμήμα Πληροφορικής, Σχολή Θετικών Επιστημών, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Κουμούλα Αναστασία, Ψυχίατρος Παιδιού και Εφήβου, Διευθύντρια Ψυχιατρικού Τμήματος Παίδων και Εφήβων Γ.Ν. «Σισμανόγλειο»
Κουρέα Λευκή, Επικ. Καθηγήτρια Παιδαγωγικού Τμήματος Πανεπιστημίου Λευκωσίας
Κούτρας Στέφανος, Διδάκτωρ Ειδικής Αγωγής - Ψυχομετρίας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων- τ. Σύμβουλος ΕΑ Ι.Ε.Π.
Κρανίτη Μαρία, MEd Special Education, Εκπαιδευτικός ΕΝΕΕΓΥΛ Αιγάλεω
Κωνσταντοπούλου Σοφία, Τομέας Αναλύσεων και Προσδιορισμών, Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΕΛΙΝΥΑΕ)
Κώτσης Κώστας, Επίκουρος Καθηγητής Παιδοψυχιατρικής, Τμήμα Ιατρικής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Υπεύθυνος Κο.Κε.Ψ.Υ.Π.Ε. Ψυχιατρικής Κλινικής Π.Γ.Ν.Ι.
Λαζαρίδης Αριστοτέλης, Εργαστήριο Ευφών Συστημάτων, Τμήμα Γληροφορικής, Σχολή Θετικών Επιστημών, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Λεωνίδου Παγώνα, Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής, Υποψήφια διδάκτωρ στο Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής, Παν/μιο Μακεδονίας, μέλος ΕΕΜ ΔΕΠΥ
Λιάσκος Κωσταντίνος, Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής
Μακρή Μαρία, Φιλολόγος - Ειδικής Αγωγής, MEd, ΕΝΕΕΓΥΛ Αιγάλεω
Μακρής Γεράσιμος, MD, MSc, Υποψήφιος Διδάκτωρ Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ, Ειδικευόμενος Ψυχιατρικής Παιδιού και Εφήβου, Εργαστήριο Αναπτυξιακής Ψυχοφυσιολογίας & Έρευνας του Στρες, Μονάδα Αναπτυξιακής & Συμπεριφορικής Παιδιατρικής, Α' Παιδιατρική Κλινική, Ιατρική Σχολή ΕΚΠΑ
Μακρονάσιου Ζωή, Ειδική Παιδαγωγός- Γλωσσολόγος, Μάστερ στη Σχολική Ψυχολογία
Μαυρωνάς Δημήτριος, Ειδικός Παιδαγωγός 1ου ΚΕΔΑΣΥ Β' Αθήνας
Μελαδάκης Πέτρος, Εργοθεραπευτής MSc, μέλος ΕΕΜ ΔΕΠΥ
Μέλλος Ελευθέριος, Ψυχίατρος, Πρόγραμμα ΑΘΗΝΑ, Αιγινήτειο Νοσοκομείο-ΟΚΑΝΑ
Μίχα Μαίρη, εκπαιδευτικός ψυχολόγος, εκπαιδευόμενη συστημική ψυχοθεραπεύτρια ΕΣΥΘΕΠΙΑΣ
Μιχαλοπούλου Νιόβη, PsyD, Κλινική Ψυχολόγος, Μέλος Δ.Σ. ADHD Hellas
Μουζάκη Αγγελική, Επίκουρη Καθηγήτρια Μαθησιακών Δυσκολιών, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστημίου Κρήτης, Ρέθυμνο
Μουρτζιάπη Μελίνα, Ψυχοπαιδαγωγός, PHD.c στην εκπαίδευση Πανεπιστημίου FREDERICK
Μπαμίδης Παναγιώτης, Εργαστήριο Ιατρικής Φυσικής, Τμήμα Ιατρικής, Σχολή Επιστημών Υγείας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Μπάργλου Έφη, Ψυχίατρος παιδιών και εφήβων, μέλος ΕΕΜ ΔΕΠΥ
Μπαστάκη Δέσποινα, Παιδίατρος - Αναπτυξιακή Παιδίατρος MD, PhD
Μπαστέα Αγγελική, Διδάκτωρ Ειδικής Αγωγής ΕΚΠΑ - Ειδική Παιδαγωγός, 2ο ΚΕΔΑΣΥ Α' ΑΘΗΝΑΣ
Μπελογιάννη Βασιλική, Υπ. Διδάκτωρ, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο
Μπουράκης Ιωάννης, Λογοθεραπευτής S.L.P. - M.S.c -B.S.c. - NDT
Μπούφαλη Ευτυχία, Ειδική Παιδαγωγός-Ψυχοπαιδαγωγός, μέλος ΕΕΜ ΔΕΠΥ
Μυλωνάκη Αγάπη, Φιλολόγος-Ειδική Παιδαγωγός, MA in Psycholinguistics and Neurolinguistics (Specialised in Specific Language Impairment), Εκπαιδευτικός ΕΝΕΕΓΥΛ Αιγάλεω
Νικολοπούλου-Σταμάτη Πολυξένη, Ιατρική Σχολή, ΕΚΠΑ
Νταφούλης Βάιος, Δρ. Ψυχίατρος Παιδιού και Εφήβου, Διευθυντής Παιδοψυχιατρικού Τμήματος Γ.Ν.Θ. Ιπποκράτειο, μέλος ΕΕΜ ΔΕΠΥ.
Ντελίκου Αικατερίνη, Ψυχολόγος MSc, Zero Stress P.C., μέλος ΕΕΜ ΔΕΠΥ
Ντινόπουλος Αργύριος, Καθηγητής Παιδιατρικής Νευρολογίας, Γ' Παιδιατρική Πανεπιστημιακή Κλινική Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ, ΠΓΝ «Αττικό»
Παναγιωτακοπούλου Ιωάννα-Σταματίνα, Υπ. Διδάκτορας Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Παναγιώτου Αικατερίνη, Απόφοιτη Φιλολογίας του Α.Π.Θ., μεταπτυχιακό στη Γλωσσολογία Ε.Α.Π. και σεμινάριο επιμόρφωσης στην ειδική αγωγή στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
Πανδριά Νίκη, Εργαστήριο Ιατρικής Φυσικής, Τμήμα Ιατρικής, Σχολή Επιστημών Υγείας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Παπαδημητρίου Ειρήνη, MD, Phdc Παιδίατρος – Αναπτυξιακή παιδίατρος Μετεκπαιδευθείσα στην Αναπτυξιακή και Συμπεριφορική Ιατρική στα Royal Childrens Hospital Royal, Womens Hospital και Eastern Health CAMHS Μελβούρνη
Παπαδοπούλου Πηνελόπη, Ψυχολόγος, MSc PhDc, μέλος ΕΕΜ ΔΕΠΥ
Παπαευθυμίου Δέσποινα., Απόφοιτος Π.Μ.Σ «Εκπαίδευση και Πολιτισμός» Παιδαγωγική Ψυχολογία και Εκπαιδευτική Πράξη, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο.
Παπανικολάου Αικατερίνη, Καθηγήτρια Παιδοψυχιατρικής, Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ, Παιδοψυχιατρική Κλινική ΕΚΠΑ, Νοσοκομείο Παίδων «Η Αγία Σοφία»
Παυλίδου Ευτέρπη, Παιδίατρος –Παιδονευρολόγος, Επίκουρη Καθηγήτρια Παιδιατρικής, Τμήμα Λογοθεραπείας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, μέλος ΕΕΜ ΔΕΠΥ
Παπαχρήστου Βασιλική, Εκπαιδευτικός ΕΑΕ Δ/θμιας (ΠΕ 02), MEd in Special Educational Needs, Αναπληρώτρια προϊστάμενη 1ου ΚΕΔΑΣΥ Αν. Αττικής, Αν. μέλος Δ.Σ. ΕΕΜ ΔΕΠΥ
Παχίτη Ιουλιανή, Υποψήφια Διδάκτωρ Ψυχολογίας Τμήμα Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Κρήτης.
Περβανίδου Παναγιώτα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Αναπτυξιακής & Συμπεριφορικής Παιδιατρικής Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ, Υπεύθυνη Μονάδας Αναπτυξιακής & Συμπεριφορικής Παιδιατρικής, Α' Παιδιατρική Κλινική ΕΚΠΑ, Νοσοκομείο Παίδων «Η Αγία Σοφία», Αντιπρόεδρος Δ.Σ. ΕΕΜ ΔΕΠΥ
Πετρονικολού Β., Εργαστήριο Ιατρικής Φυσικής, Τμήμα Ιατρικής, Σχολή Επιστημών Υγείας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Πετρόπουλος Ανδρέας Κωνσταντίνος, Αναπτυξιολόγος-Παιδίατρος PhDc Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ
Πεχλιβανίδης Αρτέμιος, Καθηγητής Ψυχιατρικής- Ιατρική Σχολή ΕΚΠΑ, Υπεύθυνος Μονάδας Νευροαναπτυξιακών Διαταραχών Ενηλίκων- Αιγινήτειο Νοσοκομείο, μέλος Δ.Σ. ΕΕΜ ΔΕΠΥ
Πηγάκη Μαρία, Σχολή Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών, Τομέας Τοπογραφίας, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο
Πιτσικάκη Χριστίνα, Εκπαιδευτικός ΠΕ70 ΕΑΕ ΕΔΠ στο 3ο Ειδικό δημοτικό σχολείο Ηρακλείου Κρήτης
Ρώμα Φλώρα, Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής
Σαραντοπούλου Χριστίνα, LL.M. UCL, δικηγόρος Αθηνών και διαπιστευμένη διαμεσολαβητής του ΥΠΔΔΑΔ από το 2008, με ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην οικογενειακή διαμεσολάβηση. Μέλος του ADHD HELLAS από το 2014 και Γραμματέας από το 2017.
Σερεμετίδου Νικολέτα, Εκπαιδευτικός ΠΕ71, MSc Ειδικής Αγωγής Παν/μίου Μακεδονίας, Προϊσταμένη Ειδικού Δημοτικού Σχολείου Λαγκαδά, μέλος ΕΕΜ ΔΕΠΥ
Σκαλούμπακας Χρήστος, Ειδικός Ψυχοπαιδαγωγός MEd, Μονάδα ΔΕΠΥ Παιδοψυχιατρικού Τμήματος «Π&Α Κυριακού» , μέλος Δ.Σ.. ΕΕΜ ΔΕΠΥ
Σκουλάξενου Μαρία, Εκπαιδευτικός ΠΕ 70, μέλος Δ.Σ. ΕΕΜ ΔΕΠΥ
Σολδάτου Αλεξάνδρα, Αν. Καθηγήτρια Παιδιατρικής, Β' Παιδιατρική Κλινική ΕΚΠΑ
Σπάχος Δημήτριος, Εργαστήριο Ιατρικής Φυσικής, Τμήμα Ιατρικής, Σχολή Επιστημών Υγείας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Σταγιόπουλος Πέτρος, Δρ. Ειδικός Παιδαγωγός, Προϊστάμενος 1ου ΚΕΔΑΣΥ Ανατ. Θεσσαλονίκης
Σταματοπούλου Αθανασία, PhD(c), Οικονομολόγος, MSc Διεθνής Διοικητική των Επιχειρήσεων, MSc Διοίκηση Μονάδων Υγείας & Κοινωνικής Πρόνοιας Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής & Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου, Εκπαιδευτικός, Ακαδημαϊκή Υπότροφος Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής (Πα.Δ.Α.)
Σταματοπούλου Ελένη, PhD(c), MSc-MPH Εθνική Σχολή Δημόσιας Υγείας, MSc Διοίκηση Μονάδων Υγείας & Κοινωνικής Πρόνοιας Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής & Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου, Λειτουργός Δημόσιας Υγείας, Εκπαιδευτικός, R.N. Γ.Ν.Α. ΚΑΤ, Μέλος Ελληνικής Εταιρείας Εσωτερικής Παθολογίας, Member PCRS-UK
Σταμπολτζή Αγγαίρα, Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό (Ε.Δι.Π), Τμήμα Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο
Στριγγάρης Αργύρης, Καθηγητής Ψυχιατρικής Παιδιών και Εφήβων ΕΚΠΑ, Senior Investigator and Chief of Section on Clinical and Computational Psychiatry ΝΙΗ, Καθηγητής Κλινικής Ψυχιατρικής Πανεπ. Georgetown, Πρόεδρος της Διεθνούς Εταιρείας για την Ψυχοπαθολογία Παιδιών και Εφήβων
Σφακιανάκη Μαρία, Κοινωνική Λειτουργός, ΕΕΠ στο 3ο Ειδικό δημοτικό σχολείο Ηρακλείου Κρήτης
Σφελινιώτη Γ. Σοφία, MD, PhD, Ψυχίατρος Παιδιών & Εφήβων, Επιμελήτρια Β', Παιδοψυχιατρική Κλινική ΓΝΘ Ιπποκράτειο, μέλος ΕΕΜ ΔΕΠΥ
Σχετάκης Νικόλαος, ADHD Coach, MSc

Τερνιώτης Χρήστος, Msc Ψυχίατρος Παιδιού και Εφήβου, Επιμ.Β΄ Παιδοψυχιατρικής Γ.Ν. Αιτωλοακαρνανίας- Ν.Μ. Αγρινίου, μέλος ΕΕΜ ΔΕΠΥ

Τζουμάκα-Μπακούλα Χρύσα, Καθηγ. Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ

Τρανού Αικατερίνη, Εκπαιδευτικός Πληροφορικής – Ειδικής Αγωγής, MEd Special Education, ΕΝΕΕΓΥΛ Αιγιάλεω, αν. Μέλος Δ.Σ. ΕΕΜ ΔΕΠΥ

Τσακνάκη Αικατερίνη, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Τσαλαμανιός Μάνος, Ψυχίατρος Παιδιών-Εφήβων, Διευθυντής Τμήματος Ψυχιατρικής Παιδιών-Εφήβων & Διευθυντής Ψυχιατρικού Τομέα Γ.Ν. «Ασκληπιείο Βούλας», μέλος Δ.Σ. ΕΕΜ ΔΕΠΥ

Τσερμεντσελή Στέλλα, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Τσίλης Νικόλαος, ΩΡΛ Κλινική, Νοσοκομείο Μητέρα

Τσίλιας Δημήτριος, Νοσηλεύτης, MSc Κλινική παιδιατρική & Νοσηλευτική-Έρευνα, Νοσοκομείο Παίδων Αθηνών Π. & Α. Κυριακού. Διατομεακό Τμήμα- Παιδιατρικές κλινικές: Παθολογική, Γναθοχειρουργική, Ωτορινολαρυγγολογική, Οφθαλμολογική.

Φαρμακοπούλου Ιγνατία, Επίκουρη Καθηγήτρια Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Εργασίας Πανεπιστημίου Πατρών, μέλος ΕΕΜ ΔΕΠΥ

Φαχαντίδης Α., Εργαστήριο Ευφών Συστημάτων, Τμήμα Πληροφορικής, Σχολή Θετικών Επιστημών, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Φιλιπποπούλου Αναστασία (MSc), Ειδικευόμενη Ψυχίατρος Παιδιών-Εφήβων ,Τμήμα Ψυχιατρικής Παιδιών-Εφήβων Γ.Ν. «Ασκληπιείο Βούλας»

Φράγκου Χρυσή, MEd Ειδική Παιδαγωγός, Προϊσταμένη 5ου Νηπιαγωγείου Αμαρουσίου

Χαντζάρα Σοφία, Φιλολόγος (ΕΚΠΑ), Ψυχολόγος (B.Sc honors) U.E.L

Χριστιανόπουλος Κρίτων, Δρ Ψυχίατρος/Παιδοψυχίατρος, Ass.Professor of Child Psychiatry and Pediatrics, Un.of Pittsburgh USA, μέλος ΕΕΜ ΔΕΠΥ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ

23, 24 Οκτωβρίου 2021

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ

ΓΛΩΣΣΑ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Επίσημη γλώσσα: Ελληνική

ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

Ηλεκτρονική αποστολή μετά τη λήξη του Συνεδρίου

ΕΓΓΡΑΦΕΣ - ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ

ΓΕΝΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	10€
ΑΝΕΡΓΟΙ – ΦΟΙΤΗΤΕΣ απαραίτητη φοιτητική ταυτότητα ή βεβαίωση ανεργίας	ΔΩΡΕΑΝ
ΜΕΛΗ ΕΕΜ ΔΕΠΥ απαραίτητη η ταμειακή τακτοποίηση έως και το 2021	ΔΩΡΕΑΝ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η Οργανωτική Επιτροπή ευχαριστεί θερμά για τη συμμετοχή και την ευγενική τους υποστήριξη

- τον Ιατρικό Σύλλογο Αθήνας και
- την Ελληνική Εταιρεία Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης Παιδιών-Εφήβων με Προβλήματα Συμπεριφοράς.

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΕΙΣΗΓΗΣΕΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

ΣΑΒΒΑΤΟ 23 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2021

ΔΙΑΛΕΞΗ “ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΚΑΙ ΕΦΗΒΩΝ ΜΕ ΔΕΠΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΦΑΣΗ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ COVID-19”

Τ. ΚΟΡΠΑ

Η πανδημία του COVID-19 και τα επακόλουθα περιοριστικά μέτρα έχουν οδηγήσει σε σημαντικές αλλαγές στην καθημερινή ζωή και σε πιθανές αρνητικές επιπτώσεις στα επίπεδα στρες. Τα παιδιά με ΔΕΠΥ και Μαθησιακές Δυσκολίες αποτελούν ευάλωτη ομάδα, λόγω των βασικών δυσκολιών συμπεριφοράς και της αυξημένης ψυχιατρικής συν-νοσηρότητας. Η εισήγηση παρουσιάζει ευρήματα μελέτης μας που διερεύνησε τις επιπτώσεις της κρίσης του COVID-19 σε συμπεριφορικές και συναισθηματικές παραμέτρους παιδιών και εφήβων αγοριών με ΔΕΠΥ και Μαθησιακές Δυσκολίες. Οι συμπεριφορές και τα συναισθήματα αξιολογήθηκαν σε δύο χρονικές περιόδους, τον Μάιο του 2020 και αναδρομικά 3 μήνες πριν από την πανδημία. Η μελέτη αποκάλυψε επιλεγμένες παραμέτρους που επηρέασαν αρνητικά τις συναισθηματικές και συμπεριφορικές μεταβλητές των παιδιών με ΔΕΠΥ και Μαθησιακές Δυσκολίες.

ΔΙΑΛΕΞΗ “ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΔΕΠΥ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΙΚΗ ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ”

Π. ΠΕΡΒΑΝΙΔΟΥ

Η Αμερικανική Ακαδημία Παιδιατρικής και η Διεθνής Εταιρεία Αναπτυξιακής & Συμπεριφορικής Παιδιατρικής έχουν πρόσφατα επικαιροποιήσει τις κατευθυντήριες οδηγίες για την αξιολόγηση, διάγνωση και αντιμετώπιση των νηπίων, παιδιών και εφήβων με ΔΕΠΥ. Η επικαιροποίηση αυτή έχει ενσωματώσει τις αλλαγές στα διαγνωστικά κριτήρια, τα δεδομένα από τη σύγχρονη έρευνα και έχει εστιάσει επίσης στην αντιμετώπιση της συννοσηρότητας, στο βαθμό που αυτή μπορεί να αντιμετωπιστεί από γενικούς και εξειδικευμένους Παιδιάτρους στην Αναπτυξιακή Παιδιατρική. Η αξιολόγηση, διάγνωση και θεραπεία της ΔΕΠΥ αποτελούν μια συνεχόμενη διαδικασία. Οι επικαιροποιημένες συστάσεις καθιστούν αναγκαία την ανάπτυξη ενός συστήματος διαχείρισης της ΔΕΠΥ, το οποίο συνδέει τον κλινικό με το σχολείο και την κοινότητα και παρέχει συνεχόμενη, συντονισμένη φροντίδα στον ασθενή και την οικογένειά του. Η πρωτοβάθμιοι Παιδιάτροι, σύμφωνα με την Αμερικανική Ακαδημία Παιδιατρικής (ΑΑΠ), αλλά και στη χώρα μας θα πρέπει να είναι σε θέση να αναγνωρίσουν και να διαχειριστούν τα ήπια ως μέτριας βαρύτητας περιστατικά παιδιών με ΔΕΠΥ, ειδικά στις μικρές ηλικίες και να συν-διαχειριστούν τα μέτρια και βαριά περιστατικά με ειδικούς Ψυχικής Υγείας αναλόγως της βαρύτητας, συννοσηρότητας και ηλικίας τους.

ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ “ΚΛΙΝΙΚΑ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗ ΡΥΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΟΣ ΣΕ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΔΕΠΥ Ή ΔΑΦ”

Α. ΠΕΧΛΙΒΑΝΙΔΗΣ, Α. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, Ε. ΚΑΛΑΝΤΖΗ, Κ. ΚΟΡΟΜΠΙΛΗ

Η συναισθηματική - συγκινησιακή αστάθεια αναφέρεται σε δυσπροσαρμοστικά πρότυπα συναισθηματικής ρύθμισης τα οποία επηρεάζουν την λειτουργικότητα στην καθημερινή ζωή και είναι συχνά σε πολλές ψυχιατρικές διαταραχές. Συναντάται με τη μορφή της συναισθηματικής ευμεταβλητότητας, μια συναισθηματική «κατασκευή» που εκφράζεται με συχνές και έντονες διακυμάνσεις του συναισθήματος ως απάντηση τόσο σε ευχάριστα όσο και σε δυσάρεστα γεγονότα ή σε ερμηνείες των γεγονότων. Η ΔΕΠΥ συνυπάρχει με συναισθηματική αστάθεια σε μεγάλα ποσοστά, περίπου στο 38% των παιδιών και ως και 70% στους ενήλικες. Η συνύπαρξη της ΔΕΠΥ με τη συναισθηματική αστάθεια επιφέρει αλληλοεπικάλυψη των συμπτωμάτων τους και των ευρημάτων σε συμπεριφορικό, γνωσιακό, νευροανατομικό και θεραπευτικό επίπεδο. Η συναισθηματική αστάθεια προκαλεί

αλλαγές στη διακύμανση του συναισθήματος, τη διάρκεια και τη βαρύτητα του, με αποτέλεσμα μεγαλύτερα ελλείμματα στα άτομα με ΔΕΠΥ και δυσφορία στα άτομα, ανάλογη με εκείνη που προκαλούν τα κλασικά συμπτώματα που λαμβάνονται υπόψιν στη διάγνωση. Αντίστοιχα το ενδιαφέρον για το φαινόμενο της συναισθηματικής αστάθειας στη ΔΑΦ έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια. Τα πρώτα φαινόμενα που οδηγούν στην αναζήτηση διάγνωσης στα παιδιά με ΔΑΦ είναι το υπερβολικό άγχος ενώ σε όλο το φάσμα της ζωής η ΔΑΦ συνυπάρχει με ψυχοπαθολογικές καταστάσεις κυρίως σχετιζόμενες με την έκφραση του συναισθήματος. Η συναισθηματική αστάθεια θεωρείται βάση εκκίνησης για τις συνυπάρχουσες ψυχοπαθολογικές καταστάσεις με τη ΔΑΦ.

Στο πλαίσιο της Μονάδας Νευροαναπτυξιακών Διαταραχών (ΝΑΔ) για του ενήλικες μελετάται ψυχομετρικά και ψυχοφυσιολογικά το φαινόμενο της συναισθηματικής - συγκινησιακής αστάθειας σε ενήλικα άτομα με φυσιολογική νοημοσύνη που έχουν διαγνωστεί με ΔΕΠΥ ή με ΔΑΦ. Διερευνήθηκαν τα ψυχομετρικά χαρακτηριστικά της Κλίμακας Συναισθηματικής Ευμεταβλητότητας (ALS) η οποία μετρά την τάση των συναισθημάτων να αλλάζουν από το ένα στο άλλο καθώς και τις διακυμάνσεις μεταξύ κατάθλιψης και ενθουσιασμού και μεταξύ κατάθλιψης - άγχους. Η κλίμακα αυτή παρουσιάζει καλή διακριτική ικανότητα μεταξύ των ατόμων με ΝΑΔ και των Υγιών Μαρτύρων. Σε συνεργασία με το Εργαστήριο Ψυχοφυσιολογίας της Α΄ Πανεπιστημιακής Ψυχιατρικής Κλινικής ΕΚΠΑ χορηγήθηκαν σε ενήλικα άτομα με ΝΑΔ και σε Υγιείς Μάρτυρες (ΥΜ) ερεθίσματα σχετιζόμενα με την συλλογιστική ικανότητα, την αντιμετώπιση καθημερινών ηθικών διλημάτων και την αντίληψη του χρόνου. Πραγματοποιήθηκαν ΗΕΓφικές και συμπεριφορικές καταγραφές. Σε μια από τις πειραματικές διαδικασίες μελετήθηκε η συλλογιστική ικανότητα με τη βοήθεια της ευρηματικής γνωσιακής δοκιμασίας «Αριστοτέλης» όπου υπό συνεχή ΗΕΓφική καταγραφή (14 κανάλια) και συμπεριφορική καταγραφή χορηγούνται τέσσερα είδη συλλογισμών. Συμμετείχαν 42 άτομα με ΝΑΔ (21 ΔΕΠΥ, 21 ΔΑΦ) και 21 ΥΜ. Η ποσοτικοποίηση της ΗΕΓφ καταγραφής πραγματοποιήθηκε με τη μέθοδο MSE (Multiscale Analysis) ενώ η συμπεριφορική καταγραφή, η οποία περιλαμβάνει 39 θέματα που καταδεικνύουν την συναισθηματική τους κατάσταση, τη βεβαιότητα για τις απαντήσεις τους και την ηλικία, με τη μέθοδο Behavior -PLSC (Behavior Partial Least Square Correlation). Η ανάλυση με MSE έδειξε ότι τα άτομα με ΝΑΔ δεν παρουσίασαν την αντίστοιχη φλοιώδη ενεργοποίηση στις απαιτήσεις της δοκιμασίας σε σύγκριση με τους Υγιείς Μάρτυρες. Η ανάλυση PLSC ανέδειξε α) διαφορές της ομάδας ΔΕΠΥ με τους υπολοίπους αναφορικά με την συναισθηματική κατάσταση, β) τα άτομα με ΝΑΔ είχαν μικρότερη βεβαιότητα ως προς τις απαντήσεις, γ) οι ΥΜ διαφοροποιήθηκαν ως προς τις απαντήσεις των υπολοίπων ανάλογα με την ηλικία και δ) οι τρεις ομάδες παρουσίαζαν σημαντικές διαφοροποιήσεις στη λειτουργική συνδεσιμότητα των δομών του εγκεφάλου.

ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ “ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΝΕΥΡΟΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ”

– “ΑΝΟΣΟΒΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΣΤΗ ΔΕΠΥ ΚΑΙ ΤΙΣ ΝΕΥΡΟΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ” Γ. ΜΑΚΡΗΣ

Η χρόνια συστηματική φλεγμονή (ΧΣΦ) της μητέρας κατά την κύηση επιδρά αρνητικά στην εμβρυϊκή νευροανάπτυξη διαμέσου του πλακούντα και του ανώριμου αιματοεγκεφαλικού φραγμού ειδικά κατά τη διάρκεια κρίσιμων περιόδων της εμβρυϊκής ανάπτυξης. Η επίδραση αυτή μπορεί να είναι μακροχρόνια και ασκείται κυρίως μέσω επιγενετικών μηχανισμών. Ορισμένοι παράγοντες που σχετίζονται με ΧΣΦ είναι η παχυσαρκία, ο διαβήτης κύησης, η έκθεση σε περιβαλλοντικούς ρυπογόνους παράγοντες, το στρες, οι αυτοάνοσες παθήσεις και άλλοι. Μελέτες μεταγραφωμικής ανάλυσης και επιγενετικές μελέτες δείχνουν υπερρύθμιση γονιδίων σχετιζόμενων με φλεγμονή στα κύτταρα της μικρογλοίας και τα αστροκύτταρα στον εγκέφαλο ατόμων με νευροαναπτυξιακές διαταραχές (ΝΑΔ). Επιδημιολογικές μελέτες υποδεικνύουν θετική συσχέτιση φλεγμονωδών καταστάσεων και αυτοάνοσων παθήσεων της μητέρας με τη διαταραχή ελλειμματικής προσοχής και υπερκινητικότητας (ΔΕΠΥ) στο παιδί. Ανάλογες συσχετίσεις αφορούν στο επίπεδο κυτταροκινών στον ορό της μητέρας κατά την κύηση. Παράλληλα, άτομα με ΔΕΠΥ εμφανίζουν συχνά αυξημένους βιοδείκτες φλεγμονής και μεγαλύτερη συχνότητα συννοσηρών φλεγμονωδών καταστάσεων (π.χ. άσθμα, ατοπική δερματίτιδα κ.α.). Ανάλογα με τα παραπάνω είναι και τα ευρήματα μελετών που αφορούν σε ανοσολογικούς δείκτες σε παιδιά και ενήλικες με διαταραχή αυτιστικού φάσματος (ΔΑΦ). Καταληκτικά, φαίνεται ότι ήδη από την ενδομήτρια ζωή ανοσολογικοί παράγοντες εμπλέκονται στην παθοφυσιολογία των ΝΑΔ.

– “ΕΝΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗ, ΗΘΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΒΙΟΔΕΙΚΤΕΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΣΤΡΕΣ, ΣΕ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΔΕΠΥ” Σ. ΑΝΕΣΙΑΔΟΥ

Η ενσυναίσθηση και η ηθική κρίση αποτελούν σύνθετες γνωστικές και συναισθηματικές λειτουργίες με ψυχοφυσιολογικό υπόβαθρο και επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό την κοινωνική συμπεριφορά. Η ενσυναίσθηση ορίζεται ως η ικανότητα και η τάση ενός ατόμου «παρατηρητή» να καταλάβει, σχετικά με ένα άλλο πρόσωπο ("παρατηρούμενο"), τι σκέφτεται τι αισθάνεται σε μια δεδομένη κατάσταση. Η συναισθηματική ικανότητα (το να μοιράζεσαι τη συναισθηματική κατάσταση ενός άλλου) είναι ταυτόχρονα και μια διαδικασία γνωστική, (κατανόησης της εσωτερικής ψυχικής κατάστασης του άλλου, προκειμένου να συμπεράνει τα συναισθήματα, σκέψεις, πεποιθήσεις ή προθέσεις. Οι άνθρωποι, στις κοινωνικές τους επαφές χρησιμοποιούν μια ποικιλία «σημάτων» όπως, η έκφραση προσώπου, η στάση του σώματος, ο τόνος της φωνής για να προβλέψουν τη συμπεριφορά των άλλων. Η ικανότητα να εξαγάγουμε συμπεράσματα σχετικά με την ψυχοσυναισθηματική κατάσταση των άλλων έχει ονομαστεί «ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ ΝΟΥ» (Theory of Mind). Παιδιά με ΔΕΠΥ & συνοσηρά προβλήματα διαγωγής παρουσιάζουν συχνότερα ελλείμματα στην ενσυναίσθηση συγκριτικά με παιδιά χωρίς προβλήματα, ενώ η ηθική κρίση φαίνεται ότι επηρεάζεται από τη διαταραχή και τον έλεγχο των παρορμήσεων. Τέλος οι συμπεριφορικοί και βιολογικοί μηχανισμοί του στρες συμμετέχουν στην προσαρμογή του ατόμου σε κοινωνικές και γνωστικές προκλήσεις επηρεάζοντας τις επιδόσεις σε αντίστοιχες δοκιμασίες και τη γενικότερη κοινωνική συμπεριφορά Τα ευρήματα της τρέχουσας μελέτης έδειξαν ότι τα παιδιά με ΔΕΠΥ έχουν χαμηλότερη βραδινή α-αμυλάση και χαμηλότερη ημερήσια α-αμυλάση συνολικά.

– “ΔΕΠΥ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΒΙΩΜΑ” Α.- Κ. ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

Υπάρχουν ενδείξεις ότι η αμφίδρομη επικοινωνία μεταξύ του εντερικού μικροβιώματος και του Κεντρικού Νευρικού Συστήματος, αλλιώς ονομαζόμενου και ως «άξονας μικροβίωμα - έντερο - εγκέφαλος» (MGBA-microbiome-gut-brain axis), διαδραματίζει ρόλο σε διάφορες νευροψυχιατρικές και νευροαναπτυξιακές διαταραχές. Το εντερικό μικροβίωμα επηρεάζει τις λειτουργίες του εγκέφαλου μέσω του νευροενδοκρινικού, νευροανοσοποιητικού και αυτόνομου νευρικού συστήματος καθώς και μέσα από την παραγωγή μικροβιακών τοξινών. Στην παιδική ηλικία, υπάρχουν ενδείξεις ότι ο άξονας αυτός πιθανά παίζει ρόλο στην Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής - Υπερκινητικότητας (ΔΕΠΥ), την πιο συχνή νευροαναπτυξιακή διαταραχή της παιδικής ηλικίας. Οι έρευνες έχουν επικεντρωθεί στην εύρεση παραγόντων οι οποίοι συσχετίζουν την διαφοροποίηση του εντερικού μικροβιώματος με μεγαλύτερη πιθανότητα εμφάνισης ΔΕΠΥ. Ανάμεσα σε αυτούς τους παράγοντες έχει δοθεί έμφαση στην μελέτη της εντερικής δυσβίωσης, στους νευροδιαβιβαστές, την προωρότητα, τον θλασμό, την χρήση ω-3 λιπαρών οξέων, των προβιοτικών, των αντιβιοτικών καθώς και σε άλλους παράγοντες. Η ετερογένεια στο αποτέλεσμα των ερευνών αυτών καθώς και η σχετικά περιορισμένη γνώση όσον αφορά στους υποκείμενους μηχανισμούς, επιβάλλει απαραίτητη την πραγματοποίηση περισσότερων μελετών.

– “ΕΥΕΡΕΘΙΣΤΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ ΚΑΙ ΔΕΠΥ” Μ. ΜΙΧΑ

Η ευερεθιστότητα είναι ένα στοιχείο συμπεριφοράς, το οποίο εκδηλώνεται σαν αντίδραση απέναντι σε αρνητικά συναισθηματικά ερεθίσματα και αποτελείται από δύο συνιστώσες, τη συναισθηματική συνιστώσα του θυμού και τη συμπεριφορική της επιθετικότητα. Μάλιστα, αποτελεί κριτήριο για τη διάγνωση πολλών διαταραχών που περιλαμβάνονται στο Διαγνωστικό Εγχειρίδιο των Ψυχικών Διαταραχών της Αμερικάνικης Ψυχιατρικής Ένωσης, όπως αγχωδών διαταραχών, διαταραχών διάθεσης και διαταραχών διασπαστικής συμπεριφοράς. Αναπτυξιακά, τα ξεσπάσματα θυμού κορυφώνονται κατά την προσχολική ηλικία. Ωστόσο, έχει φανεί πως η επίδραση των γενετικών και των περιβαλλοντικών παραγόντων είναι παρόμοια στην εκδήλωση της εν λόγω συμπεριφοράς. Ένα ευρύ φάσμα ψυχοπαθολογικών διαταραχών, συμπεριλαμβανομένης της διασπαστικής συμπεριφοράς, μπορεί να προβλεφθεί, αν αξιολογηθεί η εκδήλωση ευερεθιστότητας στην παιδική ηλικία. Παράλληλα, έχει δειχθεί η συσχέτιση μεταξύ πρώιμης εκδήλωσης της ευερεθιστότητας και όψιμης εμφάνισης καταθλιπτικών και αγχωδών διαταραχών σε μελέτες που περιλάμβαναν παιδιά προσχολικής και σχολικής ηλικίας. Επιπροσθέτως, τα παιδιά με αναπτυξιακές διαταραχές χαρακτηρίζονται από υψηλά επίπεδα ευερεθιστότητας και επιθετική συμπεριφορά, τα οποία επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό τη ζωή των ίδιων αλλά και των οικείων τους. Έχει βρεθεί, δε, πως πιθανότατα αποτελεί έναν από τους παράγοντες που συνδέουν τη ΔΕΠΥ με τη μετέπειτα εκδήλωση καταθλιπτικής διαταραχής. Η αξιολόγηση της ευερεθιστότητας πραγματοποιείται με διάφορες δημοσιευμένες κλίμακες ενώ η θεραπεία της βασίζεται σε ψυχοθεραπευτικές και φαρμακολογικές μεθόδους.

ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ “ΔΕΠΥ ΚΑΙ ΠΑΝΔΗΜΙΑ”

Ε. ΤΣΑΛΑΜΑΝΙΟΣ, Κ. ΚΩΤΣΗΣ, Σ. ΣΦΕΛΙΝΙΩΤΗ, Α. ΦΙΛΙΠΠΟΠΟΥΛΟΥ

Η πανδημία αποτελεί μια στρεσογόνο κατάσταση παγκοσμίως που απειλεί το άτομο, τις οικογένειες αλλά και ολόκληρη την κοινωνία με τις δυνητικά αρνητικές κοινωνικοοικονομικές της επιπτώσεις. Ήδη έχουν καταγραφεί οι πρώτες επιπτώσεις της στην ψυχική υγεία των παιδιών και των εφήβων. Το πως θα ανταποκριθεί το κάθε άτομο στην πανδημία εξαρτάται από διάφορους παράγοντες με τον βαθμό προσαρμογής να ποικίλλει. Ωστόσο, οι πιο ευάλωτοι πληθυσμοί, όπως τα παιδιά και οι έφηβοι με προϋπάρχουσες ψυχικές και νευροαναπτυξιακές διαταραχές πιθανά να βρίσκονται σε αυξημένο κίνδυνο για εμφάνιση ψυχικής δυσφορίας ή επιδείνωση της συμπτωματολογίας. Στις περισσότερες χώρες, όπως άλλωστε και στην Ελλάδα, κατά το πρώτο κύμα της πανδημίας οι περισσότερες υπηρεσίες περιόρισαν τη λειτουργία τους, εξυπηρετώντας κατά κύριο λόγο επείγοντα περιστατικά, και αυτή η περιορισμένη πρόσβαση στις υπηρεσίες ενδέχεται να επιβάρυνε ακόμη περισσότερο την κατάσταση. Στη διεθνή βιβλιογραφία υπάρχουν αναφορές για επιδείνωση των σχετικών με τη ΔΕΠΥ συμπεριφορών, αυξημένα επίπεδα θυμού και επιβάρυνση της καθημερινής λειτουργικότητας αν και ακόμη τα δεδομένα δεν επιτρέπουν την ασφαλή εξαγωγή τεκμηριωμένων συμπερασμάτων. Ωστόσο, είναι σημαντικό η παροχή υπηρεσιών στα παιδιά με ΔΕΠΥ να συνεχίζεται με τον πιο πρόσφορο διαθέσιμο τρόπο (π.χ. μέσω εφαρμογών τηλεψυχιατρικής), να εξασφαλίζεται όσο είναι δυνατόν η εφαρμογή τεκμηριωμένων πρακτικών από τους γονείς (π.χ. συμπεριφορικές στρατηγικές) και φυσικά να διασφαλίζεται σε παιδιά που λαμβάνουν φαρμακευτική αγωγή, η συνέχιση της, η σωστή χρήση της αλλά και η παρακολούθηση για την πιθανή εμφάνιση παρενεργειών.

E-POSTERS AA1-AA10

AA1: “ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΤΡΕΣ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ ΣΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΚΥΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΩΝ ΔΕΠΥ ΣΤΟ ΠΑΙΔΙ” Α. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗ, Τ. ΚΟΡΠΑ, Π. ΠΕΡΒΑΝΙΔΟΥ

Το ψυχικό και σωματικό στρες της εγκύου συσχετίζεται με την ανάπτυξη του εμβρύου μέσω της μεταφοράς στο έμβρυο μεσολαβητών που επηρεάζουν την ανάπτυξη του. Η μεθοδολογία περιλαμβάνει αναζήτηση μελετών στις ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων (PUBMED) και ανασκόπηση της βιβλιογραφίας χρησιμοποιώντας τις λέξεις κλειδιά Early life stress; Prenatal maternal stress; Neurodevelopmental disorders; Autism spectrum disorder; Attention deficit hyperactivity disorder, για τη μελέτη της συσχέτισης του πρώιμου στρες με την εκδήλωση νευροαναπτυξιακών διαταραχών όπως ΔΕΠΥ (ADHD) και διαταραχές στο φάσμα του αυτισμού (ASD). Υπάρχει αυξανόμενη βιβλιογραφία σχετικά με τη συσχέτιση μεταξύ πρώιμου στρες ή/και μεταγεννητικών περιβαλλοντικών στρεσογόνων ερεθισμάτων και του κινδύνου για ADHD και ASD στους απογόνους. Τα επίπεδα της μητρικής κορτιζόλης και το ψυχοκοινωνικό στρες της μητέρας συσχετίζονται με την πορεία της βρεφικής ανάπτυξης. Φαίνεται επίσης να επηρεάζει τις γνωστικές λειτουργίες των απογόνων, υποδεικνύοντας ότι το πρώιμο στρες διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στον προγραμματισμό των εμβρυικών ιστών και συνδέεται με αυξημένη πιθανότητα κατάθλιψης, άγχους, προβλημάτων συμπεριφοράς, χρήση ουσιών

AA2: “Η ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΠΙΒΡΑΒΕΥΣΗΣ ΣΤΗ ΔΕΠΥ” Β. ΚΟΡΠΑΣ-ΚΑΜΑΡΙΑΝΟΣ, Α. ΝΤΕΛΙΚΟΥ, Μ. ΚΑΤΣΟΥΝΑΣ

Η χρήση του διαδικτύου έχει αυξηθεί κατά μεγάλο βαθμό την τελευταία δεκαετία σε παιδιά και εφήβους με ΔΕΠΥ. Ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά του εθισμού στο διαδίκτυο είναι η παρορμητική ενασχόληση υπό την έκθεση σε ερεθίσματα υψηλής επιβράβευσης. Η συνεχόμενη ενασχόληση με το διαδίκτυο και τα βιντεοπαιχνίδια μπορεί να διατηρηθεί μέσω διεγερτικών ερεθισμάτων για το σύστημα ανταμοιβής, όπως συμβαίνει μέσω των μακροπρόθεσμων αλλαγών του συστήματος ανταμοιβής του εγκεφάλου. Το διαδίκτυο και τα βιντεοπαιχνίδια μπορούν να χρησιμεύσουν στην διέγερση των παιδιών και των εφήβων με ΔΕΠΥ που χαρακτηρίζονται από το σύνδρομο ανεπαρκούς αισθήματος ανταμοιβής (RDS) και χαμηλή διαθεσιμότητα ντοπαμίνης στο σύστημα ανταμοιβής του εγκεφάλου. Σε άτομα που κατέχουν μια ανωμαλία στο γονίδιο υποδοχέα ντοπαμίνης DRD₂, ο εγκέφαλος στερείται επαρκούς αριθμού υποδοχέων ντοπαμίνης στα κέντρα ανταμοιβής και έτσι μειώνει την ποσότητα ντοπαμίνης που παράγεται σε αυτόν τον τομέα. Τα άτομα με ΔΕΠΥ έχουν αποκλίσεις στις αντιδράσεις

τους όσον αφορά τους ενισχυτές, όπως η ταχεία εξοικείωση σε επαναλαμβανόμενες ανταμοιβές και η μειωμένη ανταπόκριση σε τιμωρίες, οι οποίες μπορεί να προδιαθέσουν αυτά τα άτομα σε αυξημένη χρήση του διαδικτύου και βιντεοπαιχνιδιών. Έχει διαπιστωθεί ότι τα άτομα με ΔΕΠΥ έχουν νευροαναπτυξιακό υπόβαθρο που οδηγεί σε ελλειμματική ικανότητα αυτοελέγχου.

ΑΑ3: “ΑΝΙΧΝΕΥΟΝΤΑΣ ΠΡΩΙΜΑ ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΔΕΠΥ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΠΛΑΤΦΟΡΜΑΣ ADHD360” Ε. ΚΟΥΛΟΥΜΠΡΗΣ, Α. ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ, Α. ΦΑΧΑΝΤΙΔΗΣ, Ν. ΠΑΝΔΡΙΑ, Δ. ΣΠΑΧΟΣ, Β. ΠΕΤΡΟΝΙΚΟΛΟΥ, Χ. ΚΑΡΑΠΙΠΕΡΗΣ, Δ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, Π. ΜΠΑΜΙΔΗΣ, Ι. ΒΛΑΧΑΒΑΣ

Η Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής - Υπερκινητικότητας (ΔΕΠΥ) αποτελεί μια χρόνια διαταραχή με υψηλό επιπολασμό στην παιδική ηλικία. Η διάγνωση συνιστά μια πολυπαραμετρική διαδικασία. Αν και η συστηματική παρατήρηση της συμπεριφοράς αξιοποιείται τόσο στη διαγνωστική διαδικασία όσο και στην αξιολόγηση θεραπευτικών προσεγγίσεων χαρακτηρίζεται από περιορισμούς. Στα πλαίσια του έργου ADHD360, αναπτύχθηκε μια ολοκληρωμένη πλατφόρμα που περιλαμβάνει ένα παιχνίδι σοβαρού σκοπού και μια εφαρμογή παρατήρησης της συμπεριφοράς. Στόχος είναι να διερευνηθεί αν τα δεδομένα που συλλέγονται κατά την αλληλεπίδραση του χρήστη με το παιχνίδι μπορούν να προβλέψουν την πιθανότητα ο χρήστης να έχει χαρακτηριστικά ΔΕΠΥ. Επιπρόσθετα, η πλατφόρμα χρησιμοποιήθηκε επαναληπτικά ως παρέμβαση η οποία αξιολογήθηκε μέσω πιλοτικών δοκιμών. Άτομα ηλικίας 7-16 έτων, με ή χωρίς διάγνωση ΔΕΠΥ (ομάδα ελέγχου (ΟΕ)), συμμετείχαν σε πιλοτικές δοκιμές δυο φάσεων. Κατά την πρώτη φάση, οι συμμετέχοντες υποβλήθηκαν σε νευροψυχολογική αξιολόγηση ενώ στη συνέχεια αλληλεπίδρασαν με το παιχνίδι. Στη δεύτερη φάση, η πλατφόρμα χρησιμοποιήθηκε ως παρέμβαση και στη συνέχεια πραγματοποιήθηκε εκ νέου νευροψυχολογική αξιολόγηση. Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν κατά την πρώτη φάση των δοκιμών αναλύθηκαν με μεθόδους Μηχανικής Μάθησης (ΜΜ). Στην παρούσα μελέτη, αναλύθηκαν δεδομένα από 20 συμμετέχοντες (9 ΔΕΠΥ, 11 ΟΕ) για την εξαγωγή χαρακτηριστικών που στη συνέχεια τροφοδότησαν 10 διαφορετικούς αλγόριθμους ΜΜ για το διαχωρισμό των δυο ομάδων. Οι αλγόριθμοι *Passive-Aggressive* και *Stochastic Gradient Descent and Linear Support Vector Machine* θεωρήθηκαν οι πιο αποτελεσματικοί αλγόριθμοι παρουσιάζοντας 75% και 80% F1-score και ακρίβεια αντίστοιχα κατά την πρόβλεψη της ορθής κατηγορίας των συμμετεχόντων. Επομένως, η πλατφόρμα ADHD360 διαθέτει την ικανότητα να διακρίνει επιτυχώς τις δυο ομάδες.

ΑΑ4: “ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ ΜΕ ΔΕΠΥ” Ι. ΜΠΟΥΡΑΚΗΣ

Η παρούσα εργασία διερευνά την βιβλιογραφική ανασκόπηση της εννοιολογικής ορολογίας της Διαταραχής Ελλειμματικής Προσοχής με ή χωρίς Υπερκινητικότητα και των ιδιαίτερων σημειολογικών συμπτωμάτων της. Έπειτα, ακολουθεί μία μελέτη περίπτωσης, συμπεριλαμβάνοντας το ιστορικό, τους τρόπους παρέμβασης – υποστήριξης από τον εκπαιδευτικό προκειμένου να βελτιωθούν η οργάνωση, τα επίπεδα διάσπασης και η υπερκινητικότητά του καθώς και τους δίαυλους επικοινωνίας μεταξύ κηδεμόνων – εκπαιδευτικών για την επίτευξη της επιτυχημένης συνεργασίας τους. Πιστεύεται ότι τα ευρήματά της θα συμβάλλουν στην πυροδότηση διεξαγωγής επιπρόσθετων ερευνών στο πεδίο των εκπαιδευτικών προγραμμάτων για μαθητές με ΔΕΠΥ ώστε να ωφεληθούν τόσο οι τελευταίοι όσο και το παιδαγωγικό προσωπικό με ενδεχόμενες καθημερινές πρακτικές αντιμετώπισης.

ΑΑ5: “ΨΥΧΟΠΑΘΟΛΟΓΙΑ ΣΤΙΣ ΜΗΤΕΡΕΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΔΕΠΥ” Μ. ΚΑΤΣΟΥΝΑΣ, Τ. ΚΟΡΠΙΑ

Κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, οι ερευνητές έχουν διερευνήσει τη συμπτωματολογία και τις επιπτώσεις της ΔΕΠΥ σε πολλές πτυχές της ζωής των οικογενειών με παιδιά που έχουν διαγνωστεί με ΔΕΠΥ. Τα γνωστικά και συμπεριφορικά συμπτώματα της ΔΕΠΥ μπορεί να επηρεάσουν όχι μόνο την ψυχολογική ευημερία των γονέων και τη διαδικασία ανατροφής των παιδιών, αλλά και τη σχέση μεταξύ γονέα και παιδιού, οδηγώντας στην έναρξη της γονικής ψυχοπαθολογίας. Πρόσφατα στοιχεία δείχνουν ότι οι μητέρες παιδιών με ΔΕΠΥ βιώνουν υψηλότερα επίπεδα γονικού άγχους από τις μητέρες παιδιών τυπικής ανάπτυξης, γεγονός που με τη σειρά του οδηγεί σε υψηλότερα ποσοστά ψυχοπαθολογικών συμπτωμάτων. Συγκεκριμένα, έχει παρατηρηθεί η παρουσία και η αύξηση της σοβαρότητας των συμπτωμάτων για σωματοποίηση, ιδεοψυχαναγκαστική διαταραχή, κατάθλιψη, άγχος, εχθρότητα, φοβικό άγχος, παρανοϊκό ιδεασμό και ψυχωτισμό, που σχετίζονται με τις διάφορες υποκλίμακες του στρες των γονέων σε μητέρες παιδιών με ΔΕΠΥ συνδυασμένου υποτύπου.

ΑΑ6: “ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΕΡΙΛΗΨΗΣ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΔΕΠΥ” Μ. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ, Ν. ΖΑΒΡΑ

Ο συνοπτικός λόγος υπηρετεί πολλές και διαφορετικές επικοινωνιακές ανάγκες. Η περίληψη, ουσιαστικά, αποτελεί ένα είδος μετακειμένου, καθώς αναπαράγει πληροφορίες ενός πρωτογενούς κειμένου. Για τον λόγο αυτό, ο συντάκτης οφείλει να έχει γνωστικές-μεταγνωστικές, αναγνωστικές ικανότητες και κειμενικές δεξιότητες προκειμένου να αξιοποιηθούν τα δομικά στοιχεία ενός κειμένου όσο το δυνατόν καλύτερα. Ειδικότερα, η περίληψη εμπεριέχει σχεδόν το σύνολο δεξιοτήτων στο οποίο αποσκοπεί η σχολική γνώση, εφόσον βασίζεται τόσο στην κατανόηση όσο και στη μνημονική λειτουργία. Όπως παρατηρείται, οι απαιτήσεις συγγραφής μίας περίληψης είναι πολλές με αποτέλεσμα την εμφάνιση αδυναμιών σε μεγάλο ποσοστό μαθητών. Αναλογιζόμενοι την αδυναμία των μαθητών στην παραγωγή γραπτού λόγου σχεδιάστηκε ένα μεθοδολογικό πρόγραμμα προσέγγισης της δεξιότητας παραγωγής περιληπτικού κειμένου για μαθητές γυμνασίου και όχι μόνο, με στόχο την επανεξέταση της δομής της σκέψης των μαθητών, την οργάνωση και τέλος την επαναδόμηση, έτσι ώστε να πετύχουν τους επικοινωνιακούς στόχους της εκάστοτε περίληψης. Η μεθοδολογία του προγράμματος βασίστηκε στη μεθοδική μελέτη των γραπτών κειμένων και διαμορφώθηκε σε τρία διαβαθμισμένα επίπεδα για να καλύπτει όλες τις σχολικές βαθμίδες (Δημοτικό, Γυμνάσιο, Λύκειο). Από την εφαρμογή του προγράμματος και την αρχική αξιολόγηση σε μαθητές Δ΄-ΣΤ΄ Δημοτικού με Detroit test και Λα-Τω, για τον προσδιορισμό εντοπισμού και εξαγωγής συμπεράσματος διαπιστώθηκε πως οι μαθητές είχαν κατανοήσει σε ικανοποιητικό βαθμό τα βασικά κριτήρια πύκνωσης τους αρχικού κειμένου. Πιο συγκεκριμένα, μέσα από το διδακτικό πρόγραμμα παρέμβασης και τα αποτελέσματα της δοκιμασίας αξιολόγησης δεξιοτήτων ανάγνωσης και γραφής, παρατηρήθηκε σημαντική βελτίωση στη γενικότερη αναγνωστική κατανόηση και παραγωγή γραπτού λόγου.

ΑΑ7: “ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΔΕΠΥ” Ε. ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ, Λ. ΒΑΛΑΣΗ, Δ. ΤΣΙΛΙΑΣ, Σ. ΒΑΛΑΣΗ, Α. ΑΝΤΩΝΑΚΟΥ, Α. ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ

Εισαγωγή: Η Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και η σύμβαση για τα Δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες επισήμανε το καθολικό δικαίωμα στην εκπαίδευση για τα άτομα με αναπηρία. Σκοπός: Η ανάδειξη των πολιτικών δημόσιας υγείας στην ειδική αγωγή και εκπαίδευση παιδιών με ΔΕΠΥ. Μέθοδος ανασκόπησης: Πραγματοποιήθηκε βιβλιογραφική αναζήτηση στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων PubMed με λέξεις κλειδιά: special education of children health public policies. Αποτελέσματα: Σε πρόσφατη μελέτη, αναφέρεται η χαρτογράφηση για τις πολιτικές που αφορούν το δικαίωμα στην εκπαίδευση και τις ανάγκες ειδικής αγωγής των αυτιστικών παιδιών στη Δανία, τη Σουηδία και τη Φινλανδία, σύμφωνα με τις αξίες της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και της Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία. Αναδεικνύονται οι προσφορές στις υπηρεσίες ειδικής αγωγής υποστηρίζοντας τη γενική εκπαίδευση, με σκοπό να συμπεριληφθούν όσο το δυνατόν περισσότερα παιδιά στην κανονική εκπαίδευση. Εξετάζοντας τη σχέση μεταξύ του περιβάλλοντος ειδικής εκπαίδευσης και κοινωνικοοικονομικής κατάστασης και την πιθανότητα ύφεσης σε παιδιά με (ΔΕΠΥ) διαφαίνεται ότι τα θεσμικά περιβάλλοντα και τα κοινωνικοοικονομικά υπόβαθρα μπορούν να επηρεάσουν την υγεία των παιδιών με (ΔΕΠΥ). Σε παιδιά με χαμηλή κοινωνικοοικονομική κατάσταση, η πιθανότητα ύφεσης ΔΕΠΥ είναι υψηλότερη σε πολιτείες που έχουν πιο περιεκτικά καθεστώτα ειδικής εκπαίδευσης. Αντίθετα, για τα πιο ευνοημένα παιδιά, οι πιθανότητες ύφεσης ΔΕΠΥ δεν εξαρτώνται από το επίπεδο αποκλεισμού της ειδικής αγωγής. Συμπεράσματα: Η παροχή πιο ειδικής περιεκτικής εκπαίδευσης μπορεί να μειώσει τις ανισότητες στις διαταραχές συμπεριφοράς. Επιπρόσθετα η ανάγκη για ενσωμάτωση όσο το δυνατόν περισσότερων παιδιών με αναπηρία στα γενικά εκπαιδευτικά συστήματα είναι σημαντική.

ΑΑ8: “ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ ΣΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ” Σ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ, Α. ΣΟΛΔΑΤΟΥ, Π. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ-ΣΤΑΜΑΤΗ, Χ. ΤΖΟΥΜΑΚΑ-ΜΠΑΚΟΥΛΑ, Ν. ΤΣΙΛΗΣ, Μ. ΠΗΓΑΚΗ

Η ατμοσφαιρική ρύπανση είναι σήμερα ένα από τα κρίσιμότερα θέματα της δημόσιας υγείας. Κάθε χρόνο, στην ΕΕ η ατμοσφαιρική ρύπανση αποτελεί την αιτία περίπου 400000 πρόωρων θανάτων, απειλώντας κυρίως τον ευπαθή πληθυσμό των παιδιών με πληθώρα προβλημάτων υγείας λόγω της έκθεσής τους (προγεννητικά και μεταγεννητικά) στον τοξικό αέρα των αστικών πόλεων. Στην έρευνα πεδίου πραγματοποιήθηκαν δειγματοληψίες τριχών κεφαλής από 118 παιδιά ηλικίας από 6-12 ετών για τον προσδιορισμό βαρέων μετάλλων (αρσενικό, κάδμιο,

υδράργυρος, μόλυβδος και νικέλιο). Επιλέγησαν 11 σχολικά συγκροτήματα βάσει μιας κατάταξης του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, που χωρίζει τις περιοχές της Αττικής σε αστικές, ημιαστικές και περιαστικές περιοχές αντιστοιχώντας στην επιβάρυνση της ατμόσφαιρας σε διάφορους ρύπους, για την καταμέτρηση των οποίων το Υπουργείο έχει εγκαταστήσει σταθμούς ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Σε κάθε σχολική μονάδα πραγματοποιήθηκαν δειγματοληψίες αιωρούμενης σωματιδιακής ρύπανσης PM₁₀ & PM_{2.5} και συγκεντρώθηκαν ερωτηματολόγια με τη συλλογή στοιχείων. Στην παρούσα εργασία, που αποτελεί έρευνα διδακτορικής διατριβής στην Ιατρική Σχολή Αθηνών, στον Τομέα Υγείας Παιδιού, εξετάζεται η έκθεση των παιδιών δημοτικού κατά την περίοδο 2014-2017 στα βαρέα μέταλλα. Οι πιο επιβαρυνμένες ζώνες διαπιστώνεται ότι είναι οι ζώνες «Αστικός Υποβάθρου», «Αστικός Κυκλοφορίας» και «Περιαστικός». Σημειώνονται υψηλά ποσοστά υπέρβασης (34%-74,5%) των Οριακών Τιμών Έκθεσης στο νικέλιο (Ni), στο μόλυβδο (Pb) και στον υδράργυρο (Hg) και στα δύο φύλα των παιδιών με ειδική επίδραση στα παιδιά με (ΔΕΠΥ).

ΑΑ9: “ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ” Μ. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ, Ν. ΖΑΒΡΑ

Ο όρος ορθογραφία αναφέρεται στο σύνολο κανόνων που αφορούν τη γραπτή απεικόνιση των λέξεων οποιασδήποτε γλώσσας. Προκειμένου το άτομο να γράφει ορθογραφημένα απαιτείται να έχει την ικανότητα συσχέτισης ήχου με γράμματα, ανάκλησης γραμματικών φαινομένων, ομαδοποίησης καταλήξεων, όπως και επιλογής σωστού γραφήματος, όταν η σχέση μεταξύ ήχου και γράμματος δε συνίσταται. Η ικανότητα της ορθογραφημένης γραφής δεν αποτελεί εύκολη διαδικασία και για τον λόγο αυτό ένα ποσοστό μαθητών αδυνατεί στις γλωσσικές ασκήσεις. Σκεπτόμενοι τη δυσκολία μαθητών στην ορθογραφία σχεδιάστηκε κατάλληλο διδακτικό υλικό προσέγγισης ορθογραφικών μηχανισμών απευθυνόμενο σε μαθητές που έχουν ολοκληρώσει τη φοίτηση στη Γ Δημοτικού και έχοντας κατακτήσει τις βασικές γραμματικές δομές παρουσιάζουν δυσκολίες ανάγνωσης και ορθογραφίας ή εμφανίζουν δυσκολίες μόνο στην ορθογραφία. Ο σκοπός του παρόντος υλικού είναι να δοθεί η δυνατότητα στο κάθε παιδί να κατανοήσει τις καταλήξεις ρημάτων και ουσιαστικών με τη συμβολή της άμεσης διδασκαλίας και συγκεκριμένα της πολυαισθητηριακής μεθόδου. Η μεθοδολογία προσανατολίστηκε στην υιοθέτηση τεχνικών ορθογραφίας μέσω της δημιουργίας οπτικών, ακουστικών, καθώς και κιναισθητικών εικόνων με στόχο την απομνημόνευση και εμπέδωση του γραπτού λόγου. Με την αξιοποίηση βιωματικών παιχνιδιών, τεχνικών αυτοδιόρθωσης, ομαδοποίησης, μοντελοποίησης σε επίπεδο λέξεων, προτάσεων και κειμένου εφαρμόστηκε η δομημένη πολυαισθητηριακή διδασκαλία. Τα αποτελέσματα του προγράμματος διαμορφώθηκαν μέσω της ποιοτικής έρευνας, με σύντομη συνέντευξη σε εκπαιδευτικούς, που αξιοποίησαν τη δομημένη πολυαισθητηριακή προσέγγιση στον τρόπο διδασκαλίας τους. Καταλήγοντας, διαπιστώθηκε πως το παρόν εκπαιδευτικό υλικό βοήθησε άμεσα στην καλύτερη κατανόηση και εφαρμογή της ορθογραφικής ικανότητας, καθώς και στην εμπέδωση του γραπτού λόγου.

ΑΑ10: “Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΤΟΥ ΦΑΣΜΑΤΟΣ ΑΥΤΙΣΜΟΥ (ASD)” Λ. ΒΑΛΑΣΗ, Ε. ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ, Δ. ΤΣΙΛΙΑΣ, Σ. ΒΑΛΑΣΗ, Α. ΑΝΤΩΝΑΚΟΥ, Α. ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ

Εισαγωγή: Η δραματική θεραπεία και οι θεατρικές τεχνικές έχουν χρησιμοποιηθεί για την ενίσχυση των κοινωνικών δεξιοτήτων και ανακούφιση του άγχους σε παιδιά με επικοινωνιακές, συναισθηματικές διαταραχές και αυτισμό με ευεργετικά αποτελέσματα. Σκοπός: Η διερεύνηση της επίδρασης του θεάτρου για τα παιδιά με διαταραχή του φάσματος του αυτισμού. Ανασκόπηση βιβλιογραφίας: Πραγματοποιήθηκε βιβλιογραφική αναζήτηση στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων PubMed με λέξεις κλειδιά: autism theater effect child. Αποτελέσματα: Πιλοτική μελέτη αξιολόγησε ένα μουσικό θεατρικό πρόγραμμα παρέμβασης το Social Emotional Neuroscience Endocrinology (SENSE) the atre, σχεδιασμένο για τη βελτίωση της κοινωνικο-συναισθηματικής λειτουργίας και τη μείωση του στρες σε οκτώ παιδιά με διαταραχή φάσματος αυτισμού (ASD). Η μελέτη συμπεριλάμβανε και αξιολόγησε νευροψυχολογικά, βιολογικά (μέτρηση επιπέδων κορτιζόλης, οξυτοκίνης) και συμπεριφορικά δεδομένα. Τα αποτελέσματα της μελέτης καταδεικνύουν βελτίωση της κοινωνικο-συναισθηματικής λειτουργίας, βελτίωση στην αναγνώριση προσώπου και στη θεωρία των δεξιοτήτων του νου στα παιδιά με ASD. Επίσης τυχαίοποιημένη μελέτη μιας θεατρικής παρέμβασης για νέους με διαταραχή του φάσματος του αυτισμού επεκτείνει προηγούμενα ευρήματα μελετών καταδεικνύοντας ότι η θεραπεία με βάση το θέατρο για νέους με ASD οδηγεί σε αυξημένη κοινωνική ικανότητα και προάγει τη μείωση του άγχους κατά τη διάρκεια της κοινωνικής αλληλεπίδρασης με τους ομοτίμους συνομηλίκους με ASD καθώς και στην αύξηση,

βελτίωση τομέων κοινωνικής ικανότητας, ενώ ταυτόχρονα μειώνει το άγχος. Συμπεράσματα: Η χρήση της θεατρικής τέχνης συμβάλει θετικά στην λειτουργία των παιδιών με διαταραχή του φάσματος αυτισμού. Περαιτέρω τεκμηριωμένη μελέτη της θεατρικής προσέγγισης με την χρήση κλιμάκων αξιολόγησης και μέτρησης βιοδεικτών επιπέδων κορτιζόλης, οξυτοκίνης σε μεγαλύτερα δείγματα παιδιών με αυτισμό που συμμετέχουν σε θεατρικές παραστάσεις κρίνεται απαραίτητη.

ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ “ΨΥΧΟΜΕΤΡΙΑ ΚΑΙ ΔΕΠΥ”

- “Η ΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ ΤΕΣΤ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ WISC/WAIS ΣΤΗΝ ΔΙΑΦΟΡΟΔΙΑΓΝΩΣΗ ΤΗΣ ΔΕΠΥ” Ε. ΑΓΓΕΛΑΚΗΣ

Η συστοιχία τεστ νοημοσύνης WISC/WAIS χορηγείται διεθνώς κατά την αξιολόγηση των γνωστικών ικανοτήτων για την διερεύνηση αναπτυξιακών διαταραχών, όπως ειδικές μαθησιακές δυσκολίες, ΔΕΠΥ, γλωσσική διαταραχή, διαταραχή του αυτιστικού φάσματος, κλπ. Η ομιλία αυτή απευθύνεται κυρίως σε επαγγελματίες ψυχικής υγείας και ειδικούς παιδαγωγούς που χρησιμοποιούν τις συστοιχίες αυτές. Θα παρουσιαστούν κατανομές επιδόσεων στις υποδοκιμασίες των WISC/WAIS που σχετίζονται με διαφορετικές αναπτυξιακές διαταραχές, και τρόποι περαιτέρω διερεύνησης για επαλήθευση ή απόρριψη σχετικής διάγνωσης.

- “ΝΕΥΡΟΨΥΧΟΛΟΓΙΚΑ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΑ ΣΤΗ ΔΕΠΥ ΚΑΙ ΤΗ ΔΑΦ: ΔΙΕΡΕΥΝΩΝΤΑΣ ΓΝΩΣΤΙΚΟΥΣ ΦΑΙΝΟΤΥΠΟΥΣ” Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΔΕΠΥ αποτελεί μια νευροαναπτυξιακή διαταραχή που έχει μελετηθεί ιδιαίτερα, αναφορικά με τα ελλείμματα στις επιτελικές λειτουργίες. Ξεκινώντας από τον Barkley που μίλησε για τον ελλιπή ανασταλτικό έλεγχο, αλλά και τον Nigg που διατύπωσε την άποψη ότι το βασικό νευροψυχολογικό έλλειμμα στη ΔΕΠΥ αφορά το πεδίο της οπτικοχωρικής μνήμης εργασίας, προσεγγίζουμε το σήμερα, όπου διαφαίνεται να κυριαρχεί το μοντέλο πολλαπλών ελλειμμάτων για τη ΔΕΠΥ. Αντίστοιχα, στη ΔΑΦ, η γνωστική ευελιξία θεωρείτο για πολλά έτη ως η κεντρική επιτελική λειτουργία που είναι ελλειμματική στην εν λόγω διαταραχή. Ωστόσο, δεν είναι λίγες οι σύγχρονες μελέτες που υποστηρίζουν την θεωρία της διάχυτης επιτελικής δυσλειτουργίας στη ΔΑΦ. Οι δύο διαταραχές συχνά συνυπάρχουν και αλληλοεπικαλύπτονται, με αποτέλεσμα να επιπλέκεται το νευροψυχολογικό προφίλ, αλλά και να δημιουργείται και μια πρόκληση για μελέτη και σχετική έρευνα. Σκοπός της παρούσας εισήγησης είναι η παρουσίαση των επιτελικών προφίλ της ΔΕΠΥ, της ΔΑΦ, αλλά και της συνοσηρής ΔΕΠΥ και ΔΑΦ, καθώς επίσης και η διερεύνηση της ύπαρξης γνωστικών φαινοτύπων που μπορεί να είναι ειδικοί για την κάθε διαταραχή.

- “ΑΝΙΧΝΕΥΤΙΚΟ ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΟΠΤΙΚΗΣ ΑΝΤΙΛΗΨΗΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ Α.Κ.Ο.Α. 5-7” Μ. ΜΟΥΡΤΖΙΑΠΗ, Σ. ΚΟΥΤΡΑΣ

Η Οπτική Αντίληψη είναι η ικανότητα του υποκειμένου να προβεί στην επεξεργασία της οπτικής πληροφορίας, έτσι ώστε να επιλύσει προβλήματα της καθημερινότητας και να μπορέσει να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του περιβάλλοντος. Οι δεξιότητες της Οπτικής Αντίληψης, συνδυαστικά με βασικές οφθαλμικές- οπτικές λειτουργίες, συμβάλλουν στην επιτυχή ολοκλήρωση των καθημερινών μας δραστηριοτήτων. Οι διαταραχές της Οπτικής Αντίληψης, εμφανίζουν ιδιαίτερο ερευνητικό ενδιαφέρον με δεδομένο ότι συνδέονται με την πιθανή εμφάνιση Ειδικών Μαθησιακών Δυσκολιών. Η ΔΕΠΥ, σύμφωνα με διεθνείς έρευνες, έχει αρκετές πιθανότητες να εμφανίσει συνοσηρότητα με Διαταραχές Συμπεριφοράς, Συναισθηματικές Διαταραχές αλλά και Διαταραχές της Οπτικής Αντίληψης, οι οποίες επιβαρύνουν το μαθησιακό και γνωστικό επίπεδο του παιδιού. Το εργαλείο Ανιχνευτικό Κριτήριο Οπτικής Αντίληψης (5-7) (Κούτρας 2011) εστιάζει στη διερεύνηση της διασύνδεσης της ΔΕΠΥ με την πιθανή ένδειξη διαταραχών οπτικής αντίληψης σε παιδιά ηλικίας 5-7 ετών.

ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ “ΔΕΠΥ ΚΑΙ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ”

- “Η ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΣΤΗ ΔΕΠΥ: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ” Δ. ΜΑΥΡΩΝΑΣ, Κ. ΛΙΑΣΚΟΣ

Η λειτουργία του χρόνου, η κατανόηση των μηχανισμών μέσω των οποίων συντελείται, οι δυνατότητες παρέμβασης και εκπαίδευσης στην διαχείρισή του, αποτελούν αντικείμενο ελληνικών και διεθνών ερευνών που όλο και περισσότερο φωτίζουν, ερμηνεύουν και αναπτύσσουν λύσεις. Οι σύγχρονες έρευνες στρέφονται και εστιάζουν όλο και περισσότερο στην έννοια του χρόνου, καθώς ο χρόνος αποτελεί σημαντικό στοιχείο λειτουργίας σε διάφορα περιβάλλοντα (σχολικό-εργασιακό-κοινωνικό) και καθορίζει εν πολλοίς την λειτουργικότητα-αποτελεσματικότητα του ατόμου. Επίσης, ενδιαφέρον παρουσιάζει και ως έννοια αφού εμπεριέχει το βιολογικό, το φυσικό, τον υποκειμενικό και τον παραμορφωμένο χρόνο. Στα άτομα με ΔΕΠΥ, η ύπαρξη δυσκολιών στη διατήρηση της προσοχής, στον έλεγχο της παρορμητικότητας και του επιπέδου δραστηριότητας, επιφέρουν συχνές και επιβαρυντικές επιπτώσεις στη διαχείριση του χρόνου και στη συνολική λειτουργικότητά τους. Συνεπώς, καθίσταται αναγκαία η διερεύνηση του τρόπου που τα άτομα με ΔΕΠΥ αντιλαμβάνονται το χρόνο ως μέγεθος και παράγοντα της ζωής τους. Στην παρούσα εισήγηση παρουσιάζονται οι σύγχρονες θεωρίες που αποκωδικοποιούν τη χρονική αντίληψη των ατόμων με ΔΕΠΥ, καθώς και οι πρακτικές που εφαρμόζονται προκειμένου να επιτευχθεί η αποδοτική διαχείρισή του από τη μεριά τους. Η κατανόηση του χρόνου από τα άτομα με ΔΕΠΥ αποτελεί μεγάλη επιστημονική και εκπαιδευτική πρόκληση και αποτελεί απαραίτητο στοιχείο στα παρεμβατικά-αποκαταστασιακά προγράμματα τους. Απαιτείται λοιπόν, η εκπαίδευση και η διάχυση αυτών των μεθόδων-τεχνικών σε όσους ασχολούνται και εμπλέκονται στην διαδικασία υποστήριξής τους και κυρίως στους γονείς και στους εκπαιδευτικούς, οι οποίοι έρχονται συχνά αντιμέτωποι με τις ίδιες τις επιπτώσεις της μη ορθής διαχείρισης του χρόνου από τα άτομα με ΔΕΠΥ.

– “ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΨΗ ΝΗΠΙΟΥ ΜΕ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΠΥ. ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ”
Χ. ΦΡΑΓΚΟΥ

Ορισμένα παιδιά που φοιτούν στο νηπιαγωγείο παρουσιάζουν συμπεριφορές που συνάδουν με τη ΔΕΠΥ ενώ πολύ λίγα έχουν διαγνωστεί με ΔΕΠΥ πριν την ηλικία των 5 ετών. Οι νηπιαγωγοί αντιμετωπίζουν την πρόκληση να βρουν για αυτά τα παιδιά, όπως και για κάθε άλλο παιδί, την απαραίτητη δομή, μεθοδολογία και εκπαίδευση (ακαδημαϊκή, κοινωνική και συμπεριφορική) ώστε να χτίσουν γερά θεμέλια για τη μάθηση και την κοινωνική τους εξέλιξη. Κάθε αποδεκτή συμπεριφορά και κάθε κοινωνική δεξιότητα πρέπει να γίνει αντικείμενο διδασκαλίας/μάθησης. Για την επίτευξη αυτών των σκοπών, οι νηπιαγωγοί μπορούν να εφαρμόσουν ένα Πρόγραμμα Αυτορρυθμισμού και Κοινωνικών Δεξιοτήτων. Η μελέτη περίπτωσης που παρουσιάζουμε και αφορά σε νήπιο με στοιχεία ΔΕΠΥ, αναδεικνύει τα σημεία κλειδιά του εξατομικευμένου προγράμματος της ομαλής και λειτουργικής συμπεριλήψής του στο σχολικό περιβάλλον. Ειδικότερα, αυτό περιλαμβάνει δραστηριότητες όπως: Αναγνώριση των συναισθημάτων των δικών του αλλά και των άλλων, Διάκριση των συναισθημάτων των δικών του αλλά και των άλλων, Κατηγοριοποίηση συναφών συναισθημάτων, Ταυτοποίηση καθημερινών καταστάσεων με συγκεκριμένα συναισθήματα, Εκμάθηση αποδεκτών συμπεριφορών που προάγουν τις φιλίες και την κοινωνικότητα, Αποδοχή της διαφορετικότητας. Η ενεργή ανταπόκριση του νηπίου με ΔΕΠΥ αυξάνεται με τη σκόπιμη εμπλοκή και άλλων συμμαθητών σε συγκεκριμένες δραστηριότητες. Επιπλέον το εξατομικευμένο πρόγραμμα αποδέχεται ότι οι συμπεριφορές του νηπίου είναι ‘τεχνικές επικοινωνίας’ για εκείνο και η όποια αλλαγή επιχειρείται, αναπτύσσεται μέσα στο πλαίσιο της οικοσυστημικής προσέγγισης των δυσκολιών λειτουργικής ενσωμάτωσης του νηπίου με στοιχεία ΔΕΠΥ.

– “ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΚΑΙ ΔΕΠΥ: Η ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗ ΔΥΣΛΕΞΙΑ” Α. ΜΠΑΣΤΕΑ

Σύμφωνα με πληθώρα ερευνητικών αποτελεσμάτων διαπιστώνεται μια αυξανόμενη διασύνδεση μεταξύ της ΔΕΠΥ και της εμφάνισης Μαθησιακών Δυσκολιών, ειδικά σε παιδιά τα οποία εμφάνισαν γλωσσικές διαταραχές, πριν την είσοδό τους στο σχολείο. Επιπλέον, η διαταραχή της ΔΕΠΥ έχει αρκετές πιθανότητες να εμφανίσει συννοσηρότητα με διαταραχές συμπεριφοράς, διαταραχές άγχους ή συναισθηματικές διαταραχές, οι οποίες επιβαρύνουν το μαθησιακό και γνωστικό επίπεδο του παιδιού. Η διαταραχή της ΔΕΠΥ συνδέεται, συχνά, με χαμηλή σχολική επίδοση, λόγω των μαθησιακών δυσκολιών που εμφανίζονται, τόσο στην ανάγνωση, όσο και στα μαθηματικά, όπως αυτές διαγιγνώσκονται με τα κατάλληλα σταθμισμένα διαγνωστικά τεστ. Η ΔΕΠΥ συνδέεται επίσης με αυξημένη χρήση των υπηρεσιών Ειδικής Αγωγής, αυξημένα ποσοστά σχολικής διαρροής και με χαμηλά ποσοστά αποφοίτησης από την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Οι ειδικοί θα πρέπει να προσδιορίσουν τις αιτιώδεις συσχετίσεις ανάμεσα στη ΔΕΠΥ και τις Μ.Δ, με απώτερο στόχο την παροχή κατάλληλης και εξειδικευμένης παρέμβασης, η οποία θα ανταποκρίνεται στις ατομικές ανάγκες κάθε παιδιού. Στην έρευνά μας, παρουσιάζουμε ερευνητικά δεδομένα που συνδέουν τη ΔΕΠΥ με τις Μαθησιακές δυσκολίες.

– “ΔΕΠΥ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΣΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ”
Κ. ΚΑΦΑΛΟΥΚΟΥ

Τα κυρίαρχα συμπτώματα της ΔΕΠΥ, η ελλειμματική προσοχή, η υπερκινητικότητα και η παρορμητικότητα, ο μειωμένος έλεγχος επηρεάζουν πολλές πτυχές της καθημερινότητας στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και οι σχέσεις με τους συνομηλίκους. Η υπερδραστηριότητα συνεπάγεται υπερβολική ανησυχία ειδικά σε περιστάσεις που απαιτούν σχετική ηρεμία (σε σύγκριση με άλλα παιδιά ίδιας ηλικίας και ίδιου δείκτη νοημοσύνης). Το σχολικό περιβάλλον διακρίνεται από συνεχώς μεταβαλλόμενα ερεθίσματα και τα παιδιά με ΔΕΠΥ σ' αυτό δείχνουν πιο απρόσεκτα και ανήσυχα, περισσότερο ανασφαλή, αντιδρούν παρορμητικά είναι επιρρεπή σε ατυχήματα και τιμωρούνται, επειδή παραβαίνουν κανόνες απερίσκεπτα και διαταράσσεται η ηρεμία της σχολικής κοινότητας. Μέσα από την εκδίπλωση μελέτης περίπτωσης μαθητή με ΔΕΠΥ σχολικής ηλικίας θα παρατηρήσουμε τις δυσκολίες που συναντά το παιδί με ΔΕΠΥ στη σχολική και κατ'έπείκταση στην κοινωνική του ζωή και με ποιους τρόπους παρέμβασης το σχολείο μπορεί να στηρίξει το ίδιο το παιδί, τους/τις συμμαθητές/τριες και συνολικά τη σχολική κοινότητα.

ΔΙΑΛΕΞΗ “ΝΕΥΡΟΗΘΙΚΗ (NEUROETHICS) ΚΑΙ ΝΕΥΡΟΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ”
Ε. ΤΣΑΛΑΜΑΝΙΟΣ

Το πεδίο της Νευροηθικής υπάρχει τα τελευταία χρόνια ως αυτούσιο αναγνωρισμένο πεδίο στην παγκόσμια επιστημονική κοινότητα. Με τον όρο «Νευροηθική» εννοούμε την τομή των επιστημών της Βιοηθικής με τις Νευροεπιστήμες και έχει ως αντικείμενο μελέτης τις ηθικές, κοινωνικές και νομικές επιπτώσεις των τεχνολογικών επιτευγμάτων που συνδέονται με την ικανότητά μας να παρακολουθούμε καλύτερα και να επηρεάζουμε την εγκεφαλική λειτουργία.

Θα παρουσιαστούν ιδιαίτερα όσα θέματα σχετίζονται με τις νευροαναπτυξιακές διαταραχές, όπως η ηθική ανάπτυξη στις Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές (ΔΑΔ) και η αυτονομία των ατόμων με ΔΑΔ. Επίσης, η χρήση των φαρμάκων στην ΔΕΠΥ και την σχέση τους με την συμπεριφορά και την ηθική ανάπτυξη των παιδιών με ΔΕΠΥ.

ΔΙΑΛΕΞΗ “ΧΤΙΖΟΝΤΑΣ ΓΕΦΥΡΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΕ ΔΕΠΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ (ΚΕΔΑΣΥ)”
Β. ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΥ, Σ. ΔΗΜΟΥ

Ο νέος ρόλος του Κέντρου Διεπιστημονικής Αξιολόγησης και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (ΚΕΔΑΣΥ) στη μετάβαση ενός μαθητή με ΔΕΠΥ από την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Άρθρο 11, παρ 6.ν.4823/ΦΕΚ Α' 136/03-08-2021) μέσω της εφαρμογής ενός προγράμματος "γέφυρας" που στοχεύει στη γνωριμία και εξοικείωση του ίδιου του μαθητή με ΔΕΠΥ και της οικογένειάς του με το νέο σχολικό πλαίσιο και τη λειτουργία του, αλλά και της σχολικής κοινότητας με τα χαρακτηριστικά του μαθητή με ΔΕΠΥ, τις συναισθηματικές και εκπαιδευτικές του ανάγκες. Βασικοί άξονες προγράμματος και προτάσεις για τη διασφάλιση συνεργασίας και την κάλυψη των εκπαιδευτικών και συναισθηματικών αναγκών του μαθητή με ΔΕΠΥ μέσω σύγχρονων και καινοτόμων προσεγγίσεων.

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΔΙΑΛΕΞΕΩΝ “ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΙ ΝΕΩΝ ΜΕ ΔΕΠΥ ΣΤΗΝ ΚΑΡΑΝΤΙΝΑ”

– “ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΜΕ ΔΕΠΥ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ COVID” Ι. ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ,
Μ. ΘΕΟΔΩΡΑΤΟΥ

Η πανδημία COVID-19 δημιούργησε μια σειρά πολυδιάστατων κοινωνικο-συναισθηματικών στρεσογόνων παραγόντων, στους οποίους οι άνθρωποι δείχνουν διαφορετικά επίπεδα ευαλωτότητας. Αν και υπάρχει πληθώρα

πρόσφατων ερευνητικών μελετών, αναφορικά με τις επιπτώσεις της πανδημίας στους μαθητές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης παγκοσμίως, με ή χωρίς ΔΕΠΥ, μόνο δύο επιστημονικά άρθρα εντοπίστηκαν, τα οποία εστίαζαν στην παροχή ψυχο-συναισθηματικής συμβουλευτικής παρέμβασης στους φοιτητές με ΔΕΠΥ την περίοδο της καραντίνας. Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση απαιτεί δεξιότητες για αυτορρύθμιση των σκέψεων, πράξεων και συναισθημάτων, αποφυγή διασπαστικών δραστηριοτήτων, διαχείριση στρεσογόνων καταστάσεων, αποφυγή εξαρτήσεων (αλκοόλ, χρήση ουσιών, οθόνες) έλλειψη διαταραχής ύπνου, δηλαδή όλα εκείνα τα στοιχεία που αποτελούν τις βασικές δυσλειτουργίες αυτής της ψυχιατρικής οντότητας. Αναλύεται το μοντέλο παρέμβασης του Πανεπιστημίου Maryland «SUCCEEDS» το οποίο συμπεριλαμβάνει ατομικές συνεδρίες -για ανίχνευση συννοσηρότητας όπως εμφάνιση κατάθλιψης- αλλά και ομαδικές συνεδρίες -για αντιμετώπιση του ζητήματος της κοινωνικής απομόνωσης- ημερήσιο εξατομικευμένο πρόγραμμα, καθώς και παροχή κλινικών στρατηγικών προσεγγίσεων. Μια μελέτη περίπτωσης φοιτητή που συμμετείχε στο Πρόγραμμα SUCCEEDS παρουσιάζεται και έπειτα γίνεται αναφορά στην ερευνητική μελέτη ενός Πανεπιστημίου στο Ισραήλ, η οποία εξέτασε όλα τα προαναφερόμενα ζητήματα αλλά είχε ως μείζον θέμα την μοναξιά των φοιτητών με ΔΕΠΥ καθώς και την διερεύνηση των διαπροσωπικών και ενδοπροσωπικών παραγόντων που επηρεάζουν την ψυχοκοινωνική τους κατάσταση. Τα αποτελέσματα και των δύο ερευνών καταδεικνύουν την ανάγκη λειτουργίας συμβουλευτικών προγραμμάτων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, τόσο στο μικροεπίπεδο (ατομικό/ομαδικό) αλλά και στο συστημικό/μακροεπίπεδο (ακαδημαϊκή κοινότητα), όχι μόνο μέχρι την επανέναρξη της δια ζώσης εκπαίδευσης αλλά έως την πλήρης αποκατάσταση των επιπτώσεων της πανδημίας στον εκπαιδευτικό χώρο.

– “ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΕ ΜΑΘΗΤΗ ΜΕ ΣΥΝΝΟΣΗΡΟΤΗΤΑ ΔΕΠΥ, Σ. ASPERGER ΚΑΙ ΕΘΙΣΜΟ ΣΤΟ VIDEOGAMING ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΚΑΡΑΝΤΙΝΑΣ: ΠΟΛΥΠΑΡΑΓΟΝΤΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ” Μ. ΘΕΟΔΩΡΑΤΟΥ, Ι. ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Εισαγωγή: Η αντιμετώπιση των συμπτωμάτων της Διαταραχής Ελλειμματικής Προσοχής πρέπει να είναι πολύπλευρη, ιδιαίτερα όταν συνυπάρχει με άλλες διαταραχές, όπως οι Διαταραχές του Αυτιστικού Φάσματος, οι συναισθηματικές διαταραχές και, εν προκειμένω, ο εθισμός στο διαδίκτυο και ιδιαίτερα το video gaming. Μάλιστα, κατά την περίοδο της καραντίνας ήταν επιτακτική ανάγκη να εφαρμοστεί ένα πολυπαραγοντικό μοντέλο συμβουλευτικής παρέμβασης για να αντιμετωπιστούν οι επιπρόσθετες δυσκολίες προσαρμογής. Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι να καταδειχθεί ότι, πέραν από την κλασική παιδοψυχιατρική ή/και ψυχοκοινωνική παρέμβαση χρειάζεται να δοθεί έμφαση και στο σύνολο του τρόπου ζωής του παιδιού με ΔΕΠΥ γενικότερα, πολύ δε μάλλον κατά την περίοδο της καραντίνας. Μεθοδολογία: Η μέθοδος της παρούσας μελέτης είναι η μελέτη περίπτωσης ενός εφήβου με ΔΕΠΥ, συννοσηρότητα Asperger και εθισμού στο διαδίκτυο. Περιγράφονται συμπτώματα και πτυχές του καθημερινού τρόπου ζωής του, που επιδεινώθηκαν κατά την περίοδο της καραντίνας. Αποτελέσματα: Προτάθηκαν και υλοποιήθηκαν παρεμβάσεις από ομάδα ειδικών. Παράλληλα, η σωματική δραστηριότητα και ο αθλητισμός εντάχθηκαν στο ευρύτερο θεραπευτικό του πρόγραμμα. Σταδιακά, παρατηρήθηκε μερική υπέρβαση των δυσκολιών προσαρμογής του και βελτίωση της συνολικής λειτουργικότητας και ποιότητας ζωής του μαθητή με ΔΕΠΥ και συννοσηρότητα διαταραχών. Συμπεράσματα: Το ολιστικό μοντέλο είναι σημαντικό για την πολύπλευρη αντιμετώπιση όλων των πτυχών και ιδιαιτεροτήτων της ΔΕΠΥ, με στόχο τη σχολική πρόοδο, την ψυχική υγεία και την ποιότητα ζωής των μαθητών, ιδιαίτερα σε περιόδους κρίσεων, όπως ήταν η καραντίνα.

– “Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΣΕ ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ: ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΦΗΒΟΥ ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ” Ε. ΜΠΟΥΦΑΛΗ

Ο όρος «διαφοροποιημένη διδασκαλία» αναφέρεται σε μια συστηματική διδακτική προσέγγιση στο σχεδιασμό του συνόλου της διδασκαλίας για μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Για τον κατάλληλο σχεδιασμό της διδασκαλίας δίνεται έμφαση σε δυο βασικούς άξονες: στο μαθητή και στο αναλυτικό πρόγραμμα.

Στο μαθητή η διαφοροποίηση γίνεται ανάλογα με το επίπεδο ή τη μαθησιακή του ετοιμότητα, τα ενδιαφέροντα και το μαθησιακό του προφίλ. Το πρόγραμμα πρέπει να καλύπτει τις εξατομικευμένες ανάγκες του μαθητή, συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής στην ομαδική μαθησιακή διαδικασία.

Η διαταραχή αυτιστικού φάσματος είναι μια αναπτυξιακή διαταραχή που επηρεάζει τις γνωστικές λειτουργίες, τα συναισθήματα και τη συμπεριφορά. Ανήκει σε μια μεγαλύτερη ομάδα συναφών διαταραχών που επηρεάζουν την μάθηση και την ανάπτυξη κινήτρων για μάθηση. Σε αρκετές περιπτώσεις παιδιών με διαταραχή αυτιστικού

φάσματος έχει διαπιστωθεί πως με την παροχή κατάλληλης εκπαίδευσης τα άτομα αυτά μπορούν να ενταχθούν στο σύστημα της γενικής εκπαίδευσης και στην ομάδα των συνομηλίκων τους. Πολλά παιδιά με αυτισμό δεν ανταποκρίνονται σε λεκτικές προτροπές, θα χρειαστεί να βρει ο εκπαιδευτικός εναλλακτικούς τρόπους για να κατευθύνει την προσοχή τους. Η διαφοροποίηση της διδασκαλίας των μαθητών με διαταραχή αυτιστικού φάσματος κρίνεται αναγκαία λόγω του διαφορετικού τρόπου μάθησής τους.

– “ΜΑΘΗΤΗΣ ΜΕ Σ. ΤΟΥΡΕΤΤΕ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΔΕΠΥ ΣΤΟ WEBEX. Η ΠΡΟΚΛΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΡΑΝΤΙΝΑΣ” Μ. ΣΚΟΥΛΑΞΕΝΟΥ

Η εργασία αφορά τη μελέτη περίπτωσης μαθητή διαγνωσμένου με σ. Tourette Γ τάξης Δημοτικού Σχολείου. Κατά την Α' τάξη το γ' τρίμηνο παρακολούθησε ασύγχρονη εκπαίδευση. Στη Β' τάξη κατά την περίοδο της καραντίνας παρακολούθησε σύγχρονη εκπαίδευση, WEBEX. Στο τέλος της Β' τάξης έγινε επαναξιολόγηση του μαθητή καθώς πληρούσε όλα τα κριτήρια για ΔΕΠΥ. Στη νέα διάγνωση υπήρξε σύσταση για παράλληλη στήριξη. Στην Γ' τάξη ο μαθητής έχει παράλληλη στήριξη. Ο μαθητής υποστηρίζεται όσο το δυνατόν καλύτερα από το σχολείο με εξατομικευμένο πρόγραμμα για την περίπτωσή του κι υπάρχει μια συνεχής επικοινωνία με τους γονείς του παιδιού. Η συνεργασία σχολείου και οικογένειας είναι συστηματική και βασίζεται στην αμοιβαία εμπιστοσύνη.

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΔΙΑΛΕΞΕΩΝ “Ο ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗΣ ΠΑΡΑΘΥΡΟ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ: ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΠΟΧΗ ΣΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ, ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ”

– “Ο ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗΣ ΠΑΡΑΘΥΡΟ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ. ΤΑ ΨΗΦΙΑΚΑ ΤΑΞΙΔΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ” Α. ΤΡΑΝΟΥ

Τα ειδικά σχολεία στην Ελλάδα, της εποχής της πανδημίας του Covid-19, ως τα μόνα σχολεία στην ελληνική επικράτεια που συνέχισαν την δια ζώσης λειτουργία τους καθ όλη τη διάρκεια του σχολικού έτους 2020-2021, συνέχισαν και την συμμετοχή τους στα προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων του ΥΠΑΙΘ και της Ευρωπαϊκής ένωσης ERASMUS+. Το Ενιαίο Ειδικό Επαγγελματικό Γυμνάσιο Λύκειο (ΕΝΕΕΓΥΛ) Αιγάλεω, συνεχίζοντας την εξωστρέφεια του μέσα από τα σχολικό εργαστήριο πληροφορικής δημιούργησε παράθυρο στον κόσμο για τους μαθητές του, «ταξίδεψε» και εξολοκλήρου ψηφιακά συνεργάστηκε καινοτόμα με μαθητές σχολείων ευρωπαϊκών χωρών. Τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων κατέδειξαν ότι με τον ηλεκτρονικό υπολογιστή καταλύεται κάθε εμπόδιο που θα μπορούσε να τεθεί εξαιτίας των κοινωνικών αλλά και οποιωνδήποτε άλλων αποστάσεων.

– “ERASMUS+ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ: ΤΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΜΙΑΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗΣ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ” Α. ΜΥΛΩΝΑΚΗ, Μ. ΚΡΑΝΙΤΗ, Α. ΤΡΑΝΟΥ

Το πρόγραμμα Erasmus+ (βασική δράση KA2) στοχεύει στη συνεργασία για καινοτομία και ανταλλαγή καλών πρακτικών και μεταξύ σχολικών ιδρυμάτων που εδρεύουν σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Ενιαίο Ειδικό Επαγγελματικό Γυμνάσιο Λύκειο Αιγάλεω (ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.Λ Αιγάλεω) συμμετείχε από το 2018 σε ευρωπαϊκά προγράμματα Erasmus με σχολεία της γενικής εκπαίδευσης από τις χώρες της Γερμανίας, Γαλλίας και Ρουμανίας. Οι συγκεκριμένες συμπράξεις προβλέπουν κινητικότητα τόσο μαθητών όσο και των καθηγητών-συνοδών τους. Το ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.Λ Αιγάλεω επιδιώκει την εξωστρέφεια και τη συμπερίληψη των μαθητών του σε ποικίλες δραστηριότητες και η ένταξη του σε ευρωπαϊκά προγράμματα κινείται σε αυτή την κατεύθυνση. Ωστόσο, λόγω της πανδημίας εξαιτίας του Covid-19 οι διά ζώσης κινητικότητες ανεστάλησαν και τέθηκαν σε εφαρμογή εξ αποστάσεως συναντήσεις για πρώτη φορά στην ιστορία του θεσμού. Σε αυτό το πλαίσιο πραγματοποιήθηκε διαδικτυακή κινητικότητα τον Απρίλιο του 2021 υπό την αιγίδα του ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.Λ Αιγάλεω για πέντε ημέρες. Αξιοποιήθηκαν διαδικτυακές πλατφόρμες επικοινωνίας (google meet, e-twining) και επανασχεδιάστηκε όλο το υλικό με γνώμονα την ηλεκτρονική του παρουσίαση. Τα αποτελέσματα από την έρευνα σε συμμετέχοντες μαθητές και εκπαιδευτικούς κατέδειξαν ότι οι εξ αποστάσεως τρόποι συνύπαρξης και συνεργασίας μπορούν να καταστούν σημαντικά επικοινωνητικοί.

– “ΠΩΣ Η ΤΕΧΝΗ ΣΥΝΑΝΤΑ ΤΗ ΓΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ: ΜΙΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΣΤΗΝ

ΑΓΓΛΙΚΗ ΩΣ ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ” Μ.
ΚΡΑΝΙΤΗ, Α. ΜΥΛΩΝΑΚΗ

Στα πλαίσια του προγράμματος Erasmus+ το Ενιαίο Ειδικό Επαγγελματικό Γυμνάσιο Λύκειο Αιγάλεω (ΕΝ.Ε.Ε.Γ.Λ Αιγάλεω) συμμετείχε σε διαδικτυακή κινητικότητα, λόγω της πρωτοφανούς συνθήκης πανδημίας, που πραγματοποιήθηκε υπό την αιγίδα του γαλλικού σχολείου Beillard. Το σύνολο των δράσεων της συγκεκριμένης διαδικτυακής εβδομάδας κινητικότητας στόχευαν στη βελτίωση δεξιοτήτων παραγωγής γραπτού λόγου στην αγγλική ως ξένη γλώσσα. Η θεματική στην οποία όφειλαν να ανταποκρίνονται οι προτεινόμενες δραστηριότητες από τα συμμετέχοντα σχολεία ήταν η τέχνη σε συνδυασμό με τη γαστρονομία. Κατά τον σχεδιασμό του υλικού ήταν σημαντικό να ληφθούν υπ’ όψιν δυο προϋποθέσεις-περιορισμοί. Το γεγονός ότι η εκάστοτε δραστηριότητα θα παρουσιάζοταν στους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς διαδικτυακά και την ίδια στιγμή ότι οι συμμετέχοντες δεν προέρχονταν από ένα συγκεκριμένο εθνικό περιβάλλον. Κατά συνέπεια, έπρεπε να παραχθεί υλικό που θα βασιζόταν σε μορφές τέχνης με τις οποίες οι μαθητές ήταν εξοικειωμένοι ανεξαρτήτως της χώρας προέλευσής τους. Εντός αυτού του πλαισίου η ομάδα εργασίας του ΕΝ.Ε.Ε.Γ.Λ Αιγάλεω επέλεξε να εργαστεί αξιοποιώντας γνωστά παγκοσμίως παραμύθια προκειμένου να κινητοποιηθεί η δημιουργική φαντασία των μαθητών. Στην παρούσα ανακοίνωση θα παρουσιαστεί η προτεινόμενη δραστηριότητα και τα αποτελέσματα αυτής από τα παραγόμενα προϊόντα των συμμετεχόντων.

– “ΔΙΑΣΠΑΣΗ ΠΡΟΣΟΧΗΣ, ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ ΚΑΙ ΣΤΗ ΖΩΗ. ΈΦΗΒΟΙ ΧΡΗΣΤΕΣ ΤΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΝ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ” Μ. ΜΑΚΡΗ, Α. ΤΡΑΝΟΥ

Το πρόγραμμα KROS (Knights for ROad Safety) είναι ένα πρόγραμμα Erasmus + (KA2 - Συνεργασία για την Καινοτομία και την Ανταλλαγή Καλών Πρακτικών: Στρατηγικές Συνεργασίες για τη σχολική εκπαίδευση), με επίκεντρο την ανοιχτή εκπαίδευση και τις καινοτόμες πρακτικές σε μια ψηφιακή εποχή με στόχο να ενισχύσει το προφίλ του εκπαιδευτικού επαγγέλματος. Το ΕΝ.Ε.Ε.Γ.Λ Αιγάλεω συμμετείχε με ομάδα εφήβων μαθητών από τη σχολική χρονιά 2019-2020. Η υλοποίηση του προγράμματος ολοκληρώθηκε στη σχολική χρονιά 2020-2021 εξαιτίας της πανδημίας. Το πρόγραμμα ήταν εξολοκλήρου σχεδιασμένο να υλοποιηθεί ψηφιακά. Η εκπαιδευτική ομάδα αποφάσισε να συμμετάσχει στον προτεινόμενο θεματικό άξονα «Απόσπαση Προσοχής στο δρόμο» και να το υλοποιήσει με ομάδα μαθητών στην οποία μετείχαν και μαθητές με διάγνωση ΔΕΠΥ. Μεταξύ των στόχων που τέθηκαν ήταν: οι μαθητές να ευαισθητοποιηθούν και να ενεργοποιηθούν στο ζήτημα της ασφαλούς μετακίνησης, να κατανοήσουν τη σημασία της τήρησης των κανόνων του Κ.Ο.Κ και της προσοχής στο δρόμο. Κατά την υλοποίηση του προγράμματος μελετήθηκε εκπαιδευτικό υλικό, χρησιμοποιήθηκαν εικονικά περιβάλλοντα, αναζητήθηκαν παραδείγματα, αξιοποιήθηκαν εμπειρίες και βιώματα. Οι μαθητές δημιούργησαν ψηφιακά με εργαλεία Web2.00 & Web 3.00 ερωτηματολόγια, αφίσες, βιντεοπαρουσιάσεις, κατασκεύασαν ιστοσελίδα και δημοσίευσαν τα δημιουργήματά τους. Στην παρούσα ανακοίνωση θα παρουσιαστεί η ιστοσελίδα που δημιουργήθηκε από την ομάδα και θα σχολιαστούν τα αποτελέσματα της υλοποίησης του προγράμματος από την ομάδα των μαθητών του ειδικού σχολείου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 24 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2021

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΔΙΑΛΕΞΕΩΝ “ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗ ΔΕΠΥ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ: ΠΡΟΒΛΗΜΑ Ή ΠΡΟΚΛΗΣΗ”

– “Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΕ ΔΕΠΥ ΣΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ” Μ. ΓΙΓΟΥΡΤΑΚΗ

Ο θεσμός της Παράλληλης στήριξης βασίζεται στην Ένταξη, Ευαισθητοποίηση, Συνεργατική διδασκαλία, Διαφοροποίηση, Εξατομίκευση. Ο εκπαιδευτικός της Παράλληλης Στήριξης καλείται να δημιουργήσει ένα Εξατομικευμένο Πρόγραμμα Εκπαίδευσης που να βασίζεται στις αρχές της συμπερίληψης και της εξατομικευμένης διδασκαλίας για την υποστήριξη μαθητή με ΔΕΠΥ στη σχολική μονάδα. Ο σχεδιασμός του

Εξατομικευμένου Προγράμματος Εκπαίδευσης (ΕΠΕ) περιλαμβάνει σαφείς βραχυπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους που πρέπει να τεθούν, στρατηγικές που θα ακολουθηθούν, εκπαιδευτικά υλικά που θα χρησιμοποιηθούν και πρόσωπα αναφοράς θα λάβουν μέρος. Η σύνταξη του ΕΠΕ πρέπει να αναφέρεται στο επίπεδο επίδοσης του μαθητή με ΔΕΠΥ κατά την στιγμή υποστήριξής του, ακολουθώντας συγκεκριμένα βήματα και λαμβάνοντας υπόψη τα αναπτυξιακά χαρακτηριστικά και τις δεξιότητες του μαθητή.

– “Η ΣΥΝΥΠΑΡΞΗ ΑΥΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΔΕΠΥ, ΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΡΟΚΛΗΣΗ”
Μ. ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗ

Η εισήγηση αναφέρεται σε περίπτωση μαθητή του ειδικού δημοτικού σχολείου. Εξετάζεται η εξέλιξη περιστατικού για μια 5ετία, από παιδαγωγική και ψυχοκοινωνική άποψη. Διερευνώνται οι παρεμβάσεις που έγιναν από την διεπιστημονική ομάδα στον ίδιο το μαθητή, στο οικογενειακό και κοινωνικό του περιβάλλον, από την πρώτη διάγνωση έως σήμερα. Με το περιστατικό ασχολήθηκαν διάφορες ειδικότητες, όπως, εργοθεραπευτής, λογοθεραπευτής, ειδικός παιδαγωγός, ψυχολόγος κοινωνικός λειτουργός και ψυχίατρος. Παρουσιάζεται η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε και οι πρακτικές που απέδωσαν τα καλύτερα αποτελέσματα. Παρατήθενται επίσης όλες οι διαδικασίες που έλαβαν χώρα ώστε η οικογένεια και το κοινωνικό περιβάλλον του μαθητή να συμβάλουν στην πολύπλευρη ανάπτυξη των δυνατοτήτων του, τη βελτίωση της λειτουργικότητάς του και την καλύτερη προσαρμογή του στο κοινωνικό του περιβάλλον.

– “ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΚΑΙ ΔΕΠΥ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΚΟΡΟΝΟΪΟΥ. ΜΙΑ ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ” Ι. ΓΚΙΩΣΗΣ

Στην παρούσα εμπειρική προσέγγιση θα παρουσιάσω το προφίλ δύο μαθητών με μαθησιακές δυσκολίες - ΔΕΠΥ με τους οποίους συνεργάστηκα στα πλαίσια των ειδικών θεραπευτικών συναντήσεων μετά από αίτημα των γονέων σε τοπικό κέντρο ειδικής αγωγής. Οι μαθητές είχαν διαγνωστεί από το ΚΕΣΥ, ήταν 11 χρονών και φοιτούσαν στην Ε' δημοτικού. Στόχος ήταν αρχικά να χτιστεί μια σχέση εμπιστοσύνης με όπλο το χιούμορ, την κατανόηση αλλά και τα όρια ούτως ώστε να δουλέψουμε τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν. Η μαθησιακή διαδικασία πέρασε μέσα από πολλές φάσεις κατά τη διάρκεια της « εποχής του κορονοϊού ». Αρχικά δημιουργήθηκε ένα πρόγραμμα το οποίο συμφωνήθηκε με τους μαθητές και περιλάμβανε εξατομικευμένες δραστηριότητες σε μαθησιακούς τομείς και εργασίες προσαρμοσμένες στο αναλυτικό πρόγραμμα της τάξης. Πάντα μέσα από συγκεκριμένους κανόνες και όρια που έχουμε θέσει έχοντας προσθέσει παράλληλα και κίνητρα τα οποία θα παρακινούσαν επιπλέον τους μαθητές. Μετά την έξαρση της πανδημίας ο αρχικός σχεδιασμός άρχισε να κλονίζεται. Πολλά μαθήματα υπό τον λογικό φόβο του ιού λάμβαναν χώρα μέσα από εξ' αποστάσεως διαδικτυακά προγράμματα. Οι μαθητές έδειχναν ιδιαίτερα και μετά το κλείσιμο των σχολικών μονάδων μπερδεμένοι, παράλληλα παρουσιάζονταν ψυχολογικά καταβεβλημένοι με έλλειψη κινήτρων και με προβλήματα στην οργάνωση της καθημερινότητας τους. Επίσης λόγω της παιγνιώδης επαφής που είχαν όλα αυτά τα χρόνια με τα μέσα τεχνολογίας κατά τη διάρκεια των σχολικών και ενισχυτικών μας μαθημάτων δε έδιναν την απαιτούμενη βαρύτητα, δηλαδή τους είχε δημιουργηθεί εντύπωση πως το σχολείο έχει τελειώσει και ότι δεν υπήρχαν υποχρεώσεις. Πολύ σημαντικό είναι να αναφέρουμε ότι λόγω των ιδιαίτερα απαιτητικών μαθημάτων της Ε' δημοτικού πολλές φορές ήταν εξαιρετικά δύσκολο να αναλυθούν και να γίνουν κατανοητά έννοιες σε γλώσσα και μαθηματικά ακόμα και αν είχαν χρησιμοποιηθεί όλα τα σύγχρονα τεχνολογικά μέσα. Η γρήγορη εναλλαγή των εικόνων, η έμμεση επαφή με τον εκπαιδευτικό όπως επίσης και οι επίκτητες δυσκολίες σε προσοχή, ακουστική προσήλωση-διάκριση, σε στατική σωματική κατάσταση δε βοηθούσαν την εκπαιδευτική διαδικασία και δημιουργούσαν εμπόδια στη μάθηση σε σχέση με τις δια ζώσεις συναντήσεις στις οποίες είχε καταγραφεί πρόοδος.

– “ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΠΑΙΔΙΟΥ ΜΕ ΔΕΠΥ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟ PROJECT ΠΕΤΩΝΤΑΣ ΠΑΝΩ Σ' ΕΝΑ ΜΑΓΙΚΟ ΧΑΛΙ: ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ”
Χ. ΠΙΤΣΙΚΑΚΗ

Η συγκεκριμένη μελέτη περίπτωσης αναφέρεται σε έναν μαθητή Δ' Δημοτικού, ηλικίας 11 ετών, με ΔΕΠΥ και διαταραχές λόγου και ομιλίας. Στην αρχική αξιολόγηση παρατηρήθηκαν προβλήματα συμπεριφοράς, κοινωνικά προβλήματα, γνωστικές δυσκολίες, χαμηλή σχολική επίδοση και δυσκολίες συναισθηματικής διαχείρισης. Σχετικά με την παρέμβαση, σχεδιάστηκε δομημένο πρόγραμμα διδασκαλίας, σύστημα καθημερινής επιβράβευσης, θετική ενίσχυση και οριοθέτηση μέσα στην τάξη. Επιπροσθέτως, έγινε σχεδιασμός δομημένου διαλείμματος, εκμάθηση

οργάνωσης χώρου/θρανίου, χρήση οπτικοποιημένου προγράμματος και η εφαρμογή του project «Πετώντας πάνω σε ένα μαγικό χαλί». Όσον αφορά το project, χωρίστηκε σε τρία μέρη, όπου αρχικά ο μαθητής παρακολούθησε μια ολιγόλεπτη παρουσίαση εικόνων 9 χωρών (κάθε χώρα διαρκούσε τρεις διδακτικές ώρες/βδομάδα). Στο Β' μέρος πραγματοποιήθηκε ψυχοκινητικό παιχνίδι με πανιά και χορό, όπου το παιδί άκουγε τραγούδια της χώρας και τέλος στο Γ' μέρος ακολούθησε συζήτηση και ζωγραφική της σημαίας της κάθε χώρας για την δημιουργία κολάζ. Εν κατακλείδι, το project αυτό είχε ως αποτέλεσμα την δημιουργία ισχυρού κινήτρου συμμετοχής, την τόνωση της αυτοπεποίθησης και των δυνάμεων του μαθητή, την εκτόνωση της υπερκινητικότητας και την εξομάλυνση των κοινωνικών σχέσεων. Συνοπτικά, ο συνδυασμός της δομημένης παρέμβασης με το εν λόγω project αποτέλεσαν έναν αποτελεσματικό τρόπο βελτίωσης του μαθητή σε όλους τους τομείς.

ΔΙΑΛΕΞΗ “ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΗ ΈΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΠΟΛΑΣΜΟΥ ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ ΑΥΤΙΣΤΙΚΟΥ ΦΑΣΜΑΤΟΣ ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ”

Λ. ΘΩΜΑΪΔΟΥ

Την τελευταία 20ετία σε όλο τον κόσμο η συχνότητα των Διαταραχών Αυτιστικού Φάσματος στα παιδιά είναι όχι μόνο αυξημένη αλλά και συνεχώς αυξανόμενη. Σύμφωνα με πρόσφατες διαχρονικές μελέτες στις ΗΠΑ, η συχνότητα του Αυτισμού από 1/110 παιδιά που ήταν το 2009, αυξήθηκε σταδιακά και σήμερα ανέρχεται σε 1 στα 59 παιδιά! Και ενώ όλες οι αναπτυγμένες χώρες έχουν κάνει επιδημιολογικές μελέτες, στην Ελλάδα δεν υπήρχαν έως τώρα διαθέσιμα επιδημιολογικά δεδομένα για τη συχνότητα των Διαταραχών Αυτιστικού Φάσματος στα παιδιά. Επισημαίνεται, ότι η γνώση του ακριβούς επιπολασμού ενός ταχύτατα αυξανόμενου σε συχνότητα νοσήματος, όπως ο Αυτισμός, που έχει σοβαρές εκπαιδευτικές, κοινωνικές και οικονομικές συνέπειες, επιτρέπει τον ορθό προγραμματισμό και σχεδιασμό τόσο των ιατρικών και θεραπευτικών πόρων όσο και των εκπαιδευτικών υπηρεσιών σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο της κάθε χώρας. Το κενό αυτό θέλησε να καλύψει η Μονάδα Αναπτυξιακής Παιδιατρικής της Β' Παιδιατρικής Κλινικής του ΕΚΠΑ με υπεύθυνη την Καθηγήτρια Αναπτυξιακής Παιδιατρικής Λωρέττα Θωμαΐδου-Ηλιοδρομίτη, σχεδιάζοντας την ΠΡΩΤΗ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ για την «Εκτίμηση Επιπολασμού Διαταραχών Αυτιστικού Φάσματος στα παιδιά στην Ελλάδα». Η μελέτη αποτελεί την πρώτη επιδημιολογική έρευνα στην Ελλάδα που εκτιμά τον Επιπολασμό, τη Διασπορά, την κατανομή Φύλου και την Ηλικία πρώτης διάγνωσης των Διαταραχών Αυτιστικού Φάσματος (ASD) στα παιδιά, σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Η έρευνα διενεργήθηκε από την Μονάδα Αναπτυξιακής Παιδιατρικής με τη συμμετοχή των 62 Κέντρων Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (ΚΕΣΥ) της χώρας και υποστηρίχθηκε από το Τμήμα Ειδικής Αγωγής του Υπουργείου Παιδείας και το Νευροαναπτυξιακό Κέντρο Ειδικής Φροντίδας Παιδιών του Πολεμικού Ναυτικού.

ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ “ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΕΣ - ΨΥΧΟΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ”

Β. ΝΤΑΦΟΥΛΗΣ, Κ. ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ Χ. ΤΕΡΝΙΩΤΗΣ, Π. ΣΤΑΓΙΟΠΟΥΛΟΣ, Μ. ΒΑΡΣΑΜΑ

Η στρογγύλη τράπεζα διαπραγματεύεται την πορεία συνέχειας/ασυνέχειας της ΔΕΠΥ στην ενήλικη ζωή, την συννοσηρότητα, την πιθανή εμπλοκή με άλλες κλινικές εικόνες, τον συνοδό θεραπευτικό σχεδιασμό. Παρουσιάζονται οι νεότερες υπό έρευνα και έγκριση δραστικές ουσίες για την ψυχοφαρμακολογική αντιμετώπιση της ΔΕΠΥ και της συννοσηρότητάς της στις ΗΠΑ. Αναλύονται οι σύγχρονοι ψυχοεκπαιδευτικές-ειδικές παιδαγωγικές μέθοδοι στην διδασκαλία μαθητών με ΔΕΠΥ σε κάθε σχολική βαθμίδα, με έμφαση στην συμπερίληψη ως προσέγγιση ανταποκρινόμενη στις ανάγκες των μαθητών με ΔΕΠΥ στην τάξη.

ΔΙΑΛΕΞΗ “ΟΔΟΝΤΙΚΟ ΤΡΑΥΜΑ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΔΕΠΥ”

Α. ΑΓΟΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Τα παιδιά και οι έφηβοι με ΔΕΠΥ αντιμετωπίζουν διάφορα προβλήματα στοματικής υγείας, και ένα από αυτά είναι οι τραυματισμοί των δοντιών και του στόματος. Σκοπός της εισήγησης αυτής είναι η παρουσίαση των

ιδιαιτεροτήτων όσον αφορά στους οδοντικούς τραυματισμούς σε παιδιά και εφήβους με ΔΕΠΥ, καθώς και των πρώτων βοηθειών που μπορεί να δώσει κάποιος μέχρι να φτάσει στο οδοντίατρο που θα αναλάβει την φροντίδα του τραύματος. Η ΔΕΠΥ αποτελεί παράγοντα κινδύνου για την εμφάνιση οδοντικών τραυματισμών είτε γιατί τα παιδιά αυτά είναι πιο επιρρεπή σε ατυχήματα, είτε λόγω βίας που οφείλεται σε διαταραχές της συμπεριφοράς. Τα παιδιά με ΔΕΠΥ έχουν συχνότερα οδοντικούς τραυματισμούς όταν περπατάνε ή χρησιμοποιούν ποδήλατα αλλά όχι τόσο σε αθλήματα όπως οι υγιείς συνομήλικοί τους. Επίσης ένα παιδί με ΔΕΠΥ είναι πέντε έως επτά φορές πιο πιθανό να υποστεί σωματική κακοποίηση από κάποιον γονέα σε σύγκριση με ένα παιδί στο γενικό πληθυσμό. Η σωστή και έγκαιρη αντιμετώπιση των οδοντικών τραυματισμών είναι ιδιαίτερα σημαντική για την πρόγνωση των δοντιών. Σε περιπτώσεις που ο τραυματισμός αφορά σε νεογιλά (παιδικά) δόντια ο στόχος της θεραπευτικής προσέγγισης είναι η προστασία του σπέρματος του μόνιμου δοντιού ενώ στα μόνιμα δόντια είναι η προστασία του ίδιου του δοντιού. Η άμεση παροχή πρώτων βοηθειών είναι πολύ σημαντική και μπορεί να επηρεάσει ιδιαίτερα την πρόγνωση των τραυματισμένων δοντιών.

ΔΙΑΛΕΞΗ “ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΔΕΠΥ ΣΕ ΕΝΗΛΙΚΑ: Ο ΑΝΑΙΣΘΗΤΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ ΔΕΝ ΠΛΗΡΟΙ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΔΕΠΥ”

Α. ΠΕΧΛΙΒΑΝΙΔΗΣ

Η ιστορία της ΔΕΠΥ στηρίζεται κυρίως σε καταγραμμένα κλινικά χαρακτηριστικά της διαταραχής στην ιατρική βιβλιογραφία των τελευταίων αιώνων. Επίσης, σε περιγραφές συμπεριφορών ατόμων γνωστών από την ιστορία ή την μυθολογία για τα οποία έχει εκτιμηθεί ότι θα μπορούσαν να πάρουν τη διάγνωση ΔΕΠΥ. Ο Θεόφραστος (371-287 π.Χ.) μαθητής του Αριστοτέλη, μεταξύ άλλων, έχει συγγράψει τους «Χαρακτήρες». Πρόκειται για μικρή συλλογή με 31 χαρακτήρες, ο κάθε ένας από τους οποίους περιγράφεται με 10 – 15 φράσεις, στις οποίες ο αναγνώστης μπορεί να έχει μοναδική εικόνα για την Αθήνα του τέλους του 4^{ου} π.Χ. αιώνα. Οι Victor και συν (2018) υποστηρίζουν ότι από την περιγραφή του 14^{ου} χαρακτήρα, «Αναίσθητος», πληρούνται κριτήρια του DSM- 5 ώστε να τεθεί η διάγνωση ΔΕΠΥ. Ειδικότερα, οι περιγραφές 2 (*...αφού κάνει έναν υπολογισμό χρησιμοποιώντας λιθαράκια και βρει το άθροισμα, ρωτά κατόπιν τον διπλανό του: «Πόσο μας κάνει;»*), 6 (*αν αποκτήσει κάτι και το αποθέσει ο ίδιος σε κάποιο σημείο, το ψάχνει και δεν μπορεί να το βρει*), 8 (είναι ικανός να πάρει μαζί του μάρτυρες, όταν είναι να εισπράξει χρήματα που του οφείλονται), 11 (*όταν μαγειρεύει ο ίδιος φακή στην ύπαιθρο, ρίχνει δυο φορές στη χύτρα αλάτι και κάνει τη σούπα να μην τρώγεται*), συσχετίστηκαν με συμπτώματα απροσεξίας. Η περιγραφή 10 (*αναγκάζοντας τα παιδιά του να παλέψουν μαζί του και να τρέξουν, τα κάνει να εξαντληθούν*), με υπερκινητικότητα. Οι περιγραφές 7 (*σ' αυτόν που του αναγγέλλει ότι πέθανε κάποιος από τους φίλους του, για να παρευρεθεί στην κηδεία, λέει σκυθρωπιάζοντας και δακρύζοντας: «Η ώρα η καλή»*), 12 (*όταν βρέχει ο Δίας, αυτός λέει «μοσχοβολούν τα άστρα», ενώ οι άλλοι λένε «μοσχοβολά η γη»*) και 13 (*αν του πει κάποιος «Πόσοι και πόσοι νεκροί δεν πέρασαν τις Ιερές Πύλες για να ταφούν!», εκείνος του απαντά: «Μακάρι να είχαμε κι εγώ κι εσύ τόσους»*) αποδίδονται σε νοητική ανεπάρκεια. Όμως ο «Αναίσθητος» είχε τη δυνατότητα να κάνει υπολογισμούς, είχε δούλους και ήταν ισότιμο μέλος της Αθηναϊκής Δημοκρατίας ενώ τα άτομα με νοητική ανεπάρκεια εξαιρούντο. Οι περιγραφές 7, 12, 13 μπορούν να αποδοθούν σε πραγματολογικές δυσκολίες του λόγου οι οποίες συναντώνται και σε άτομα με φυσιολογική νοημοσύνη όπως στη Διαταραχή του Φάσματος του Αυτισμού (ΔΑΦ) και τη Διαταραχή Κοινωνικής Επικοινωνίας. Οι διαταραχές αυτές, σύμφωνα με το DSM -5 μπορεί να συνυπάρχουν με τη ΔΕΠΥ.

Από το παράδειγμα αυτό αναδεικνύονται τα μεγάλα κλινικά και ακαδημαϊκά ζητήματα που συναντά ο κλινικός όταν προτίθεται να αξιολογήσει ενήλικο άτομο ως προς τη διάγνωση ΔΕΠΥ. Οι Συμπληγάδες σχετίζονται όχι μόνο με συνυπάρχουσες ψυχιατρικές αλλά και νευροαναπτυξιακές διαταραχές.

ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΠΑΙΔΙΑΤΡΩΝ

– “ΠΡΟΓΕΝΝΗΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΓΙΑ ΔΕΠΥ” Π. ΠΕΡΒΑΝΙΔΟΥ

Η συχνότητα της ΔΕΠΥ είναι σημαντικά υψηλότερη στα αγόρια και γενικά στις οικογένειες (γονείς και αδέρφια) παιδιών με επίμονη ΔΕΠΥ. Αναφέρεται ότι στο 30% περίπου των παιδιών με ΔΕΠΥ υπάρχει ένας γονέας με την ίδια διάγνωση. Οικογενειακές μελέτες διδύμων και υιοθετημένων παιδιών υποστηρίζουν ότι υπάρχει μεγάλου

βαθμού κληρονομικότητα, που φτάνει το 80%, σε μονοωογενείς διδύμους. Η έρευνα έχει δείξει ότι συγκεκριμένοι πολυμορφισμοί στα ντοπαμινεργικά και σεροτονινεργικά γονίδια αυξάνουν σημαντικά τον κίνδυνο για ΔΕΠΥ. Οι πολυμορφισμοί αυτοί αφορούν κυρίως τα γονίδια του μεταφορέα της ντοπαμίνης (DAT) και των υποδοχέων D4 και D5 της ντοπαμίνης καθώς και του μεταφορέα της σεροτονίνης και της νορεπινεφρίνης. Οι πολυμορφισμοί αυτοί αυξάνουν ακόμα περισσότερο τον κίνδυνο για ΔΕΠΥ όταν συνδυάζονται με περιβαλλοντικούς παράγοντες κινδύνου. Οι περιβαλλοντικοί παράγοντες που περισσότερο έχουν συσχετιστεί με τη ΔΕΠΥ αφορούν την πρώιμη εγκεφαλική ανάπτυξη, κατά τη διάρκεια της κύησης. Η προωρότητα, η ενδομήτρια υπολειπόμενη αύξηση, το μικρό βάρος γέννησης, τα περιγεννητικά προβλήματα, αλλά και η παχυσαρκία και ο διαβήτης κύησης έχουν συνδεθεί με την ανάπτυξη ΔΕΠΥ. Επίσης το κάπνισμα, το αλκοόλ, το μητρικό στρες κατά τη διάρκεια της κύησης σχετίζονται με αυξημένο κίνδυνο για ΔΕΠΥ. Τέλος, αρκετές μελέτες έχουν δείξει ότι η έκθεση των παιδιών σε φυτοφάρμακα, πολυχλωριωμένα διφαινύλια (PCB), φθαλκικές ενώσεις, μόλυβδο, υδράργυρο, μαγγάνιο, σχετίζεται με τη διάγνωση της ΔΕΠΥ ή με τύπου-ΔΕΠΥ χαρακτηριστικά.

– “ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΤΟΥ ΒΡΕΦΟΥΣ ΚΑΙ ΔΕΠΥ” Α. ΚΛΗΜΕΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

Οι ρυθμιστικές διαταραχές αποτελούν μια ομάδα κλινικών εκδηλώσεων σε βρέφη και νήπια (0-2) ετών που στην πλειονότητά τους είναι παροδικές. Περιλαμβάνονται δυο κύριες κατηγορίες: 1. προβλήματα με την αυτορρύθμιση (φαγητό/σίτιση και συμπεριφορά) και 2. υπερευαίσθησιες σε απτικά ή/και κινητικά ερεθίσματα.

Θα αναφερθούν τα ιδιοσυστασιακά χαρακτηριστικά αυτών των βρεφών και νηπίων, τυχόν αιτιολογικοί νευροβιολογικοί παράγοντες, επιβαρυντικοί βιολογικοί και ψυχοκοινωνικοί παράγοντες σύμφωνα με την επικαιροποιημένη βιβλιογραφία. Θα συζητηθεί η κατηγοριοποίηση των ρυθμιστικών διαταραχών. Θα διερευνηθεί η τυχόν αιτιολογική συσχέτιση των ρυθμιστικών διαταραχών με προβλήματα συμπεριφοράς και νευροαναπτυξιακές διαταραχές και ειδικότερα με τη Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής-Υπερκινητικότητα (ΔΕΠΥ). Θα συζητηθεί αν υπάρχουν βρέφη και νήπια με ρυθμιστικές διαταραχές με ιδιαίτερα ή επιπλέον χαρακτηριστικά που αποτελούν παράγοντες υψηλού κινδύνου για νευροαναπτυξιακό φαινότυπο ΔΕΠΥ σε μεταγενέστερες ηλικίες καθώς και η υποστήριξη και αντιμετώπιση αυτών.

– “Η ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΔΕΠΥ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΑΙΔΙΑΤΡΟ” Ε. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Η Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής και Υπερκινητικότητας -Παρορμητικότητας (ΔΕΠΥ) είναι μία από τις συχνότερες αναπτυξιακές διαταραχές που επηρεάζει την σχολική επίδοση αλλά παράλληλα έχει συχνά κοινωνικο-συναισθηματικές συνέπειες για τα παιδιά. Αν και συνήθως η διάγνωση γίνεται στη σχολική ηλικία, τα συμπτώματα είναι εμφανή από την προσχολική ηλικία. Ο ρόλος του παιδίατρο στην αναγνώριση των χαρακτηριστικών αυτών και στην παραπομπή του παιδιού για αξιολόγηση και θεραπευτική παρέμβαση είναι σημαντικός. Η εκπαίδευση των γονέων και η θεραπευτική παρέμβαση των παιδιών με ΔΕΠΥ κατά την προσχολική ηλικία μειώνουν σημαντικά τις συνέπειες της ΔΕΠΥ τόσο σε σχέση με τη σχολική επίδοση αλλά και σε κοινωνικο-συναισθηματικό επίπεδο.

– “ΣΤΡΕΣ ΚΑΙ ΔΕΠΥ ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΕΦΗΒΟΥΣ” Ε. ΑΓΓΕΛΗ

Το σύστημα του στρες περιλαμβάνει νευροανατομικές και λειτουργικές δομές που συνεργάζονται για την διατήρηση της ομοιόστασης μέσω συμπεριφορικών, φυσιολογικών και βιοχημικών αλλαγών. Ο άξονας υποθαλάμου- υπόφυσης- επινεφριδίων (ΥΥΕ) και το συμπαθητικό νευρικό σύστημα (ΣΝΣ) είναι οι κύριες συνιστώσες του συστήματος του στρες καθώς ρυθμίζουν την έκκριση των γλυκοκορτικοειδών και των κατεχολαμινών, αντίστοιχα. Υπάρχουν αυξανόμενες ενδείξεις για δυσλειτουργία του συστήματος του στρες σε άτομα με Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής-Υπερκινητικότητας (ΔΕΠΥ). Καθώς η δραστηριότητα του συστήματος του στρες χαρακτηρίζεται από ημερήσια διακύμανση, επιδιώξαμε να περιγράψουμε ταυτόχρονα τους ημερήσιους ρυθμούς λειτουργίας τόσο του άξονα ΥΥΕ όσο και του ΣΝΣ καθώς και την απάντηση του συστήματος του στρες σε ένα στρεσογόνο γεγονός, τη φλεβοκέντηση, σε παιδιά με ΔΕΠΥ και σε ομάδα ελέγχου. Η κορτιζόλη και η α-αμυλάση σέλου επελέγησαν ως αξιόπιστοι μη επεμβατικοί βιοδείκτες για τη λειτουργία του άξονα ΥΥΕ και του ΣΝΣ. Από τη μελέτη προέκυψαν ευρήματα εξασθενημένης δραστηριότητας του άξονα ΥΥΕ σε παιδιά με ΔΕΠΥ συνδυασμένου ή απρόσεκτου υπότυπου, χωρίς συννοσηρότητα, υποδηλώνοντας μερική υπολειτουργία του συστήματος του στρες.

ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ “ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΔΕΠΥ”

- “ΔΟΜΗ, ΩΡΙΜΑΝΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΕΓΚΕΦΑΛΟΥ ΣΤΗ ΔΕΠΥ” Ε. ΜΠΑΡΛΟΥ, Μ. ΚΑΤΣΟΥΝΑΣ

Κατά την ανάλυση του εγκεφάλου ενός ατόμου με ΔΕΠΥ παρατηρούνται μικρότερες πυκνότητες φαιάς ουσίας, ανωμαλίες λευκής ουσίας, μειωμένο συνολικό όγκο εγκεφάλου και μειωμένο όγκο συγκεκριμένων εγκεφαλικών δομών. Ο φλοιός διαφοροποιείται σημειώνοντας καθυστερημένη φλοιώδης ωρίμανση σε παιδιά και εφήβους, ενώ παρουσιάζεται μειωμένο πάχος φλοιού στους ενήλικες. Οι περιοχές του εγκεφάλου που εμπλέκονται στη ΔΕΠΥ αντιστοιχούν σε εγκεφαλικά δίκτυα, όπως οι μετωπικές περιοχές (υποστήριξη της εκτελεστικής λειτουργίας και προσοχής). Συγκεκριμένα λειτουργικά δίκτυα που υπολειπονται στους ασθενείς με ΔΕΠΥ αποτελούν η μετωποβρεγματιαία και προμετωπιαία περιοχή που σχετίζονται με τις Επιτελικές Λειτουργίες και την Προσοχή. Αντίθετα λειτουργικά δίκτυα που υπερλειτουργούν στους ασθενείς με ΔΕΠΥ αποτελούν τα οπτικά και ραχιαία δίκτυα προσοχής στη διάρκεια εκτέλεσης δραστηριοτήτων. Διάφορα μοντέλα έχουν προταθεί για τη συσχέτιση των συγκεκριμένων δικτύων με τα συμπτώματα της ΔΕΠΥ, όπως ότι τα ελλείμματα στο δίκτυο από τον προμετωπιαίο φλοιό στο ραβδωτό σώμα οδηγούν στα συμπτώματα της διάσπασης προσοχής και τα ελλείμματα στο δίκτυο μετωπιαίου λοβού-μεταιχμακού συστήματος οδηγούν στα συμπτώματα της υπερκινητικότητας. Η ωρίμανση συγκεκριμένων ντοπαμινεργικών νευρωνικών δικτύων καθυστερεί σε παιδιά και εφήβους με ΔΕΠΥ, ενώ τα επίπεδα των διαθέσιμων ντοπαμινεργικών υποδοχέων και των μορίων μεταφοράς είναι τυπικά μειωμένα στους ενήλικες με ΔΕΠΥ.

- “ΣΥΝΝΟΣΗΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΕΠΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΛΗΨΙΑΣ” Ε. ΠΑΥΛΙΔΟΥ

Η Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής -Υπερκινητικότητας (ΔΕΠΥ) έχει ποσοστό επιπολασμού 7-9% στο γενικό παιδιατρικό πληθυσμό. Τα παιδιά με ΔΕΠΥ έχουν αυξημένο κίνδυνο επιληπτικών κρίσεων, έως και 14%. Απλό την άλλη μεριά η ΔΕΠΥ είναι η συχνότερη συνυπάρχουσα διαταραχή σε παιδιά με επιληψία περίπου στο 20% -50% των ασθενών. Οι δεσμοί μεταξύ της ΔΕΠΥ και της επιληψίας συνεχίζουν να αναγνωρίζονται καλύτερα και η αλληλεπικάλυψη μεταξύ αυτών των δύο διαταραχών δεν μπορεί να αγνοηθεί. Επιπρόσθετα η εμπλοκή του αντι-επιληπτικού φαρμάκου στην πυροδότηση ή/και στην κάλυψη της υποκείμενης ΔΕΠΥ είναι υπό διερεύνηση. Η ΔΕΠΥ και η επιληψία είναι δύο διαφορετικές καταστάσεις, αλλά συχνά εμφανίζονται μαζί ή διαγιγνώσκονται λανθασμένα. Απαιτείται κλινική επαγρύπνηση και τεκμηριωμένη γνώση προκειμένου να εντοπιστούν, να διαγνωστούν και να αντιμετωπιστούν με επάρκεια.

- “ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΔΕΠΥ ΣΤΟ ΠΟΣΟΤΙΚΟ ΗΛΕΚΤΡΟΕΓΚΕΦΑΛΟΓΡΑΦΗΜΑ (QEEG): ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΣΥΜΒΟΛΗΣ ΣΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ, ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ” Ε. ΑΓΓΕΛΑΚΗΣ

Η ηλεκτρική δραστηριότητα του εγκεφάλου, όπως αποτυπώνεται στο ηλεκτροεγκεφαλογράφημα (ΗΕΓ), παράγεται σε διαφορετικές περιοχές συχνότητας οι οποίες χωρίζονται σε βραδεία κύματα (δέλτα: 0,5-4 Hz και θήτα: 4-7,5 Hz), μεσαία κύματα (άλφα: 9-12 Hz), ταχεία κύματα (βήτα:12,5-30 Hz), κλπ. Η ποσοτική επεξεργασία του ΗΕΓ (πΗΕΓ) δείχνει ότι στοιχεία των συχνοτήτων αυτών σχετίζονται με συγκεκριμένες λειτουργίες του εγκεφάλου. Η συνηθέστερη εικόνα που διαφοροποιεί άτομα με ΔΕΠΥ από άτομα χωρίς ΔΕΠΥ είναι η έντονη παρουσία κυμάτων θήτα σε συνδυασμό με μειωμένη παρουσία κυμάτων βήτα συνήθως σε κεντρικές και πρόσθιες περιοχές της μεσαίας γραμμής του κρανίου. Επίσης, μελέτες δείχνουν ότι οι ενήλικες συχνά παρουσιάζουν ξεχωριστή εικόνα στο πΗΕΓ από τα παιδιά, όπως χαμηλότερη κυρίαρχη συχνότητα των κυμάτων άλφα. Καθώς οι τεχνικές ανάλυσης του πΗΕΓ εξελίσσονται, νέες μελέτες δείχνουν δυνατότητες του πΗΕΓ να διαχωρίσει μεταξύ υποτύπων της ΔΕΠΥ, ΔΕΠΥ με ή χωρίς συννοσηρότητα, καθώς και να προβλέψει ανταπόκριση σε διαφορετικές φαρμακευτικές αγωγές. Η υπηρεσία F.D.A. (Ε.Ο.Φ.) των Ηνωμένων Πολιτειών έχει ήδη εγκρίνει εμπορική συσκευή καταγραφής και ανάλυσης πΗΕΓ σαν βοηθητικό μέσο διαφοροδιάγνωσης της ΔΕΠΥ, ενώ παράλληλα πολλές μελέτες δείχνουν ότι η εκπαίδευση αυτορρύθμισης του πΗΕΓ (νευροανάδραση) μπορεί να μειώσει σημαντικά τα πυρηνικά συμπτώματα της ΔΕΠΥ.

ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΠΑ1-ΠΑ7 “ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΕ ΔΕΠΥ”

ΠΑ1: “Η ΠΟΙΗΣΗ ΣΤΗ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΟΧΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΡΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΣΤ’ ΤΑΞΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ” Ζ. ΜΑΚΡΟΝΑΣΙΟΥ

Θέμα της παρούσας ανακοίνωσης αποτελεί η διαδικασία προσέγγισης της Διαταραχής Ελλειμματικής Προσοχής και Υπερκινητικότητας μέσα από την οπτική της ποίησης και της λογοτεχνίας, καθώς η ευαισθητοποίηση μέσα από τα συγκεκριμένα ερεθίσματα μπορεί να αποδώσει θεαματικά αποτελέσματα τόσο στον γνωστικό όσο στον ψυχοσυναισθηματικό αλλά και κοινωνικοποιητικό τομέα. Και καθώς η διάσπαση της προσοχής, η παρορμητικότητα και η υπερκινητικότητα αποτελούν τα βασικά χαρακτηριστικά των εν λόγω παιδιών, η συγκεκριμένη εργασία αξιοποιεί στο κομμάτι αυτό τα εφόδια της ποίησης, προκειμένου να απευθυνθεί σε αυτή την κατηγορία. Αναλυτικότερα, με αφορμή την αυτόματη γραφή του Gianni Rodari και έχοντας αυτή ως βασικό εργαλείο τα παιδιά αφορμώνται από ένα δοσμένο ποίημα και με την τεχνική του καταϊγισμού των ιδεών ανάγονται σε ένα επόμενο στάδιο στην παραγωγή μιας δικής τους κειμενικής μορφής, την οποία μπορούν εν συνεχεία να μελοποιήσουν, δραματοποιήσουν ή παρουσιάσουν με παντομίμα. Αφού μάλιστα η αυτόματη γραφή είναι ένας βασικός τρόπος γραφής, κατά τον οποίο η σκέψη εκφράζεται ελεύθερα και αυτόματα χωρίς εμπόδια και περιορισμούς από τους κανόνες της λογικής και της ηθικής, δίνεται η δυνατότητα σε όλους ανεξαιρέτως τους μαθητές να «ξεδιπλώσουν» τις ιδέες τους απεριόριστα χωρίς τον ενδοιασμό του λάθους και χωρίς τη λειτουργία του σχολείου ως κατεξοχήν διορθωτικού μηχανισμού, αποδεικνύοντας περίτρανα ότι εν τέλει ποίηση και ειδική αγωγή είναι δύο έννοιες που αλληλοσυνδέονται, αλληλοσυμπληρώνονται και αλληλοεξαρτώνται.

ΠΑ2: “ΟΙ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΕ ΔΕΠΥ” Η. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ, Γ. ΒΛΕΙΩΡΑΣ, Σ. ΤΣΕΡΜΕΝΤΣΕΛΗ, Α. ΤΣΑΚΝΑΚΗ

Οι εκτιμήσεις των εκπαιδευτικών απέναντι στους μαθητές και τις μαθήτριες με ΔΕΠΥ αποτελούν σύνηθες ερευνητικό πεδίο και στην ελληνική βιβλιογραφία. Ωστόσο, ο τρόπος διαχείρισης των συμπτωμάτων της ΔΕΠΥ από τους εκπαιδευτικούς στη χώρα μας δεν έχει διερευνηθεί επαρκώς. Στόχος της παρούσας έρευνας ήταν να διερευνήσει τις απόψεις των εκπαιδευτικών γενικής αγωγής αναφορικά με τους τρόπους διαχείρισης των συμπτωμάτων της ΔΕΠΥ. Με την ηλεκτρονική χορήγηση ερωτηματολογίου αυτο-αναφοράς ανοιχτών ερωτήσεων σε 19 εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης της γενικής αγωγής έγινε προσπάθεια να αναδειχθούν οι παράμετροι που συνδέονται με την αντιμετώπιση των δυσκολιών που εμφανίζονται στη τάξη όπου φοιτούν μαθητές με ΔΕΠΥ. Η περιγραφική ανάλυση των δεδομένων που συλλέχθηκαν καταλήγει συμπερασματικά πως η διαχείριση των δυσκολιών των συγκεκριμένων μαθητών δεν μπορεί να είναι αποδοτική με τους κυρίαρχους παιδαγωγικούς τρόπους. Αντίθετα, κρίνεται σημαντική η εξατομικευμένη ψυχο εκπαιδευτική τους υποστήριξη όχι από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς αλλά από εξειδικευμένο εκπαιδευτικό προσωπικό. Τα ευρήματα της μελέτης συζητούνται ως πιθανή πηγή ανατροφοδότησης του διακριτού ρόλου των εκπαιδευτικών γενικής αγωγής της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης αναφορικά με τη διαχείριση των μαθητών με ΔΕΠΥ

ΠΑ3: “ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΔΕΠΥ” Μ. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ, Ν. ΖΑΒΡΑ

Οποιαδήποτε γλώσσα μιλιέται και γράφεται βασιζόμενη σε ορισμένους κανόνες. Η συνεχής εξέταση αυτών των κανόνων ονομάζεται γραμματική. Συγκεκριμένα, η γραμματική που αναφέρεται στο πώς μιλούσαν και έγραφαν οι αρχαίοι Έλληνες λέγεται γραμματική της αρχαίας ελληνικής γλώσσας. Η εισαγωγή των μαθητών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των αρχαίων ελληνικών αποτελεί μία απαιτητική διαδικασία η οποία χρειάζεται να είναι συστηματική για να μη δημιουργηθούν μαθησιακές ελλείψεις κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Με βασικό γνώμονα τη δυσκολία της παραπάνω συνθήκης σχεδιάστηκε ένα οργανωμένο υλικό αρχαίων ελληνικών απευθυνόμενο σε εφήβους τυπικής ανάπτυξης αλλά ιδιαίτερα σε μαθητές που παρουσιάζουν Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής και Υπερκινητικότητας (ΔΕΠΥ) ή γενικότερες μαθησιακές δυσκολίες. Ο σκοπός του συγκεκριμένου υλικού είναι να γνωρίσουν οι μαθητές τους βασικούς κανόνες και τη δομή της αρχαίας ελληνικής γλώσσας σε επίπεδο λέξεων, προτάσεων και κειμένου. Η μεθοδολογία εστιάστηκε στην αξιοποίηση της διαφοροποιημένης διδασκαλίας στα πλαίσια της οποίας τροποποιήθηκαν οι μαθησιακές δραστηριότητες, όπως και μέρη του αναλυτικού προγράμματος, ώστε η μάθηση να ανταποκρίνεται στις ανάγκες

του κάθε μαθητή. Τα αποτελέσματα του παρόντος διδακτικού υλικού διαμορφώθηκαν μέσω της ποιοτικής έρευνας, με σύντομη συνέντευξη σε εκπαιδευτικούς, που ενσωμάτωσαν τη μέθοδο της διαφοροποιημένης διδασκαλίας στο εκπαιδευτικό τους έργο. Συμπερασματικά, παρατηρήθηκε πως το διδακτικό υλικό συνέβαλε σημαντικά στην εξοικείωση των μαθητών με τη βασική δομή της αρχαίας ελληνική γλώσσας, καθώς και στην καλλιέργεια μνημονικών-μεταγνωστικών δεξιοτήτων και δημιουργικής σκέψης, προκειμένου να διαχειρίζονται και να αντιμετωπίζουν οι μαθητές την έλλειψη οργανωτικών δεξιοτήτων και όχι μόνο.

ΠΑ4: “ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ & ΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ” Α. ΓΙΩΤΣΑ, Ι.-Σ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Θεωρητική Προσέγγιση: Τα ανθρώπινα δικαιώματα παρέχονται, διασφαλίζονται και προστατεύονται από την έννομη τάξη (Διεθνή, Ευρωπαϊκή και Ελληνική), με σκοπό την ικανοποίηση των έννομων συμφερόντων φυσικών και νομικών προσώπων. Στα θεμελιώδη δικαιώματα συγκαταλέγονται το δικαίωμα στην εκπαίδευση και η ισότητα για όλους τους πολίτες, με ή χωρίς ειδικές ανάγκες, με ή χωρίς μαθησιακές και συναισθηματικές δυσκολίες. Η εκπαιδευτική πολιτική είναι ο κλάδος της εκπαίδευσης που ασχολείται με τα εκπαιδευτικά δικαιώματα και τις αλλαγές που χρειάζεται να πραγματοποιηθούν στην εκπαίδευση, ώστε να ακολουθεί τις ανάγκες της σύγχρονης κοινωνίας. **Σκοπός:** Σκοπός της παρούσας ανακοίνωσης είναι να εστιάσει στην ανάγκη συνεκπαίδευσης των μαθητών με αναπηρία, αναπτυξιακή ή νευροβιολογική διαταραχή, ιδιαίτερες ικανότητες κ.α. στην Ελλάδα, αναλύοντας τα δεδομένα στο χώρο της ειδικής αγωγής και της συνεκπαίδευσης τα τελευταία χρόνια. **Συμπεράσματα:** Η σχολική τάξη αποτελεί μία μικρογραφία της κοινωνίας, επομένως η συνεκπαίδευση μπορεί να θεωρηθεί ως η καλύτερη προσομοίωση της κοινωνίας μας. Η ισότητα μεταξύ των μαθητών (και μελλοντικών πολιτών), προϋποθέτει την πρόσβαση σε βοηθήματα και υπηρεσίες που έχουν απόλυτη ανάγκη τα άτομα με ειδικές ανάγκες, ώστε να έχουν ίσες ευκαιρίες και ισότιμη πρόσβαση στα προσφερόμενα κοινωνικά αγαθά. **Συζήτηση:** Η παιδαγωγική των ανθρωπίνων δικαιωμάτων προασπίζεται τα δικαιώματα των μαθητών στο σχολείο και την εκπαίδευση, ιδίως μαθητών με δυσκολίες προσαρμογής στη γενική τάξη. Στο τέλος γίνεται συζήτηση πάνω στα πορίσματα που αναλύονται και διατυπώνονται προτάσεις για την εφαρμογή της συνεκπαίδευσης στο σχολικό πλαίσιο.

ΠΑ5: “ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΜΑΘΗΤΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΜΕ ΔΕΠΥ, ΥΠΟ ΤΟ ΠΡΙΣΜΑ ΤΗΣ ΣΥΣΤΗΜΙΚΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΙΚΗΣ-ΑΝΑΛΥΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ” Α. ΔΡΟΣΙΝΟΥ

Η Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής - Υπερκινητικότητας (ΔΕΠΥ) αποτελεί μία από της πιο κοινές νευροαναπτυξιακές διαταραχές της σχολικής ηλικίας, η αντιμετώπιση της οποίας αποτελεί σημαντική πρόκληση για τους ειδικούς, και κυρίως, για τις οικογένειες. Η προοπτική ανάδειξης επιστημονικά τεκμηριωμένων εκπαιδευτικών και θεραπευτικών πρακτικών για τους έφηβους με ΔΕΠΥ και τις οικογένειές τους αποδεικνύεται περισσότερο αναγκαία κατά την περίοδο της πανδημίας. Σκοπός της παρούσας εισήγησης είναι να αναδείξει μία θεραπευτική-παιδαγωγική παρέμβαση που περιλαμβάνει: α) την συστηματική και ενδεδεγμένη αξιολόγηση τόσο των αναγκών όσο και των ικανοτήτων του μαθητή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με ΔΕΠΥ και β) τον σχεδιασμό της κατάλληλης εξατομικευμένης θεραπευτικής παρέμβασης του έφηβου με ΔΕΠΥ και της οικογένειάς του. Το συγκεκριμένο θεραπευτικό-παιδαγωγικό πρόγραμμα παρέμβασης σχεδιάστηκε υπό το πρίσμα των αρχών της Συστημικής Ανάλυσης της Συμπεριφοράς και αξιοποιεί, παράλληλα, ένα πλήθος νατουραλιστικών συμπεριφορικών-αναλυτικών θεραπευτικών τεχνικών, καθώς επίσης και τεχνικών που βασίζονται στην Γνωσιακή - Συμπεριφοριστική Ψυχοθεραπεία.

ΠΑ6: “ΤΟ STAND UP CHEMISTRY ΩΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΕ ΔΕΠΥ” Ι. ΓΟΥΛΕΣ

Ποιος είναι ο ρόλος της βιωματικής μάθησης και πώς αξιοποιούμε το χιούμορ ως παιδαγωγικό εργαλείο; Πώς οι θεμελιώδεις έννοιες των φυσικών επιστημών θα γίνουν προσίτες σε όλους τους μαθητές, ανεξαιρέτως επιπέδου ή ειδικών μαθησιακών δυσκολιών; Τι προσφέρει σε ένα παιδί με ΔΕΠΥ, η διαδραστική παράσταση για τις φυσικές επιστήμες «Stand Up Chemistry» της ομάδας Θεατρόνιο; Στην παρούσα ομιλία, θα διερευνήσουμε αν το συμμετοχικό θέατρο μπορεί να δράσει συμπληρωματικά με τον παραδοσιακό τρόπο διδασκαλίας αποτελώντας έναν εναλλακτικό τρόπο μάθησης και ψυχαγωγίας. Θα επικεντρωθούμε σε εφαρμοσμένα μαθητοκεντρικά μοντέλα διδασκαλίας που αξιοποιούν τεχνικές του θεάτρου και του δράματος στην εκπαίδευση. Πώς συνδέεται

το θέατρο με την επιστήμη; Μπορεί η διαδραστική παράσταση για τις φυσικές επιστήμες «Stand Up Chemistry» να τονώσει το ενδιαφέρον των παιδιών για τις φυσικές επιστήμες; Προσεγγίζουμε έννοιες της επιστήμης ολιστικά και πολυαισθητηριακά. Μέσω του θεάτρου, καλλιεργούμε είδη νοημοσύνης όπως η χωρική, η κιναισθητική και η ενδοπροσωπική. Οι νέοι μέσω της ενεργής συμμετοχής, μαθαίνουν με τρόπο φιλικό και παιγνιώδη. Εξοικειώνονται με την πειραματική μεθοδολογία, τα εργαστηριακά όργανα και υλικά ενώ καλούνται να απαντήσουν στο ερώτημα: Πώς συνδέονται οι ανθρώπινες σχέσεις με τα πειράματα χημείας; Μια παράσταση, με πολλαπλά παιδαγωγικά οφέλη όπου οι νέοι συνειδητοποιούν το ρόλο τους ως ενεργοί πολίτες του κόσμου. Απαριθμεί 270+ συνεργασίες με σχολικές μονάδες. Τελεί υπό την αιγίδα της Ένωσης Ελλήνων Χημικών, της Ένωσης Ελλήνων Φυσικών και του Πανελληνίου Σωματίου Ατόμων με Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής & Υπερκινητικότητας ADHD Hellas.

ΠΑ7: “ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΦΥΛΟΥ ΣΤΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΔΕΠΥ” Β. ΜΠΕΛΟΓΙΑΝΝΗ

Η ΔΕΠΥ αποτελεί μια από τις πιο συχνές αναπτυξιακές διαταραχές, με εμφανή υμπτωματολογία ήδη από την πρώτη σχολική ηλικία και επίπτωση στη σχολική, κοινωνική και συναισθηματική προσαρμογή των παιδιών και των εφήβων, που φαίνεται αφορά σε μεγαλύτερη συχνότητα τα αγόρια. Σύγχρονες έρευνες, ωστόσο, καταδεικνύουν ότι το φύλο δεν συνδέεται μόνο με τη συχνότητα εμφάνισης της διαταραχής, αλλά και με τις μορφές εκδήλωσης και τις συνοδές δυσκολίες της. Πρόσφατα ερευνητικά ευρήματα καταδεικνύουν, επί παραδείγματι, ότι τα κορίτσια με ΔΕΠΥ τείνουν να παρουσιάζουν λιγότερο εμφανή συμπτωματολογία σε σχέση και συχνότερες εσωτερικευμένες δυσκολίες σε σχέση με τα συνομήλικά τους αγόρια, με αποτέλεσμα να βρίσκονται αντιμετώπιση πιο συχνά με την υποδιάγνωση και τη λήψη καθυστερημένης και ελλιπούς θεραπευτικής υποστήριξης. Η παρούσα εργασία περιλαμβάνει μια εμπριθή ανασκόπηση της πρόσφατης βιβλιογραφίας αναφορικά με τις διαφοροποιήσεις της συχνότητας, των εκδηλώσεων, της συννοσηρότητας και της αντιμετώπισης της ΔΕΠΥ σε παιδιά κι εφήβους κατά φύλο. Στόχος της εργασίας είναι να αναδείξει το ρόλο του φύλου στην εμφάνιση της ΔΕΠΥ και να συμβάλει στη διαμόρφωση ενός κατάλληλου και ευαισθητοποιημένου ως προς διάσταση του φύλου διαγνωστικού και θεραπευτικού πλαισίου.

ΔΙΑΛΕΞΗ “ΔΕΠΥ ΚΑΙ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΧΡΗΣΗΣ ΕΘΙΣΤΙΚΩΝ ΟΥΣΙΩΝ: ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΚΑΙ ΚΛΙΝΙΚΑ ΔΙΛΗΜΜΑΤΑ”

Ε. ΜΕΛΛΟΣ

Παρά το γεγονός ότι η σχέση της ΔΕΠΥ με τη διαταραχή χρήσης εθιστικών ουσιών είναι γνωστή από ετών, μια σειρά από ζητήματα σε κλινικό και θεραπευτικό αποτελούν ακόμα θέμα προβληματισμού και διερεύνησης. Τα εξαρτημένα άτομα με ΔΕΠΥ έχουν συνήθως βαρύτερη κλινική εικόνα, πιο σοβαρή εμπλοκή με τη χρήση και αυξημένες επιπτώσεις στη λειτουργικότητα τους σε διάφορα επίπεδα. Η εξάρτηση αποτελεί συνήθη λόγο αναζήτησης βοήθειας και επαφής με δομή ψυχικής υγείας, και συνήθως με πρόγραμμα απεξάρτησης. Η αναγνώριση της ΔΕΠΥ στα πλαίσια της δτρχ χρήσης εθιστικών ουσιών αποτελεί συχνά μια δύσκολη και χρονοβόρα διαδικασία, η οποία είναι όμως μεγάλης σημασίας για την εξέλιξη του προβλήματος της εξάρτησης. Η χρήση φαρμακευτικών παραγόντων για τη ΔΕΠΥ μπορεί να είναι βοηθητική, με την προϋπόθεση ασφαλώς του ελέγχου της εξαρτητικής συμπεριφοράς, και της σταθερής σχέσης με το θεραπευτικό πλαίσιο απεξάρτησης. Διεγέρτες, ατομοξετίνη και άλλες ουσίες έχουν χρησιμοποιηθεί πάντα μετά από εξατομικευμένη κλινική αξιολόγηση και συνεχή παρακολούθηση.

ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ «ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΗ ΔΕΠΥ»

– “ΤΟ ΝΟΗΤΙΚΟ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΦΙΛ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΕ ΔΕΠΥ ΩΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ” Χ. ΣΚΑΛΟΥΜΠΑΚΑΣ

Η ΔΕΠΥ παρότι αυτοτελής κλινική οντότητα πολλές φορές φέρεται να προσομοιάζει με «φάσμα» διαταραχών λόγω της ετερογένειας των συμπτωμάτων, της ποικιλίας και κατά περίπτωση ασαφούς αιτιοπαθογένειας και του

εύρους της έντασης με την οποία εκδηλώνονται τα συμπτώματα από παιδί σε παιδί. Σύμφωνα και με το DSM V (2013) η ΔΕΠΥ έχει χαρακτηριστεί ως νευροαναπτυξιακή διαταραχή με υψηλή συννόσηση με άλλες νευροαναπτυξιακές διαταραχές και ιδιαίτερα τις Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες. Το νοητικό και το μαθησιακό προφίλ των παιδιών με συννόσηση ΔΕΠΥ και Ειδικών Μαθησιακών Δυσκολιών αποτελούν σημαντικούς παράγοντες συνδιαμόρφωσης εξατομικευμένων βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων εκπαιδευτικών παρεμβάσεων. Στην παρούσα παρουσίαση κάνουμε μια βιβλιογραφική ανασκόπηση και παρουσιάζουμε τυπικές και άτυπες περιπτώσεις παιδιών με συννόσηση καθώς και τον τρόπο με τον οποίο η ερμηνεία του νοητικού και μαθησιακού προφίλ διαμορφώνει την εκπαιδευτική παρέμβαση.

– “ΕΙΚΟΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΠΡΟΣΟΧΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ»
Π. ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ, Ι. ΠΑΧΙΤΗ

Η τεχνολογία εικονικής πραγματικότητας (virtual reality, VR) επιτρέπει στο χρήστη να αλληλεπιδρά με ένα φαινομενικά πραγματικό ή φυσικό τρόπο με ένα εικονικό περιβάλλον, το οποίο αποτελεί προσομοίωση ενός πραγματικού περιβάλλοντος. Η συγκεκριμένη τεχνολογία έχει αναπτυχθεί και διαδοθεί ευρέως τις τελευταίες δεκαετίες σε διάφορους τομείς όπως είναι η ψυχαγωγία, η εκπαίδευση, η κατάρτιση, η χειρουργική, αλλά και οι ψυχοθεραπευτικές παρεμβάσεις. Μάλιστα, τα τελευταία χρόνια αναπτύσσονται συνεχώς νέου είδους παρεμβάσεις που βασίζονται στην τεχνολογία VR με στόχο την αντιμετώπιση όλο και περισσότερων διαταραχών (π.χ. άγχος, φοβίες, κατάθλιψη, ΔΕΠΥ, διαταραχές αυτιστικού φάσματος κτλ.) τόσο σε ενήλικες όσο και σε παιδιά. Η ευελιξία που προσφέρει το VR ως μέρος της παρέμβασης, όπως είναι η δημιουργία υποθετικών σεναρίων και η δυνατότητα αναπαραγωγής πολύπλοκων αλληλεπιδράσεων των παιδιών μέσα στο εικονικό περιβάλλον, είναι ιδιαίτερα σημαντική για παιδιά με νευροαναπτυξιακές διαταραχές και μαθησιακές δυσκολίες, καθώς αποτελούν ιδιαίτερα ετερογενείς ομάδες που χρήζουν εξατομικευμένης παρέμβασης και εκπαίδευσης. Έτσι, τα τελευταία χρόνια έχουν ξεκινήσει να αναπτύσσονται και παρεμβάσεις για παιδιά με ΔΕΠΥ δείχνοντας ενθαρρυντικά αποτελέσματα όσον αφορά στη βελτίωση της συντηρούμενης προσοχής και επαγρύπνησης, στη μείωση της διάσπασης και της παρορμητικότητας και στις επιτελικές λειτουργίες και μνήμη εργασίας. Σύμφωνα με τις σύγχρονες μελέτες και εξελίξεις για τη στήριξη παιδιών με ΔΕΠΥ, στο Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Ψυχολογίας που εδράζεται στο Κέντρο Ερευνών και Μελετών του Πανεπιστημίου Κρήτης βρίσκεται σε εξέλιξη η σχεδίαση ενός πολυεπίπεδου προγράμματος παρέμβασης για παιδιά με ΔΕΠΥ, καθώς και για τους γονείς τους αξιοποιώντας τις δυνατότητες του VR ως στοιχείο της παρέμβασης.

– “Η ΚΡΙΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΓΕΝΟΥΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΣΤΗΝ ΠΟΛΥΕΠΙΠΕΔΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΔΕΠΥ” Λ. ΚΟΥΡΕΑ

Η σχέση ανάμεσα στα προβλήματα μάθησης και συμπεριφοράς έχει διερευνηθεί εκτενώς στην εκπαιδευτική έρευνα και έχει χαρακτηριστεί ως σχέση αμφίδρομη και στενή, με σοβαρό αντίκτυπο στη διδακτική πράξη. Παιδιά με ΔΕΠΥ παρουσιάζουν στις πλείστες των περιπτώσεων και προβλήματα συμπεριφοράς. Η μέχρι τώρα αντιμετώπιση τέτοιων δυσκολιών στα σχολικά περιβάλλοντα ακολουθεί μια αποσπασματική και παραδοσιακή προσέγγιση, όπως την παροχή εξατομικευμένης στήριξης μέσω της ειδικής εκπαίδευσης, τη διεξαγωγή επιμορφώσεων προσωπικού, ή/και την παροχή συμβουλών από επαγγελματίες ψυχικής υγείας και ειδικής παιδαγωγικής προς το διδακτικό προσωπικό, το ίδιο το παιδί καθώς και την οικογένειά του. Ωστόσο, η αποτελεσματικότητα τέτοιων ενεργειών μπορεί να μεγιστοποιηθεί όταν όλες αυτές οι αποσπασματικές ενέργειες εντάσσονται και αναπτύσσονται σ' ένα πολυεπίπεδο και συλλογικό πλαίσιο στη σχολική μονάδα με έμφαση πρωτίστως την πρόληψη και τη μείωση του αντίκτυπου των προβλημάτων συμπεριφοράς και μάθησης για τα παιδιά με ΔΕΠΥ. Σε αυτή την παρουσίαση, αναλύουμε τις επιστημονικές αρχές του πολυεπίπεδου σχολικού πλαισίου πρόληψης και στήριξης και παραθέτουμε ένα συγκεκριμένο παράδειγμα αυτό του Σχολικού Συστήματος Προώθησης Θετικής Συμπεριφοράς (ή αλλιώς Προθεσυ). Ιδιαίτερα έμφαση δίνεται στο πρώτο επίπεδο του συστήματος (πρωτογενής πρόληψη), η οποία αποτελεί το θεμέλιο για την επιτυχία οποιονδήποτε παρεμβάσεων στήριξης προς τα παιδιά με ΔΕΠΥ.

– “ΟΙ ΦΙΛΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΔΕΠΥ ΚΑΙ ΠΩΣ ΝΑ ΤΙΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΣΟΥΜΕ ΣΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ” Π. ΛΕΩΝΙΔΟΥ, Ν. ΣΕΡΕΜΕΤΙΔΟΥ

Τα παιδιά που έχουν λίγες στενές ανταποδοτικές φιλίες είναι πιο πιθανό να έχουν δυσκολίες προσαρμογής στο σχολείο και να βιώσουν προβλήματα στην ψυχική και τη σωματική τους υγεία στην παιδική ηλικία, αλλά και στην ενήλικη ζωή. Αυτοαναφορές παιδιών με ελλειμματική προσοχή δείχνουν ότι έχουν φιλίες χωρίς οικειότητα και συναισθήματα αξιοπιστίας καθώς, επίσης, το 70% των παιδιών με ΔΕΠΥ και προβλήματα συμπεριφοράς δεν είχαν καθόλου ανταποδοτικές φιλίες. Φαίνεται, ωστόσο, να υπάρχει ένας φαύλος κύκλος, καθώς η απόδοση «ταμπέλας» και η απόρριψη προκαλούν στα παιδιά με ΔΕΠΥ ακόμη μεγαλύτερη αρνητική, επιθετική και εγωκεντρική συμπεριφορά. Και δυστυχώς χρειάζεται τουλάχιστον ένα χρόνο ή και παραπάνω για να αναιρεθεί η κακή φήμη, να αντικατασταθεί με φιλίες και να αναδιαμορφωθούν οι προσδοκίες για το παιδί. Η δημιουργία και διατήρηση θετικών φιλικών σχέσεων, λοιπόν, στα παιδιά με ΔΕΠΥ δεν είναι αυτονόητη και χρειάζεται συστηματική εκπαίδευση στο σχολικό πλαίσιο με κάποιες γενικές στρατηγικές ή με προγράμματα που έχουν δημιουργηθεί για αυτόν ακριβώς τον σκοπό.

– “ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΈΡΓΩΝ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΔΕΠΥ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΕΡΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ” Σ. ΖΩΓΟΓΙΑΝΝΗ, Π. ΜΕΛΑΔΑΚΗΣ

Το προφίλ έργων είναι μια σύνοψη του ιστορικού των έργων και των εμπειριών του ατόμου, των μοτίβων ενασχόλησης στην καθημερινή ζωή, των ενδιαφερόντων, αλλά και των πλαισίων εντός των οποίων εκτελούνται τα έργα αυτά (ΑΟΤΑ, 2020). Έργα για τους εργοθεραπευτές είναι κάθε είδους δραστηριότητες που εκτελούν τα άτομα στην καθημερινότητά τους αλλά και διαχρονικά στη διάρκεια της ζωής τους. Σύμφωνα με τα ερευνητικά τεκμήρια, τα παιδιά με ΔΕΠΥ αντιμετωπίζουν συχνά προκλήσεις στην εκτέλεση έργων και στην εκπλήρωση των ρόλων ζωής. Η βιβλιογραφία αλλά και τα θεραπευτικά προγράμματα, συχνά εστιάζουν μόνο στα έργα που σχετίζονται με την εκπαιδευτική διαδικασία, όπως η παρακολούθηση στην τάξη και η μελέτη στο σπίτι ενώ παραβλέπονται ή αξιολογούνται ως λιγότερο σημαντικά, τα υπόλοιπα έργα που συμπληρώνουν το προφίλ κάθε ατόμου (έργα αυτοφροντίδας, φροντίδας των άλλων και του προσωπικού χώρου, έργα ελεύθερου χρόνου και διασκέδασης κ.α.). Ωστόσο, από έναν μικρό αριθμό ερευνών προκύπτουν χρήσιμα συμπεράσματα για τα παιδιά με ΔΕΠΥ. Τα κυριότερα συνοψίζονται στο ότι τα παιδιά αυτά συγκρινόμενα με παιδιά χωρίς διαταραχές, εμπλέκονται και συμμετέχουν λιγότερο συχνά και όχι τακτικά σε έργα εκτός του σχολικού προγράμματος, εμφανίζουν μεγάλη ποικιλία και συχνές αλλαγές στα είδη των έργων που εκτελούν, νοιώθουν πολύ λιγότερο ευχαριστημένα από την εμπλοκή τους σε δομημένες δραστηριότητες και επιπλέον οι επιλογές τους για συμμετοχή σε έργα επηρεάζεται σημαντικά από ενδοοικογενειακούς και περιβαλλοντικούς παράγοντες. Θέλοντας να μετακινηθούμε σε μια πιο πελατοκεντρική προσέγγιση, θα ήταν σημαντικό να κατανοήσουμε τις ιδιαιτερότητες στο προφίλ των έργων των ατόμων με ΔΕΠΥ, να αναγνωρίσουμε τις εξατομικευμένες ανάγκες τους για εκτέλεση έργων με νόημα και να σχεδιάσουμε κατάλληλα εργοθεραπευτικά προγράμματα έτσι ώστε να επιτύχουμε την βέλτιστη εμπλοκή και συμμετοχή τους στα έργα της καθημερινότητας τους στην πορεία της ζωής τους.

ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ “ΣΥΜΜΑΧΙΕΣ ΣΤΗ ΔΕΠΥ”

– “ΔΕΠΥ: ΓΟΝΕΪΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑ” Μ. ΚΑΤΣΟΥΡΑ

Όταν το παιδάκι μου μοιάζει διαφορετικό από τα άλλα, όταν είναι αυτό που έχει συχνά ατυχήματα, που διακόπτει συνέχεια, που δεν ολοκληρώνει κάτι που ξεκίνησε, που χρειάζεται διαρκώς ερεθίσματα, που ενθουσιάζεται αλλά και καταρρέει με φαινομενικά απλά πράγματα, αυτό για το οποίο θα μου μιλήσει η δασκάλα κι εγώ δεν ξέρω τι να απαντήσω. Όταν ως γονιός βιώνω πολλές απογοητεύσεις, όταν παίρνω τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει ως προσωπική επίθεση και/ή αποτυχία, τότε χρειάζεται να ζητήσω βοήθεια. Τι βοήθειες υπάρχουν για μένα και για το παιδί μου και πώς μπορούμε να διαχειριστούμε μια τέτοια κατάσταση θα είναι κεντρικά σημεία αυτή της παρουσίασης.

– “Η ΔΥΝΑΜΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ – ΚΛΕΙΔΙ ΤΗΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ” Κ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

Η μετάβαση ενός παιδιού από τους κόλπους της οικογένειας, στο σχολείο και εν συνεχεία σε άλλες εκπαιδευτικές δομές (ωδείο, αθλητικό σωματείο, δημιουργικό εργαστήριο), σηματοδοτεί την ένταξή του σε νέα κοινωνικά πλαίσια. Συχνά το σχολείο (εκπαιδευτική κοινότητα) είναι αυτό που θα φέρει στο φως και θα επισημάνει το πρόβλημα, θα καθορίσει τις διαστάσεις του, καθώς από τη σφαίρα του ατομικού ή οικογενειακού θα το αναγάγει σε κοινωνικό. Η ολιστική προσέγγιση και αντιμετώπιση του παιδιού αφενός προϋποθέτει την συνεργασία όλων όσοι

εμπλέκονται στη Σωματική, Ψυχική και Γνωστική ανάπτυξη του παιδιού και, αφετέρου, αναβαθμίζει τον παραγκωνισμένο μέχρι πρόσφατα ρόλο των γονέων, καθώς και την σημασία της αλληλεπίδρασής τους με τους εκπαιδευτικούς, οι οποίοι θα ενημερώνονται και θα παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες, θα υποστηρίζονται, αλλά και θα “βάζουν πλάτη”, ενεργά εμπλεκόμενοι και συνυπεύθυνοι, θα συναποφασίζουν για την εκπαιδευτική παρέμβαση και εξέλιξη του παιδιού.

– “ΔΕΠΥ ΕΝΗΛΙΚΩΝ. ΔΙΑΓΝΩΣΤΗΚΑ ΜΕ ΔΕΠΥ. ΚΑΙ ΤΩΡΑ ΤΙ;” Ν. ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ

Η διάγνωση της ΔΕΠΥ στους ενήλικες και η αντιμετώπιση της βρίσκονται ακόμα σε πολύ πρωταρχικό στάδιο με ελάχιστους επαγγελματίες υγείας να αναγνωρίζουν, να διαγιγνώσκουν και να αντιμετωπίζουν τη διαταραχή παρότι γίνονται αξιόλογες προσπάθειες. Η ενημέρωση του ευρύτερου κοινού αλλά και των επαγγελματιών υγείας για τα επόμενα βήματα αποτελεί εργαλείο για κάθε ενήλικα που αποκτάει μια δεύτερη ευκαιρία με τη διάγνωση της ΔΕΠΥ. Ποια είναι αυτή η ευκαιρία, και ποιες οι προϋποθέσεις για την συνολική αντιμετώπιση της διαταραχής θα είναι κεντρικά σημεία αυτή της παρουσίασης/

– “ADHD HELLAS ΚΑΙ ADHD EUROPE. 10 ΧΡΟΝΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ” Χ. ΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

Πώς αντιμετωπίζει η Ευρώπη τη ΔΕΠΥ ενηλίκων;

Τι είναι το coaching; Πώς ορίζεται; Ευρωπαϊκά στάνταρντς- οριοθέτηση

Ανάγκη εξειδίκευσης των επιστημόνων υγείας (και όχι μόνον) στο coaching ενηλίκων με ΔΕΠΥ

Παρουσίαση και πρόσκληση συμμετοχής σε πρόγραμμα ERASMUS+

ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΠΑ8-ΠΑ13 «Η ΔΕΠΥ ΣΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ”

ΠΑ8: “ΔΕΠΥ ΚΑΙ ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΆΣΚΗΣΗ” Φ. ΡΩΜΑ

Η ΔΕΠΥ αποτελεί μια διαταραχή η οποία μπορεί να προκαλέσει προβλήματα στις επιτελικές λειτουργίες (executive functions) όπως στη γνωστική ευελιξία, στη μετατόπιση, στην αναχαίτιση και στο σχεδιασμό. Αξιοσημείωτο είναι ότι δε συνιστά εγκεφαλική διαταραχή που προκαλεί νοητική υστέρηση, αλλά με την κατάλληλη και έγκαιρη παρέμβαση, τα άτομα που χαρακτηρίζονται ως ΔΕΠΥ μπορούν να αντιμετωπίσουν με επιτυχία την εν λόγω διαταραχή και να συμπεριφέρονται όπως τα παιδιά τυπικής ανάπτυξης. Αυτό για να επιτευχθεί προϋποθέτει την αξιοποίηση διαφόρων μεθόδων και φαρμακευτικής αγωγής (χάρη στην οποία επιτυγχάνονται οι εγκεφαλικές συνάψεις και αίρεται η σύγχυση). Μέσα στις διάφορες μεθόδους για τη διαχείριση της ΔΕΠΥ είναι και η φυσική άσκηση. Μάλιστα, έρευνες που έχουν διεξαχθεί, έχουν επισημάνει τον άρρηκτο σύνδεσμο ανάμεσα στη διαχείριση της ΔΕΠΥ και τη σωματική άσκηση. Πιο συγκεκριμένα, η φυσική άσκηση σε τακτική βάση μπορεί να αλλάξει τις λειτουργίες του εγκεφάλου με σημαντικότερες αυτές που σχετίζονται με τη γνώση και τη συμπεριφορά. Επιπλέον, αξίζει να σημειωθεί ότι σε ορισμένες περιπτώσεις, οι επιπτώσεις μπορούν να κατασταλούν μόνο μέσα από τη φυσική άσκηση, χωρίς τη φαρμακευτική συμβολή. Προς επίρρωση του προαναφερθέντος σε μια έρευνα που διεξήχθη με επίκεντρο σαράντα τρία αγόρια και κορίτσια με ΔΕΠΥ ηλικίας 7 έως 12 ετών, έδειξε ότι η τακτική φυσική άσκηση μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εναλλακτική- μη φαρμακευτική μορφή θεραπείας για τα παιδιά με ΔΕΠΥ. Βέβαια, παρόλο που η συμβολή της φυσικής άσκησης είναι σημαντική (παρόλο που δεν έχουν γίνει πολλές έρευνες και η βιβλιογραφία δεν είναι πλούσια σε αυτό το θέμα) φαίνεται ότι τα παιδιά με ΔΕΠΥ έχουν λιγότερη διάθεση να ασκηθούν. Αυτό λοιπόν που τίθεται ως προτεραιότητα είναι να αποκτήσουν τα παιδιά κίνητρο και να αθλούνται εφόσον η ωφέλεια είναι πολύ μεγάλη.

ΠΑ9: “ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΥΠΝΟΥ ΣΕ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΕΦΗΒΟΥΣ ΜΕ ΔΕΠΥ” Δ. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ, Κ. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ, Α. ΣΤΑΜΠΟΛΤΖΗ, Σ. ΚΟΥΒΑΒΑ

Η Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής και Υπερκινητικότητας (ΔΕΠΥ) αποτελεί μία από τις πιο συχνές νευροαναπτυξιακές διαταραχές της παιδικής ηλικίας. Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι, μέσα από τις αυτοαναφορές των παιδιών και των μητέρων τους, να μελετηθεί η ποιότητα του ύπνου αλλά και οι δυσκολίες ύπνου σε παιδιά με διαγνωσμένη ΔΕΠΥ και σε παιδιά χωρίς ΔΕΠΥ. Επιπλέον εξετάζεται η σχέση μεταξύ της γονεϊκής τυπολογίας και των δυσκολιών στον ύπνο των παιδιών. Οι συμμετέχοντες ήταν 130 παιδιά (30 παιδιά με ΔΕΠΥ και 100 παιδιά χωρίς ΔΕΠΥ), καθώς και οι μητέρες τους (N=130). Τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν για τους σκοπούς της έρευνας ήταν η Κλίμακα Αξιολόγησης ΔΕΠΥ Vanderbilt για Γονείς, το Ερωτηματολόγιο

Αξιολόγησης της Γονεϊκής Τυπολογίας, το Εργαλείο Αξιολόγησης των Μοτίβων Ύπνου για Παιδιά και το Ερωτηματολόγιο Συνηθειών Ύπνου των Παιδιών. Τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας επιβεβαίωσαν τις ερευνητικές υποθέσεις, δείχνοντας, αφενός, ότι τα παιδιά με ΔΕΠΥ είχαν φτωχότερη ποιότητα ύπνου και αυξημένες δυσκολίες ύπνου, συγκριτικά με τα παιδιά που δεν είχαν συμπτώματα ΔΕΠΥ και, αφετέρου, ότι οι γονεϊκοί τύποι διαπαιδαγώγησης έχουν πολλαπλές επιδράσεις στις συνήθειες και την ποιότητα του ύπνου των παιδιών.

ΠΑ10: “Ο ΤΡΟΠΟΣ ΠΟΥ ΒΙΩΝΟΥΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΖΟΝΤΑΙ ΟΙ ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΜΕ ΔΕΠΥ ΤΗΝ ΑΠΟΡΡΙΨΗ ΣΤΙΣ ΡΟΜΑΝΤΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ” Σ. ΧΑΝΤΖΑΡΑ

Σκοπός της συγκεκριμένης έρευνας είναι να διερευνηθεί το βίωμα και ο τρόπος διαχείρισης της απόρριψης στις ρομαντικές σχέσεις στους ενήλικες με ΔΕΠΥ. Οι έρευνες που έχουν παρουσιαστεί αναφορικά με τα άτομα με ΔΕΠΥ, κάνουν φανερό ότι οι ενήλικες με ΔΕΠΥ βιώνουν με πολύ αρνητικά συναισθήματα την απόρριψη από τον σύντροφό τους. Η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε ήταν η ποιοτική και συγκεκριμένα η ερμηνευτική φαινομενολογία. Η έρευνα βασίστηκε σε δεκατέσσερις ημιδομημένες ερωτήσεις και οι συμμετέχοντες ήταν επτά ενήλικες (20-40 ετών), που είχαν διαγνωστεί με ΔΕΠΥ και έχουν βιώσει απόρριψη σε ρομαντική σχέση. Τα αποτελέσματα παρουσίασαν σύμφωνα με την ερμηνεία του ερευνητή, ότι οι ενήλικες με ΔΕΠΥ, βιώνουν πολύ έντονα την απόρριψη και ότι ο συνδυασμός εκλογίκευσης του γεγονότος και επένδυσης στον εαυτό, αποτελεί μονόδρομο για την μελλοντική τους πορεία.

ΠΑ11: “ΔΕΠΥ ΚΑΙ ΤΡΑΥΜΑ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ. ΥΠΑΡΧΕΙ ΣΥΝΔΕΣΗ;” Φ. ΓΙΓΟΥΡΤΑΚΗ

Στα 2/3 των παιδιών που διαγιγνώσκονται με ΔΕΠΥ υπάρχει συνοσηρότητα με άλλες διαταραχές, με αυτή του Τραυματικού Στρες να είναι πολύ συχνή. Το Τραυματικό Στρες της παιδικής ηλικίας αναφέρεται στη ψυχολογική αντίδραση που αναπτύσσουν τα παιδιά απέναντι σε μια τραυματική κατάσταση ή γεγονός. Τα τραυματικά γεγονότα επηρεάζουν τον εγκέφαλο, τα συναισθήματα και τη συμπεριφορά. Η ΔΕΠΥ και το τραυματικό στρες παρά τις διαφορές τους, παρουσιάζουν ένα ευρύ πεδίο συμπτωματολογίας που αλληλεπικαλύπτεται. Στο Τραύμα, η απάντηση που αναπτύσσει ο εγκέφαλος μπορεί να δημιουργήσει σοβαρά προβλήματα συγκέντρωσης, υπερκινητικότητας, δυσκολίας στη συναισθηματική ρύθμιση, καθώς και πλήθος άλλων συμπτωμάτων, τα οποία μιμούνται τα συμπτώματα της ΔΕΠΥ, γεγονός που μπορεί να προκαλέσει σύγχυση κατά τη διαδικασία της αξιολόγησης και της παρέμβασης. Σε επίπεδο νευροφυσιολογίας έχει βρεθεί να υπάρχει ισχυρός συσχετισμός στις εγκεφαλικές περιοχές που επηρεάζονται από τη ΔΕΠΥ και το Τραυματικό Στρες. Το Τραύμα, αν συνυπάρχει με τη ΔΕΠΥ, πολλαπλασιάζει τα συμπτώματα της ΔΕΠΥ, αλλά και το αντίστροφο. Οι σύγχρονες μελέτες οδηγούν επίσης στο συμπέρασμα ότι τα παιδιά με ΔΕΠΥ, λόγω των δυσκολιών που απορρέουν από τη κατάσταση, παρουσιάζουν αυξημένη πιθανότητα να εκτεθούν σε τραυματικές καταστάσεις, σε σύγκριση με τα παιδιά που δεν έχουν ΔΕΠΥ. Η συνεχώς αυξανόμενη γνώση αναφορικά με το Τραυματικό Στρες και τη σύνδεσή του με τη ΔΕΠΥ, διαμορφώνει ως αναγκαιότητα την «ενήμερη ως προς το Τραύμα» (trauma informed) προσέγγιση των ειδικών ψυχικής υγείας στις διαδικασίες αξιολόγησης και παρέμβασης στη ΔΕΠΥ.

ΠΑ12: “ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΤΟΥ ADHD COACHING ΚΑΙ ΤΗΣ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ” Ν. ΣΧΕΤΑΚΗΣ

Το Coaching είναι μία πρακτική που ξεκίνησε την δεκαετία του ογδόντα με το ADHD Coaching να εμφανίζεται στην βιβλιογραφία το 1994 από τον ψυχίατρο Edward M. Hallowell στο βιβλίο του Driven to Distraction. Έκτοτε έχει υπάρξει μεγάλη ανάπτυξη του κλάδου με την δημιουργία οργανισμών επαγγελματιών και πιστοποίησης των Coaches αλλά και των ADHD Coaches, την δημιουργία και την ανάπτυξη της Coaching ψυχολογίας ορίζοντας τις επιστημονικές του βάσεις, την χρήση του Coaching πέρα από τον τομέα των επιχειρήσεων και την αναγνώριση της χρησιμότητας του ADHD Coaching από φορείς και επαγγελματίες διεθνώς. Το ADHD Coaching βασίζει τα εργαλεία του κυρίως στην γνωσιακή συμπεριφορική ψυχοθεραπεία χωρίς όμως απαραίτητα να περιορίζεται από αυτήν. Οι εξελίξεις στον χώρο του Coaching με τις νεότερες προσεγγίσεις της αλλά και η πληθώρα των ψυχοθεραπευτικών προσεγγίσεων κάνει δύσκολο να εντοπίσουμε με ακρίβεια τις διαφορές μεταξύ Coaching και θεραπείας. Παρόλα αυτά μιλώντας για το «παραδοσιακό» κυρίως βασισμένο στην γνωσιακή συμπεριφορική θεραπεία, ADHD Coaching, μπορούμε να πούμε ότι το coaching εστιάζει στο παρόν και το μέλλον, στους στόχους, στην δράση, έχει συγκεκριμένη διάρκεια και δεν ασχολείται με την διαχείριση άλλων διαταραχών και τραυμάτων. Σε αντίθεση η ψυχοθεραπεία συνήθως ασχολείται και με το παρελθόν καθώς και με άλλες διαταραχές, έχει μη καθορισμένη διάρκεια και δεν εστιάζει τόσο στους στόχους και την δράση. Η παρουσίαση αυτή σκοπεύει να

αναδείξει στον βαθμό του εφικτού τις διαφορές τους στην στόχευση, τα εργαλεία και την φιλοσοφία μεταξύ των δύο.

ΠΑ13: “ΕΠΙΤΕΛΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΤΗΤΑ ΠΑΙΔΙΩΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΜΕ ΔΕΠΥ” Μ. ΚΑΤΣΟΥΝΑΣ, Τ. ΚΟΡΠΑ

Οι επιτελικές λειτουργίες είναι δυνατόν να μετρηθούν με αξιόπιστο τρόπο κατά την προσχολική ηλικία. Στοιχειώδη επίπεδα σχεδιασμού, μνήμης εργασίας και αναστολής είναι υπαρκτά σε αυτήν την ηλικιακή περίοδο. Οι δεξιότητες αυτές αναπτύσσονται σημαντικά από τα 3,5 μέχρι και τα 5 έτη. Έτσι, υπάρχουν ενδείξεις για την πρώιμη ανάπτυξη ελλειμμάτων στην ανασταλτική λειτουργία, που μπορεί να συνδέονται με γενικότερα ελλείμματα σε όλες τις επιτελικές λειτουργίες μεταγενέστερα και με συνακόλουθη ΔΕΠΥ. Η σχέση μεταξύ της σοβαρότητας των συμπτωμάτων της ΔΕΠΥ και της ανασταλτικής λειτουργίας φαίνεται να είναι γραμμική, ενώ η ΔΕΠΥ γίνεται καλύτερα αντιληπτή ως ένα συνεχές παρά ως μια κατηγορία. Η προσχολική ηλικία αποτελεί περίοδο-κλειδί για την ανάπτυξη των Επιτελικών Λειτουργιών, ιδιαίτερα τα 4 έτη, όπου συντονίζονται περισσότερο οι κεντρικές διαστάσεις τους. Οι προσχολικές δεξιότητες προβλέπουν την πρώιμη και τη μετέπειτα σχολική επάρκεια. Η ανάγνωση/γραφή και η μαθηματική ικανότητα σχετίζονται με τη μνήμη εργασίας, την ευελιξία και την αναστολή. Όσον αφορά την κοινωνικοσυναισθηματική λειτουργικότητα, το άγχος, η επιθετικότητα, η συναισθηματική ρύθμιση και η κοινωνική ικανότητα αποτελούν πολύ καλούς προβλεπτικούς δείκτες της σχολικής επάρκειας (Θερμές Επιτελικές Λειτουργίες). Η μνήμη εργασίας και η ανασταλτική λειτουργία στο νηπιαγωγείο προβλέπουν την ανάγνωση/γραφή και τη μαθηματική ικανότητα στο τέλος της Α' δημοτικού. Δεν εντοπίζεται σχέση μεταξύ της ευελιξίας και της σχολικής επίδοσης. Η μνήμη εργασίας είναι ανεξάρτητος παράγοντας επίδρασης στη διακύμανση της σχολικής επίδοσης, ενώ η μνήμη εργασίας και η ανασταλτική λειτουργία ασκούν έμμεση επίδραση στην ανάγνωση/γραφή μέσω της διάστασης του θυμού και της επιθετικότητας.

ΠΑ14: “(Α)ΠΑΡΑΤΗΡΩΝΤΑΣ ΤΗ ΔΕΠΥ: ΜΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΑΦΗΓΗΣΗ” Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

Σκοπός της παρούσας ανακοίνωσης δεν είναι η επιστημονική προσέγγιση της ΔΕΠΥ αλλά η αφήγηση προσωπικής εμπειρίας με στόχο την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού. Με τη λήξη της φετινής καραντίνας και αφού ήρθα αντιμέτωπη με την πρώτη κρίση πανικού -όπως τουλάχιστον ως τότε νόμιζα- απευθύνθηκα σε ειδικό και έτσι ξεκίνησα Ψυχοθεραπεία. Στάθηκα τυχερή καθώς η Ψυχολόγος - Ψυχοθεραπεύτριά μου διαθέτει την κατάλληλη γνώση και εμπειρία και στη δεύτερη κιάλας συνεδρία μας με ρωτάει «Κατερίνα, μήπως έχεις ΔΕΠΥ;». Η ερώτηση αυτή ήταν καθοριστικής σημασίας. Από εκείνη τη μέρα η ζωή μου άλλαξε. Αν και λόγω σπουδών και εμπειρίας γνώριζα και είχα ασχοληθεί ή και εντοπίσει «σημάδια» της ΔΕΠΥ σε μαθητές και μαθήτριά μου ποτέ δεν αναγνώρισα τα «σημάδια» αυτά στον εαυτό μου. Σε όλη μου τη ζωή ως τώρα άκουγα ότι «*αυτό το παιδί είναι συνέχεια μες στα νεύρα, δεν έχει ενδιαφέροντα, δεν έχει φαντασία, δεν κάνει για τίποτα, δεν παίρνει πρωτοβουλίες, δεν ξέρει τι του γίνεται και τι θέλει, είναι αναποφάσιστο, δεν ξέρει να φέρεται, είναι αντικοινωνικό κλπ*». Σήμερα, όμως, ξέρω ότι δεν είναι έτσι. Με την αφήγηση εμπειριών είτε από την προσωπική είτε από την επαγγελματική μου ζωή θα επιχειρήσω αφενός να περιγράψω και να παρουσιάσω διάφορες εκφάνσεις της ΔΕΠΥ και αφετέρου να εκφράσω και να μοιραστώ τις σκέψεις και τους προβληματισμούς μου.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΑΣ

